

EUROJUST

Aastaruanne 2012

© Eurojust, 2013

Käesolev väljaanne hõlmab ajavahemikku 1. jaanuarist 2012 kuni 31. detsembrini 2012.

Catalogue number: QP-AA-13-001-ET-C

ISBN: 978-92-95084-31-5

ISSN: 1831-4252

DOI: 10.2812/52387

For enquiries:

Phone: + 31 70 412.5000

E-mail: info@eurojust.europa.eu

Website: www.eurojust.europa.eu

2012. aastaaruanne

Eurojusti visioon on olla Euroopa Liidus
rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse
vastu võitlemise keskne asutus ja kohtutasandi
ekspertteabekeskus.

Sisukord

Märkus Eurojusti otsuse kohta	5
Lühendid.....	5
Eessõna.....	7
Kokkuvõte	8
Eurojusti 10 tegevusaastat	10
<i>Tähistamine Nieuwe Kerkis ja Ridderzaalis 27.–28. veebruaril 2012.....</i>	<i>11</i>
<i>Tema Majesteedi Madalmaade kuninganna Beatrixi külaskäik.....</i>	<i>11</i>
1 OPERATIIVTEGEVUS	14
1.1 Sissejuhatus.....	15
1.2 Eurojusti tegevuse ülevaade.....	15
<i>Eurojusti kriminaalasjadega seotud üldised probleemid ja parimpraktika</i>	<i>15</i>
<i>Koordineerimisnõupidamised.....</i>	<i>16</i>
<i>Koordineerimiskeskused.....</i>	<i>17</i>
<i>Eurojusti otsuse artiklid 6 ja 7.....</i>	<i>18</i>
<i>Vastastikuse õigusabi konventsioonid.....</i>	<i>18</i>
<i>Tõendite kogumise ja lubatavuse küsimused</i>	<i>19</i>
<i>Jurisdiktsioonikonfliktide ennetamine ja lahendamine.....</i>	<i>19</i>
<i>Kriminaalmenetluste üleandmine.....</i>	<i>19</i>
<i>Karistusandmete vahetamine</i>	<i>20</i>
<i>Euroopa vahistamismäärused.....</i>	<i>21</i>
<i>Euroopa arestimismäärused</i>	<i>23</i>
<i>Konfiskeerimine ja kriminaaltulu jälitamine</i>	<i>24</i>
<i>Kontrollialused saadetised</i>	<i>24</i>
1.3 Ülevaade Eurojusti tegevusest prioriteetsetes kuritegevuse valdkondades.....	25
<i>Terrorism</i>	<i>25</i>
<i>Narkokaubandus</i>	<i>26</i>
<i>Inimkaubandus.....</i>	<i>27</i>
<i>Pettused</i>	<i>28</i>
<i>Korruptsioon.....</i>	<i>29</i>
<i>Küberkuritegevus</i>	<i>29</i>
<i>Rahapesu</i>	<i>30</i>
<i>(Liikuvad) organiseeritud kuritegelikud ühendused</i>	<i>31</i>
<i>Ebaseaduslik sisseränne.....</i>	<i>32</i>
<i>Euroopa Liidu finantshuve kahjustavad kuriteod.....</i>	<i>32</i>
<i>Eurojusti lastekaitse kontaktisik – lastevastased kuriteod</i>	<i>33</i>
1.4 Ühised uurimisrühmad	34
<i>Eurojusti rahaline toetus ühiste uurimisrühmade tegevusele.....</i>	<i>35</i>
1.5 Eurojusti kolmandate riikidega seotud asjad	36
<i>Kolmandatest riikidest Eurojusti lähetatud sideprokurörid</i>	<i>37</i>
1.6 Eurojust ja õigustöötajate võrgustikud	37
<i>Euroopa õiguslase koostöö võrgustik.....</i>	<i>37</i>
<i>Ühiste uurimisrühmade võrgustik.....</i>	<i>38</i>
<i>Genotsiidivõrgustik.....</i>	<i>38</i>

2	SUHTED EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE JA PARTNERITEGA.....	40
2.1	Suhted institutsioonidega	41
	<i>Euroopa Parlament.....</i>	<i>41</i>
	<i>Euroopa Liidu Nõukogu.....</i>	<i>41</i>
	<i>Euroopa Komisjon.....</i>	<i>41</i>
2.2	Suhted õigustöötajate võrgustikega.....	42
	<i>Euroopa õiguslase koolituse võrgustik.....</i>	<i>42</i>
	<i>Euroopa Liidu liikmesriikide peaprokuröride ja prokuratuurijuhtide konsultatiivfoorum.....</i>	<i>42</i>
2.3	Euroopa Liidu asutused ja organid.....	42
	<i>Europol.....</i>	<i>42</i>
	<i>Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF).....</i>	<i>43</i>
	<i>Frontex.....</i>	<i>43</i>
	<i>CEPOL.....</i>	<i>43</i>
2.4	Suhted kolmandate riikide ja Euroopa Liidu väliste organisatsioonidega.....	44
3	EUROJUSTI OTSUS JA TULEVIK.....	46
3.1	Nõukogu Eurojusti otsuse rakendamine.....	47
3.2	Liikmesriikides Eurojusti otsuse ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku praktilise rakendamise ja toimimise vastastikuse hindamise kuues etapp	47
3.3	Eurojusti tuleviku töörühm	48
3.4	Konverents „Kümme aastat Eurojusti: saavutused ja tulevik”	48
4	HALDUSKÜSIMUSED	50
4.1	Haldusküsimused.....	51
4.2	Avalik juurdepääs dokumentidele.....	51
5	NÕUKOGU JÄRELDUSTE ALUSEL VÕETUD MEETMED	54
	LISA: 2012. AASTA STATISTIKA	56
	<i>Joonis 1. Kriminaalasjade arv aastatel 2002–2012.....</i>	<i>57</i>
	<i>Joonis 2. Kahe- ja mitmepoolsed kriminaalasjad 2012. aastal riiklike esinduste järgi.....</i>	<i>57</i>
	<i>Joonis 3. Aastatel 2003–2012 alustatud ja lõpetatud kriminaalasjad.....</i>	<i>58</i>
	<i>Joonis 4. Kriminaalasjade üldine jaotumine</i>	<i>58</i>
	<i>Joonis 5. Prioriteetsed kuriteoliigid Eurojusti kriminaalasjades.....</i>	<i>59</i>
	<i>Joonis 6. Prioriteetsed kuriteoliigid ja muud kuriteoliigid Eurojusti kriminaalasjades.....</i>	<i>59</i>
	<i>Joonis 7. Eurojusti kriminaalasjad – abi taotlenud riigid.....</i>	<i>60</i>
	<i>Joonis 8. Eurojusti kriminaalasjad – riigid, kellega seoses abi taotleti.....</i>	<i>60</i>
	<i>Joonis 9. Koordineerimiskoosolekute koguarv.....</i>	<i>61</i>
	<i>Joonis 10. Koordineerimiskoosolekud – abi taotlenud riigid.....</i>	<i>61</i>
	<i>Joonis 11. Koordineerimiskoosolekud – riigid, kellega seoses abi taotleti.....</i>	<i>62</i>

Märkus Eurojusti otsuse kohta

Eurojusti otsus – käesolevas aruandes nimetatakse Eurojusti otsuseks nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsust (millega moodustatakse Eurojust, et tugevdada võitlust raskete kuritegude vastu), mida on muudetud nõukogu 16. detsembri 2008. aasta otsusega 2009/426/JSK (millega tugevdatakse Eurojusti).

Nõukogu peasekretariaadi koostatud Eurojusti otsuse konsolideeritud versioon, mis ei ole õiguslikult siduv, on avaldatud meie veebilehel www.eurojust.europa.eu.

Lühendid

CMS	kohtuasjade haldamise süsteem
EAW	Euroopa vahistamismäärus
EIO	Euroopa uurimismäärus
ELTL	Euroopa Liidu toimimise leping (Lissaboni leping)
ENCS	Eurojusti siseriiklik koordineerimissüsteem
EPPO	Euroopa prokuratuur
JIT	rahvusvaheline uurimisrühm
LoR	õigusabitaotlus
MLA	vastastikune õigusabi
OCC	erakorraline koordineerimissüsteem
OCG	organiseeritud kuritegelik ühendus
OCTA	organiseeritud kuritegevuse ohtude hinnang
TE-SAT	terrorismi olukorra ja suundumuste aruanne
THB	inimkaubandus

Tugevad partnerlussidemed on alus,
millele tuginedes saab paremini täita
kodanike vajadusi, et luua turvalisem,
vabam ja õiglasem Euroopa

Mul on hea meel esitleda Eurojusti 11. aastaaruannet, milles antakse ülevaade Eurojusti operatiivtegevusest, organisatsiooni arengust ja partnerlussuhetest 2012. aastal.

Eurojust jätkab raskete piiriüleste kuritegude käsitlemisel liikmesriikide uurimisasutuste ja prokuratuuride vahelise koordineerimise ja koostöö toetamist ja tugevdamist.

Õigustöötajad väärtustavad Eurojusti ainulaadseid vahendeid – koordineerimisnõupidamist ja koordineerimiskeskust – ning kasutavad neid tihti selleks, et tõhustada oma tegevust, toetada vahetuid kohtulikke järelmeetmeid ning lahendada õiguslikke ja praktilisi probleeme, mis tulenevad Euroopa Liidu 30 õigussüsteemi erinevusest.

Esile tuleb tõsta ka ühiste uurimisrühmade valdkonnas toimunud edasiminekut ja positiivseid tulemusi – selles koostöövahendis rakendatakse vastastikuse tunnustamise ja usalduse põhimõtet. Eurojustil on au olla liikumapanev jõud ühiste uurimisrühmade edukas toimimises, olles abiks erialase nõuga, tagades ühiste uurimisrühmade võr-

gustikule sekretariaadi ja toetades ühiseid uurimisrühmi Eurojusti rahastamisprojekti kaudu.

Eurojust teeb endiselt kõik, et täita Euroopa Liidu kuritegevuse vastu võitlemise prioriteete koordineeritud, sidusal ja kõikehõlmaval viisil ning võtta kurjategijad vastutusele, tehes koostööd Europoliga ja teiste justiits- ja siseküsimustega tegelevate asutuste ning võtmeisikutega.

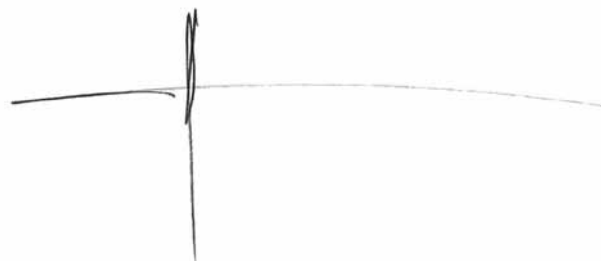
Eurojusti veebilehel avaldatud Eurojusti strateegilistes aruannetes narko- ja inimkaubanduse kohta on esile toodud peamised raskused, mis tekivad teabe vahetamisel, tegevuse koordineerimisel, vastastikuse õigusabi osutamisel ja õiguskooostöö vahendite rakendamisel, ning pakutud tuvastatud probleemidele lahendusi.

Eurojusti otsusega kaasnenud muudatused suurendavad Eurojusti tegevussuutlikkust ja sidemeid liikmesriikide pädevate asutustega. 2012. aasta mais algas liikmesriikides Eurojusti otsuse vastastikuse hindamise kuues etapp, mis kiirendab otsuse täielikku rakendamist ning aitab teha kindlaks puudused ja parimad praktikad.

Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) jõustumise järel on Eurojust jätkanud mitmel foorumil arutelu seoses Eurojusti edasise arendamise võimalustega, samuti võimalusega luua Eurojusti baasil Euroopa prokuratuur.

Sel tähelepanuväärsel aastal, mil Eurojust tähistas oma tegutsemise 10. aastapäeva, valiti mind aprillis Eurojusti presidendiks ning mais valiti asepresidendiks Luksemburgi riiklik liige Carlos Zeyen.

Vaadates tagasi tegevusrohkele aastakümnele, võib öelda, et Eurojust on saavutanud teatava stabiilsuse. Eurojusti presidendina julgen tuleviku ja selle küsimuste kohta öelda, et kogemused ja teadmised annavad meile kindluse, et saame oma potentsiaali tundma õppida ja kasutada.

Michèle CONINX
Eurojusti president

Kokkuvõte

Asjade arv, milles liikmesriigid taotlesid raske piiri-ülese kuritegevusega võitlemiseks Eurojusti abi, oli 2011. aastaga (1441 juhtumit) võrreldes 2012. aastal 6,4% suurem (1533 juhtumit).

Eurojusti koordineeriv ja toetav tegevus toimus järgmiselt.

- ▶ Koordineerimisnõupidamisi toimus 2012. aastal 194 ehk veidi vähem kui 2011. aastal (204); see võib tähendada, et koordineerimisnõupidamiskasutati tõhusamalt.
- ▶ Koordineerimiskeskuste arv püsis sama kui 2011. aastal (7).
- ▶ Eurojusti osalemine ühiste uurimisrühmade loomises (47) oli 42% võrra suurem 2011. aastal (33).
- ▶ Koordineerimisvahendite kombineeritud kasutamist on täheldatud.
- ▶ Euroopa vahistamismääruse täitmisega seoses registreeriti 259 asja.
- ▶ Täheldati Eurojusti sideprokuröride suuremat osalemist, eelkõige Norra puhul.
- ▶ Eurojusti asjade arv suurenes 2012. aastal järgmistes Euroopa Liidu prioriteetsetes kuritegevuse vastase võitluse valdkondades: pettused, narkokaubandus, (liikuvad) organiseeritud kuritegelikud ühendused, rahapesu, inimkaubandus, küberkuritegevus, terrorism, korruptsioon ja ebaseaduslik sisseränne.
- ▶ Eurojust avaldas 2012. aastal Euroopa Liidu dokumentidena kaks strateegilist aruannet:
 - „*Enhancing the work of Eurojust in drug trafficking cases*” („Eurojusti narkokaubanduse vastase tegevuse tõhustamine”), milles rõhutati kõrgetasemeliste narkokaubanduse juhtumite lahendamise koordineerimiseks vajaliku tegevuse keerukust;
 - „*Eurojust’s Action against Trafficking in Human Beings: Final Report and Action Plan for 2012 – 2016*” („Eurojusti inimkaubanduse vastane tegevus: lõpparuanne ja tegevuskava aastateks 2012–2016”).
- ▶ 2012. aasta mais algas vastastikuse hindamise kuues etapp, mis on pühendatud Eurojusti otsuse praktilisele rakendamisele ja toimimisele

Liikmesriikide esindajate kolleegium, märts 2013

Istuvad, vasakult paremale: Laima Čekelienė (Leedu), João Manuel Da Silva Miguel (Portugal), Robert Sheehan (Iirimaa), Francesco Lo Voi (Itaalia), asepresident Raivo Sepp (Eesti), president Michèle Coninx (Belgia), asepresident Carlos Zeyen (Luksemburg), Donatella Frenco Dimech (Malta), Lampros Patsavellas (Kreeka), Mariana Lilova (Bulgaaria), Gunars Bundzis (Läti).

Seisavad, vasakult paremale: László Venczl (Ungari), Francisco Jiménez-Villarejo (Hispaania), Jolien Kuitert (Madalmaad), Lukáš Starý (Tšehhi Vabariik), Jesper Hjørttenberg (Taani), Hans-Holger Herrfeld (Saksamaa), Harri Tiesmaa (Soome), Leif Görts (Rootsi), Frances Kennah (Ühendkuningriik), Daniela Buruiană (Rumeenia), Sylvie Petit-Leclair (Prantsusmaa), Mariusz Skowroński (Poola), Ingrid Maschl-Clausen (Austria), Malči Gabrijelčič (Sloveenia), Ladislav Hamran (Slovakkia), Katerina Loizou (Küpros).

liikmesriikides; hindamine kestab 2014. aastani. Liikmesriikidelt saadud andmete põhjal ei olnud 2012. aasta lõpuks 11 liikmesriiki veel Eurojusti otsust rakendanud. Eurojust loodab, et vastastikuse hindamise kuues etapp tekitab liikmesriikides vajaliku stiimuli Eurojusti otsuse täielikuks rakendamiseks.

- ▶ Eurojusti otsuse asutusesisene rakendamine: täiustati Eurojusti siseriikliku koordineerimissüsteemi e-kirjade turvalisust; täielikult töökorda sai erakorralise koordineerimise süsteemi; arendati kohtuasjade haldamise süsteemi ja artikli 13 kohast nn nutikat PDF-vormi. Lisaks kohtusid esimest korda riiklikud korrespondendid, et arutada ja vahetada parimat praktikat ja kogemusi ning anda ülevaade Eurojusti siseriikliku koordineerimissüsteemi kehtestamise ja toimimise hetkeolukorrast liikmesriikides.
- ▶ Alates 2009. aastast on tegutsenud Eurojusti tuleviku töörühm. Võttes arvesse komisjoni ettepanekuid Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 85 kohta, jätkas töörühm tegevust, mis on seotud Eurojusti reformimisega, sealhulgas võimalike

juhtorganite ning Euroopa Parlamendi ja liikmesriikide parlamentide osalemisega Eurojusti tegevuse hindamises. Töörühm jätkas tegevust ka seoses Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 86 Euroopa prokuratuuri loomise kohta.

- ▶ Eurojusti ja komisjoni vastastikuse mõistmise memorandum: 20. juulil 2012 allkirjastasid Eurojust ja Euroopa Komisjon vastastikuse mõistmise memorandum, millega sätestati teabevahetuse kord ja otsiti viise koostöö suurendamiseks vastastikust huvi pakkuvates küsimustes.
- ▶ Haldusküsimused:
 - Haagis asuvas Eurojustis töötas 2012. aastal 45 prokuröri, kohtunikku ja politseiametnikku.
 - Eurojusti 2012. aasta eelarve oli 32 967 000 eurot; eelarve täitmine oli rekordiline 98%.
 - Eurojusti poolt rahaliselt toetatud ühiste uurimisrühmade arv oli ligi kaks korda suurem kui 2011. aastal – tegutses 62 ühist uurimisrühma, mis hõlmasid 22 liikmesriiki.

Eurojusti 10 tegevusaastat

Tähistamine Nieuwe Kerkis ja Ridderzaalis 27.-28. veebruaril 2012

28. veebruaril 2012 tähistas Eurojust olulist aastapäeva – täitus 10 aastat asutamisest. Sündmuse puhul korraldati kaks üritust. 27. veebruari õhtul toimus Haagis Nieuwe Kerkis üritus „ALUMNIght”, kus osalesid saadikud ja justiitsministrid ning nõukogu, komisjoni ja Euroopa Parlamendi kõrgetasemelised esindajad. Kõnelesid Eurojusti endised presidendid ja ka praegune, liikmesriikide liikmed ja haldustöötajad, kellel on olnud Eurojusti arengus oluline roll. Näidati esimest Eurojusti tutvustavat filmi ja avati uus veebileht.

Järgmisel hommikul avaldasid kõrgetasemelised ametnikud Haagi ajaloolises Ridderzaalis Eurojustile tänu, juhatades sisse justiits- ja siseasjade nõukogu ministrite mitteametliku kohtumise Euroopa Liidu Nõukogu Taani eesistumise all. Kõnega esinesid Madalmaade justiitsminister I. W. Opstelten, kes esindas Tema Majesteeti kuninganna Beatrixi, Taani justiitsminister Morten Bødskov, Haagi linnapea J. J. van

Aartsen, Eurojusti president Aled Williams, Euroopa Liidu terrorismivastase võitluse koordineerija Gilles de Kerchove, Euroopa Liidu inimkaubandusevastase võitluse koordineerija Myria Vassiliadou ja Euroopa Komisjoni õigusküsimuste peadirektoraadi peadirektor Françoise Le Bail, kes esindas õiguseküsimuste, põhiõiguste ja kodakondsuse volinikku Viviane Redingit.

Avatseremoonia järel toimus pressikonverents, kus osalesid Aled Williams, Eurojusti kaks asepresidenti Michèle Coninx ja Raivo Sepp ning Morten Bødskov, Gilles de Kerchove ja Françoise Le Bail.

Justiits- ja siseküsimuste nõukogu ministrite mitteametliku kohtumise teema oli „Eurojusti peamised saavutused ja edasine areng: kuidas tugevdada Eurojusti rolli liikmesriikide uurimisasutuste ja prokuratuuride õiguskoostöös”.

Tema Majesteedi Madalmaade kuninganna Beatrixi külaskäik

Eurojusti 10. aastapäeva tähistamise raames oli Eurojusti presidendil Michèle Coninxil suur au võtta 26. septembril 2012 Eurojustis vastu Tema Majesteet Madalmaade kuninganna Beatrix. Tema Majesteet kohtus liikmesriikide liikmete ja sideprokuröridega ning haldustöötajatega, üheskoos vaadati tema kü-

laskäigu auks tellitud kristallmeenet. Peeti mitu ettekannet Eurojusti, selle ajaloo ja näidisjuhtumite kohta. Tema Majesteet oli hästi kursis Eurojusti tegevuse ja Euroopa Liidu probleemidega võitluses raskete piiriüleste kuritegudega.

Operatiivtegevus

1.1 Sissejuhatus

Eurojusti 2012. aasta tegevuse prioriteedid, mis võeti vastu lähtuvalt nõukogu järeldest seoses Euroopa Liidu prioriteetidega organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemisel, olid terrorism, narkokaubandus, inimkaubandus, pettused, korruptsioon, küberkuritegevus (sealhulgas laste seksuaalse kuritarvitamise kujutised), rahapesu, organiseeritud kuritegevus (sealhulgas liikuvad kuritegelikud ühendused), ebaseaduslik sisseränne ja Euroopa Liidu finantshuve kahjustavad kuriteod. Peatükis on üksikasjalikult kirjeldatud Eurojusti operatiivtegevust nende valdkondade kriminaalasjades, sealhulgas takistusi ja tuvastatud parimat praktikat, strateegilisi algatusi ja panust.

2012. aastal abistas Eurojust liikmesriike seoses 1533 registreeritud juhtumiga, mida on 6,4% rohkem kui 2011. aastal. Ligikaudu 20% juhtumitest hõlmas kolme või enam riiki ja 78% oli seotud eespool loetletud Euroopa Liidu prioriteetsete kuriteoliikidega. Ülejäänud juhtumid, millega seoses küsisid liikmesriikide pädevad asutused Eurojusti abi (Eurojusti otsuse artikli 4 lõige 2), olid peamiselt seotud muude kuritegudega kui need, millele on osutatud Eurojusti otsuse

artikli 4 lõikes 1. Järgnesid elu-, isiku- ja vabadusevastased kuriteod. Kriminaalasjade ja liikmesriikide osalemise üksikasjalikud andmed on esitatud lisas.

Valdkonna töötajad peavad Eurojusti koordineerimise nõupidamisi üheks peamiseks vahendiks, mis toob kokku justiits- ja õiguskaitseasutused. Kuigi koosolekuid toimus 2012. aastal kokku 194, mis on veidi vähem kui 2011. aasta 204 koosolekut, näitab selline vähenemine, et koordineerimise nõupidamist kui töövahendit kasutatakse tõhusamalt. Ligikaudu 55% koordineerimise nõupidamisi hõlmas kolme või enam riiki ja 89%-l käsitleti prioriteetseid kuriteoliike.

Nagu 2011. aastal, tegutses ka 2012. aastal Eurojustis 7 koordineerimiskeskust.

Eurojust osales 47 ühise uurimisrühma loomises, mis on 42% võrra rohkem kui 2011. aastal (33). Eurojusti poolt rahaliselt toetatavate ühiste uurimisrühmade arv oli ligi kaks korda suurem kui 2011. aastal – rühmi oli kokku 62.

1.2 Eurojusti tegevuse ülevaade

Eurojusti kriminaalasjadega seotud üldised probleemid ja parim praktika

Eurojusti 2012. aasta tegevusest ilmneb jätkuv pühendumine raskete piiriüleste kriminaaljuhtumitega seotud probleemide lahendamisele. Eurojust toetas õiguskooostöö taotluste ja otsuste täitmist ning aitas liikmesriikide pädevatel asutustel lahendada uurimise ja kohtuasjade praktilisi ja juriidilisi takistusi.

Juriidilisi takistusi tekitasid jätkuvalt liikmesriikide õigussüsteemide erinevused ja tõendite lubatavuse erinevad eeskirjad, eelkõige seoses sidevahendite pealtkuulamisega. Raskusi tekitas eri liikmesriikide erinev kord läbiotsimise korraldamisel, tunnistajate ülekuulamisel ja andmete säilitamisel, enamasti seoses küberkuritegevusega, kuid ka seoses muude organiseeritud kuritegevuse vormidega. Neid probleeme saab lahendada, kui alustada koordineerimist uurimise varajases etapis, selgitada kõikidele osalistele

menetluskorda ja nõudeid tõenditele ning koostada vajalikud õigusabitaotlused.

Muud praktilised raskused on muu hulgas konkreetsed abitaotlused seoses järgmisega: i) tuvastamine, milline riiklik pädev asutus annab kohtu loa piiriülese jälitustegevuse ja kontrollsaadetise jaoks; ii) probleemid koordineerimiskoosolekute korraldamisel, sest riiklikud asutused peavad prioriteetseks riigisiseseid tööülesandeid; iii) raskused, mis riiklikel asutustel on tekkinud äriregistritele juurdepääsul, eelkõige seoses finants- ja majanduskuritegudega; ning iv) raskused teiste liikmesriikide veenmisel alustada paralleelset uurimist või raskused anda neile uurimise alustamiseks piisavat või lubatavat materjali.

2000. aastal vastu võetud vastastikuse õigusabi konventsiooni artikli 7 ja selle 2001. aasta protokoll (vastastikuse õigusabi konventsioon) alusel spontaanselt esitatud teave ei pruugi erinevate nõuete tõttu tõen-

ditele olla teavet saanud liikmesriigis piisav alus uurimise algatamiseks ning see võib tekitada olukorra, kus tõendeid ei saa kohtus kasutada.

Teine korduv probleem on vastastikuse õigusabi taotluste täitmise viivitused, mis on tihti tingitud taotluse teabe üksikasjalikkuse nõuete erinevustest, ning see tekitab viivitusi kuni täiendava teabe või lisaselgituse saamiseni. Neid viivitusi pikendab veelgi taotluste samaaegne edastamine eri kanalite kaudu, halb tõlge, keskmise andmebaaside puudumine ja aeganõudvad täitmismenetlused mõnes liikmesriigis. Mõnel juhul sai Eurojust aidata vastastikuse õigusabi taotluste koostamisel, pädevate riiklike asutuste leidmisel ja neile taotluse edastamisel ning taotluse saatnud ja selle saanud liikmesriikide nõustamisel tõendite nõuete osas.

Euroopa vahistamismääruste väljastamisega seoses on jätkuvaks probleemiks üleandmisest keeldumine

2011. aastal varastati Belgias veokist väärismetalle väärtusega üle 1 miljoni Briti naela – 29 kg kulda ja 160 kg hõbedat. Veokijuht väitis, et langes relvastatud röövi ohvriks ja väärismetallid varastati selle käigus. Veok oli teel Šveitsist Belgia kaudu Ühendkuningriiki. Tegelikult oli veokijuht saadetise varastamise kavandanud organiseeritud kuritegeliku ühenduse liige.

Tekkis jurisdiktsioonikonflikt, sest kolm kahtlusalust peeti kinni Belgias ja ülejäänud asusid Ühendkuningriigis. Probleem lahendati Eurojustis toimunud koordineerimiskoosolekul. Belgia ja Ühendkuningriigi ametiasutused leppisid kokku, et kõik kahtlusalused antakse kohtu alla Ühendkuningriigis.

Pärast kahtlusaluste vahistamist sõlmiti ühise uurimisrühma leping, mille alusel said Ühendkuningriigi ja Belgia ametiasutused kergesti vahetada tõendeid ja reageerida kiiresti seni vabaduses viibivate kahtlusaluste kinnipidamiseks. Ühendkuningriigi prokuröride ja politsei jõudude, Belgia politsei ja Eurojusti tihe koostöö tagas kuriteos osalenud isikute kriminaalvastutusele võtmise.

2012. aasta detsembris mõisteti kuuele süüalusele kokku 23,5 aastat vangistust.

juhtudel, kus täitev asutus peab ebatõenäoliseks, et taotletud isikule võimaldatakse tagaseljaotsuse korral kohtuasja uus läbivaatamine.

Lisaks takistavad Euroopa vahistamismääruse õigeaegset täitmist kuritegude määratluste erinevused, täiendava teabe taotlused ja tõlkeküsimused. Eurojust on siin abiks, toetades määruse väljastanud ja määrust täitva liikmesriigi dialoogi ning andes nõu, et aidata selgitada kuritegude määratlusi asjaomastes jurisdiktsioonides.

Probleeme tekitab ka riiklikelt asutustelt Eurojustile antav vähene tagasiside taotletud abi tulemuse ja kriminaalasja lõpptulemuse kohta, mille tõttu on raske hinnata Eurojusti sekkumise ulatust või ühise uurimisrühma toimimist.

Eurojust aitab koordineerida ka sunnimeetmete kasutamist, näiteks läbiotsimis- ja vahistamismääruseid, ning luua vahetut kontakti osalevate riiklike asutuste vahel nii kahe- kui ka mitmepoolsete juhtumite korral. Eurojust pakub avatud teabevahetuskanalit ja tal on oluline roll vahendajana, kes muu hulgas aitab ennetada jurisdiktsioonikonflikte. Eurojusti kiire sekkumine võib tagada vastastikuse õigusabi taotluse kohese rahuldamise.

Eurojust soodustab juhtumiga seotud teabevahetust koordineerimisnõupidamiste kaudu ning rahastades ja toetades ühiste uurimisrühmade asutamist ja toimimist. Mõlemad vahendid on osutunud keerukate juhtumite korral väga tõhusaks.

Koordineerimisnõupidamised

2012. aastal korraldas Eurojust koordineerimisnõupidamisi seoses 194 juhtumiga. See mehhanism osutus taas riiklike asutuste jaoks tõhusaks teisi liikmesriike või kolmandaid riike hõlmavate juhtumite korral. Koordineerimisnõupidamisi korraldatakse mitmel põhjusel, millest üks olulisemaid on osalevate liikmesriikide teabevahetus. Teabevahetuse oluline eelis on, et see võimaldab liikmesriikidel algatada uurimisi, leida võimalikke paralleelmenetlusi teistes liikmesriikides, vahetada tõendeid, ületada keelebarjääre ja suurendada vastastikust usaldust.

Koordineerimisnõupidamise võib korraldada ka selleks, et hõlbustada ja/või koordineerida õigusabitaotluste rahuldamist, lihtsustades sellega näiteks rahaliste vahendite jälitamist ja arestimist. Koordineerimisnõupidamistel võib ka taotleda abi kolmandalt riigilt, koordineerida menetlusi või mää-

rata kindlaks osalevates riikides toimuvate uurimiste ühisstrateegia. Mõnel juhul võib olla eesmärk, et osalevad riiklikud asutused lepivad kokku konkreetse tööjaotuse või jõuavad vastastikusele mõistmisele selles osas, kes neist on parimas positsioonis isikute kohtu alla andmiseks.

Koordineerimisnõupidamiste oluline element, mida 2012. aastal tihti kasutati, on liikmesriikide võimalus kavandada ühistegevust ja luua ühiseid uurimiserühmi. Peale liikmesriikide asutuste võivad koordineerimisnõupidamistel osaleda ka kolmandate riikide ja Euroopa Liidu asutuste, näiteks Europol ja Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) esindajad, kui see on asjakohane. 2012. aastal osalesid kolmandad riigid 49, Europol 85 ja OLAF 5 koordineerimiskoosolekul.

Koordineerimiskeskused

Koordineerimiskeskus tagab asutuste vahel reaajas teabedastuse ja koordineerimise samal päeval toimuvate vahistamiste, hoonete ja ettevõtete läbiotsimiste ning tunnistajate ülekuulamise korral.

Peale koordineerimise toetamise õigusasutuste tasandil Euroopa vahistamismääruste, õigusabitaotluste ja Euroopa arestimismääruste rakendamisel lihtsustab koordineerimiskeskus riiklikes õigusasutustes toimuvat otsustamist ja kohest reageerimist koordineerimiskeskuse edastatud uutele tõenditele. 2011. aastal Euroopa Liidu tasandil piiriülese kuritegevuse vastu võitlemise uue vahendina loodud koordineerimiskeskusi arendati 2012. aastal edasi ja rakendati.

Nagu ka 2011. aastal, tegutses Eurojustis 7 koordineerimiskeskust: 3 Prantsusmaa, 1 Soome, 1 Itaalia, 1 Madalmaade ja 1 Ühendkuningriigi taotlusel. Keskustes käsitleti järgmisi kuriteoliike: ebaseaduslik sisseänne (3), inimkaubandus (1), narkokaubandus (1), lapspornograafia (1) ja väetisekaubandusega seotud maksupettus (1).

Kolm koordineerimiskeskust loodi seoses juhtumitega, mille jaoks oli juba olemas ühine uurimiserühm. Olemasoleva ühise uurimiserühma korral hõlbustas koordineerimiskeskus koordineerimist liikmesriikide osalevate asutuste vahel, võimaldas hankida mis tahes puuduva teabe ja tõhustas riikli-

Prantsuse ametiasutused algatasid Eurojustis juhtumi seoses Albaania organiseeritud kuritegeliku ühendusega, kes kauples heroini ja kokaiiniga Madalmaade, Prantsusmaa ja Albaania vahel. Ühendusel olid kontaktid Belgias ning teistes Prantsusmaa ja Albaania vahelistes riikides (Itaalias, Šveitsis, Hispaanias ja tõenäoliselt ka Kreekas). Saadeti piiriülese jälitustegevuse taotlused ja need rahuldati.

Eurojust korraldas kolm koordineerimisnõupidamist, et vahetada teavet, koordineerida jälitustegevuse taotluste täitmist ja arutada võimalikke *ne bis in idem* küsimusi. Selle tulemusena korraldati Madalmaades, Belgias, Prantsusmaal ja Šveitsis ühine realiseerimine. Tänu ühisele tegevusele õnnestus uurijatel jõuda jälile plaanitavale ebaseaduslikule narkootikumide veole Madalmaadest Prantsusmaale.

2012. aasta märtsis alustas Eurojustis tegevust koordineerimiskeskus, et tagada realiseerimisel sujuv teabevahetus ja Europol analüütiline tugi. Narkokaubanduses osalejad vahistati ja narkootikumid konfiskeeriti. See realiseerimine oli aluseks järgnevatele menetlustoimingutele, mille tulemuseks oli 17 vahistamist, mitu läbiotsimist Prantsusmaal ja Madalmaades ning 12 kg heroini konfiskeerimine.

Itaalia ametiasutused olid tihedas koostöös Prantsusmaa ja Madalmaade politseiga jälginud ligikaudu aasta sama organiseeritud kuritegelikku ühendust ja alustasid 2012. aasta mais operatsiooni Itaalia territooriumil. Selle tulemuseks oli 13 Euroopa vahistamismäärust ning 15 kg kokaiini ja 4 kg heroini konfiskeerimine.

Organiseeritud kuritegeliku ühenduse kiire ja paindliku tegutsemise tõttu oli vaja vahetada pädevate riiklike asutuste, eelkõige osalevate riikide uurimisasutuste vahel intensiivselt teavet. Seda ligikaudu kaks nädalat kestnud ööpäevaringset teabevahetust korraldas Eurojust.

ke ametiasutuste vahelist koordineerimist isegi siis, kui ühises uurimiserühmas oli koordineerimine juba korraldatud.

Tugevdati koostööd kolmandate osapooltega, näiteks Europoliga. Europol osales seitsmest koordineerimiskeskusest kuues ja toetas samaaegseid meetmeid koordineerimiskeskusesse saadetud andmete ristvõrdluse, analüüsi ja seostamise abil. 2012. aastal osalesid Eurojusti koordineerimiskeskuste tegevuses aktiivselt ka Šveits ja Interpol.

Eurojusti otsuse artiklid 6 ja 7

Eurojusti otsuse artiklite 6 ja 7 kohaselt võib Eurojust liikmesriikide liikmete ja kolleegiumi kaudu anda riiklikele pädevatele asutustele kriminaalasjadega seotud soovitusi. Need soovitusel kajastavad pidevat igapäevast dialoogi kolleegiumi liikmete ja riiklike asutuste vahel kriminaalasjadega seotud operatiivküsimustes ning põhinevad tihti teabel, mis on esitatud õigusabitaotluses või avaldatud koordineerimisnõupidamisel või riiklike asutustega toimunud mitteametlikel aruteludel. Koordineerimisnõupidamised on üks kõige sagedamini kasutatavaid vahendeid.

Soovitused on tavaliselt mitteametlikud. Sel põhjusel ei anna allpool esitatud andmed täielikku ülevaadet, sest need käsitlevad üksnes juhtumeid, kus on konkreetse liikmesriigi seaduse kohaselt nõutud kohtu otsusest ametlikku kontrollijälge.

2012. aastal registreeriti Eurojusti otsuse artikli 6 alusel üheksa ametlikku soovitusi ja riiklikud asutused järgisid neid kõiki.

Taotlused alustada konkreetsete asjaolude suhtes uurimist või süüdistuse koostamist – artikli 6 lõike 1 punkti a) alapunkt i))

Itaalia esindus esitas artikli 6 lõike 1 punkti a) alapunkti i)) alusel kaks taotlust.

Taotlused pädevatele asutustele nõustumiseks, et üks neist võib olla paremas olukorras konkreetsete asjaolude suhtes uurimise või süüdistuse alustamisel – artikli 6 lõike 1 punkti a) alapunkt ii))

Selle sätte alusel esitas Hispaania esindus kaks taotlust.

Taotlused pädevatele asutustele asjaomaste liikmesriikide pädevate asutuste vaheliseks koordineerimiseks – artikli 6 lõike 1 punkti a) alapunkt iii))

Artikli 6 lõike 1 punkti a) alapunkt iii)) alusel esitati üks taotlus. Hispaania esindus taotles koordineerimisnõupidamist Belgia ametiasutustega, et käsitleda kriminaaltulu jälitamise küsimust seoses organiseeritud kuritegevuse ja rahapesuga seotud juhtumiga.

Taotlused esitada mis tahes teavet, mis on vajalik liikmesriikide liikmetele oma ülesannete täitmiseks – artikli 6 lõike 1 punkti a) alapunkt v)) – ning võtta mis tahes muid meetmeid, mis on uurimise ja süüdistuse seisukohalt õigustatud – artikli 6 lõike 1 punkti a) alapunkt vii))

Artikli 6 lõike 1 punkti a) alapunktide v)) ja vii)) alusel esitati kolm taotlust. Hispaania ametiasutustel paluti aidata kaasa teabe esitamisele ja muudele uurimismeetmetele (kahtlusallaste ja kannatanute ülekuulamine) seoses pettuse ja euro võltsimise kriminaalasjaga Belgias.

Taotlused teostada uurimise eritoiminguid – artikli 6 lõike 1 punkti a alapunkt vi

Artikli 6 lõike 1 punkti a) alapunkti vi)) alusel paluti Hispaania ametiasutustel korraldada võltsimise ja rahapesuga seotud juhtumi korral läbiotsimisi ning algatada uurimisi.

Vastastikuse õigusabi konventsioonid

Euroopa Liidus toimuva õiguslase koostöö olulisemad õiguslikud alused on vastastikuse õigusabi konventsioon ja Euroopa Nõukogu 1959. aasta kriminaalasjades vastastikuse abistamise konventsioon koos protokollidega (1959. aasta konventsioon). Nende kohaldamist on tavaliselt peetud kasulikuks ja tõhusaks.

Probleeme tekitab, et kõik liikmesriigid ei ole vastastikuse õigusabi konventsiooni ratifitseerinud. See ei pruugi siiski takistada näiteks ühise uurimiserühma loomist, kui asjaomane liikmesriik on rakendanud ühiste uurimiserühmade raamotsuse, või videokonferentsi kaudu ülekuulamise korraldamist, mida saab teha ka 1959. aasta konventsiooni alusel või vastastikkuse õigusabi põhimõttel ja/või kui neid meetmeid lubavad riigisisised õigusaktid.

Endiselt esineb raskusi seoses sidevahendite pealtkuulamise ja piiriülese jälitustegevusega, spontaanse teabevahetuse ebapiisavat kasutamist ja tähtaegade puudumist kiireloomulistes taotlustes. Neid valdkondi on kavas parandada.

Praktilised probleemid võivad tekkida, kui vastastikuse õigusabi taotlused ei vasta taotlust rahuldavas riigis nõutud üksikasjalikkuse tasemele, mis võib tekitada ebakindlust ja taotluste rahuldamata jätmist. Endiselt esineb probleeme seoses taotluse saanud riigilt saadava tagasiside või taotluse rahuldamise seisu teabe puudumise või hilinemisega. See olukord on eriti keerukas kiireloomuliste juhtumite korral, kui kahtlusalused on vahi all või kui teisi kanaleid ei saa ajapuuduse tõttu kasutada. Liikmesriikide ametiasutused on palunud Eurojustil aidata sellistel juhtudel luua mitteametlikke kontakte, mis tihti kiirendab protsessi tunduvalt. Praktiline soovitus riiklikele prokuröridele on märkida kiireloomulistes õigusabi taotlustes riigisisised tähtsajad ja taotluse rahuldamise soovitud aeg.

Tõendite kogumise ja lubatavuse küsimused

Nagu täheldati juba 2011. aastal, tekitavad raske piiriülese kuritegevuse vastases tõhusas võitluses jätkuvalt raskusi tõendite kogumise, lubatavuse ja avaldamise erinevad eeskirjad. Üha rohkem probleeme tekitavad andmete säilitamise eeskirjade erinevused, eriti küberkuritegevuse ja muude kuritegude korral, kus kahtlusalused suhtlevad sidevahendite abil. Sellistel juhtudel on aeg määrava tähtsusega, eriti liikmesriikides, kus andmeid tohib säilitada väga piiratud aja vältel.

Riiklikud õigusaktid andmete hankimise kohta on erinevad. Olukordades, kus on vaja tunda asjaomaseid õigussüsteeme, on Eurojusti toetus eriti oluline. Ühes Sloveenia kodanikku hõlmavas kriminaalasjas väitis kaitsja, et Saksamaal rahvusvahelise operatsiooniga kogutud tõendid kurjategija tuvastamiseks ei vastanud Saksamaa õigusaktidele ja seetõttu ei saa neid kasutada Sloveenia kohtus. Eurojust aitas edukalt saada Sloveenia kohtul teavet Saksamaa kriminaalmenetluse asjakohaste sätete kohta. Teabe otsese vahetamise ja õigussüsteemide erinevuste arutamisega koordineerimisnõupidamistel välditakse tihti probleeme ja aidatakse lahendada raskusi seoses tõendite kogumise ja lubatavusega, sealhulgas ühistes uurimiserühmades.

Tõendite kogumise ja lubatavuse riiklike eeskirjade tutvustamine teistele liikmesriikidele on aidanud jagada teadmisi ning ennetanud takistusi. Eurojust võib toimida selle valdkonna parima praktika erikeskusena.

Ühise uurimiserühma loomisel on Eurojusti väljatöötatud parim praktika ka lisada ühise uurimiserühma

lepingusse tõendite kogumise ja avaldamise kohustuste sätteid, mis ennetab hilisemaid probleeme.

Valdkonnas esinevaid raskusi võib aidata lahendada tulevase Euroopa uurimismäärust käsitleva direktiivi vastuvõtmine.

Jurisdiktsioonikonfliktide ennetamine ja lahendamine

Eurojust on jurisdiktsioonikonfliktide ennetamise ja lahendamisele kaasaaitamise volitusi kasutanud ametlikult vähestel juhtudel.

Sageli tekivad sellised olukorrad, kui juhtum kuulub kahe või enama liikmesriigi õiguse kohaselt nende jurisdiktsiooni; enamik juhtumitest lahendatakse Eurojusti abiga ja asjaomasele liikmesriigile esitatud ametlikku taotlust registreerimata. Selles osas on väga kasulikuks vahendiks osutunud koordineerimisnõupidamised, mis on võimaldanud paralleelsetes uurimistes osalevatel pädevatel asutustel varakult probleeme arutada ja kokkuleppele jõuda. Aeg-ajalt on jurisdiktsioonikonflikti ennetamist takistanud teabe puudumine. Parimaks praktikaks peetakse siin seotud uurimiste käsitusala selgitamist ning varajast ettevalmistust ja analüüsi enne koordineerimiskoosolekut.

Eurojustil on arvamuste varajase ja mitteametliku vahetamise toetajana peamiselt ennetav roll. Põhjalikult kirjeldatakse teemat juhendis „*Which jurisdiction should prosecute?*” („Milline jurisdiktsiooni peaks kohtu alla andma?”), mis sisaldub Eurojusti 2003. aasta aruandes.

Eurojust on osalenud ka kriminaalasjades, kus ükski liikmesriik ei pidanud end sobivaimaks uurimise ja/või kohtuasja algatamiseks. 2012. aasta juulis võttis kolleegium vastu Eurojusti otsuse artikli 7 lõigete 2 ja 3 kohaldamise suunise, milles kirjeldatakse sisemist menetlust jurisdiktsioonikonflikti ja korduvate keeldumiste või raskuste lahendamisel seoses õigusalse koostöö taotluste rakendamisega, sealhulgas vastastikuse tunnustamise jõustamise vahendeid.

Kriminaalmenetluste üleandmine

Enamik liikmesriike kasutas jätkuvalt 1972. aasta kriminaalmenetluse ülevõtmise Euroopa konventsiooni või 1959. aasta konventsiooni (artikkel 21) koostoides vastastikuse õigusabi konventsiooni artikli 6 lõike 1 viimase lõiguga. Osa liikmesriike kasutas ka rahvus-

Bulgaarias ja Hispaanias tegutsev organiseeritud kuritegelik ühendus sundis peamiselt Bulgaaria kodanikest ohvreid töötama Hispaanias prostituutidena. Ühenduse Bulgaaria haru värbas haavatavatest kogukondadest ohvreid, pakkudes neile välismaal töövõimalust. Ohvrid viidi Hispaaniasse ja nende passid võeti ära. Ühenduse Hispaania haru sundis ohvreid töötama prostituutidena ähvarduste ja füüsilise vägivalga abil.

Uurimist alustati, kui üks ohver oli põgenenud ja jõudnud Bulgaaria Madridi suursaatkonda, mis oli otsekohe pöördunud Hispaania ametiasutuste poole. Need alustasid uurimist, mille lõpptulemusena likvideeriti Hispaania ühendus. Mõlema riigi õigusasutused olid alustanud ühenduse vastu kriminaalmenetluse ja mõlemad jurisdiktsioonid esitasid vastastikuse õigusabi taotlused, mistõttu registreeris Hispaania esindus juhtumi Eurojustis, et saada abi tegevuse koordineerimisel.

Eurojust korraldas koordineerimisnõupidamise, kus said riikide delegatsioonid arutada uurimiste hetkeseisu. Nõupidamisel jõuti kokkuleppele mitmes olulisel aspektis. Esiteks tagasid mõlemad jurisdiktsioonid esitatud taotluste kiire rahuldamise. Teiseks ennetati riiklike menetluste kooskõlastamisega võimalikku *ne bis in idem* olukorda. Bulgaaria keskendus rahapesu kohtu alla andmisele ja Hispaania toetas seda, esitades tõendeid uuritava ühenduse organiseerituse kohta. Hispaania keskendus inimkaubanduse ja seksuaalse ärakasutamise süüdistuste koostamisele, mille jaoks Bulgaaria küsitles oma territooriumil elavaid tunnistajaid. Bulgaaria algatas ka ühe Hispaanias elava ohvri perekonna jaoks tunnistajakaitse programmi.

Eurojusti osalemine aitas oluliselt kaasa, et luua kriminaalasja edasiseks kohtumenetluseks kindel alus.

vahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise ÜRO konventsiooni (artikkel 21). Selliste eri õigusaktide kasutamine võib tekitada probleeme, mis ajendab liikmesriikide asutusi pöörduma Eurojusti poole.

Eurojust on saanud sellistel juhtudel aidata, toetades liikmesriikide vahel mitteametlikke kontakte ja uurides enne ametlikku taotlust üleandmise tõenäosust mitteametlikult. Vahel lepitakse menetluse üleandmine kokku koordineerimisnõupidamisel kohtumenetluse algatamise jurisdiktsiooniga seotud kokkuleppe raames ning tegelik üleandmine toimub Euroopa vahistamismääruse ja vajaduse korral õigusabitaotluste väljastamise ja rakendamisega.

Kriminaalmenetluste üleandmisega seotud raskustel on mitmesuguseid põhjusi – näiteks peab olema võimalik kogutud tõendeid kasutada üleandmistautluse saanud liikmesriigi kohtus (vt eespool punkt „Tõendite kogumise ja lubatavuse küsimused”) ja taotluse saanud liikmesriik peab näitama selget huvi nõustuda menetluse üleandmisega. Kui üleandmist taotleb liikmesriik, kes soovib, et menetlus antaks talle üle, st ta soovib alustada kohtumenetlust ise, tekitab vahel probleemid sellega, kas on olemas oht, et üleandmine võib kahjustada juba toimuvaid seotud uurimisi üleandmistautluse saanud liikmesriigis.

Raskusi tekitavad ka erinevused materiaali- ja menetlusõiguses. Enne kui liikmesriikide asutused saavad otsuse teha, tuleb kogu toimik tõlkida, ja Eurojusti riiklikud esindused saavad varem saadud juhtumi kokkuvõtte alusel esitada üksnes esialgse hinnangu.

Karistusandmete vahetamine

Eurojust ei täheldanud suuri probleeme karistusandmete vahetamisel ja kui probleeme tekkiski, olid need tavaliselt praktilised.

Liikmesriikides, kus Euroopa karistusregistrite infosüsteem (ECRIS) veel ei tööta, aitab mõnikord karistusandmete vahetamise taotlusi täita ka vastastikuse õigusabi konventsioon. Raskused võivad tekkida, kui riiklikel esindustel ei ole juurdepääsu karistusregistrile või kui andmeid säilitatakse eri asutustes (nt politseis ja kohtuasutustes) ning puudub keskne karistusandmete andmebaas. Kiireloomulistel juhtudel on Eurojust aidanud hankida karistusregistri andmeid.

Vahel on tekitanud raskusi kuritegude erinev määratlemine liikmesriigiti, põhjustades ebakindlusi seoses kuriteo olemusega. Sellega seotud probleemide hulka kuulub karistusregistris sisalduva teabe hulk, mida mõni liikmesriik peab oma õigusaktide kohaselt ebaapiisavaks, mis tekitab lisateabe päringute käsitlemise tõttu viivitusi.

Mõningatel juhtudel on karistusregistri andmetes viidatud õigusakti sättele ilma kuritegu kirjeldamata. Sellistel juhtudel on andmeid taotlenud liikmesriik tihti palunud Eurojustilt abi asjakohase õigusakti hankimiseks, et viidet selgitada.

Raskused ja viivitused tekivad, kui teatud liikmesriikide kohtunikud nõuavad alge täieliku kohtuotsuse koopiat ja selle tõlget. Otsuse koopiat saamiseks tuleb tihti esitada õigusabitaotlus, sest karistusregistri väljavõtte ei ole piisav (kohtuotsuse tegemiseks).

Täiendavaid probleeme tekib, kui ühes liikmesriigis kohtu alla antud isik väidab, et on varem teises liikmesriigis sama kuriteo eest juba süüdi mõistetud. Liikmesriik ei pruugi suuta sellist väidet kontrollida, sest isiku tuvastamise standardid on riigiti erinevad, mistõttu võivad tema isikuandmed olla registreeritud ebatäpselt.

Euroopa vahistamismäärused

2012. aastal registreeriti Eurojustis 259 Euroopa vahistamismäärustega seotud asja ehk 16,8% kõigist Eurojusti registreeritud juhtumitest. Enamik neist (252) oli seotud Euroopa vahistamismääruse täitmisele kaasaaitamisega. Sarnaselt eelmiste aastatega esitas kõige rohkem taotlusi Poola esindus, järgmised kaks olid Belgia ja Rootsi esindused.

Enim taotlusi sai Hispaania esindus, järgmised kaks olid Saksamaa ja Poola esindused.

Kolleegium tegeles ka Euroopa vahistamismääruse kohaldamisega seotud kahe üldküsimusega. Esimene

neist käsitles teabe kogumist selle kohta, kas liikmesriikide asutustel, kellel ei ole pädevust välja anda riigisiseseid vahistamismäärusi, on pädevus välja anda Euroopa vahistamismäärusi ja kas liikmesriikide asutused/kohtud on keeldunud Euroopa vahistamismääruse täitmisest seetõttu, et selle välja andnud asutusel ei olnud pädevust riigisiseseid vahistamismäärusi välja anda.

Teiseks käsitleti küsimust, kas Euroopa vahistamismääruse kava kehtestamisest alates on mõni liikmesriik keeldunud üleandmisest seetõttu, et määrust täitva liikmesriigi ametiasutused ei pea määruse väljastanud riigi justiitsministeeriumi pädevaks õigusasutuseks vastavalt Euroopa vahistamismäärust käsitleva raamotsuse 2002/584/JSK artikli 6 lõikele 1.

Mitme Euroopa vahistamismäärusega seotud juhtumid

Euroopa vahistamismäärust käsitleva raamotsuse artikli 16 lõike 2 kohaselt võib määrust täitev õigusasutus küsida enne otsustamist Eurojustilt nõu, millist sama isiku kohta kahe või enama liikmesriigi väljastatud Euroopa vahistamismäärustest täita. Eurojustilt küsiti 2012. aastal ametlikult nõu kuuel korral, mis on rohkem kui 2011. aasta neli korda. Selles küsimuses on Eurojusti kogemused saadud kas läbirääkimiste või otsekontaktide kaudu asjaomaste asutustega, neid küsitakse tihti ja jagatakse koordineerimisnõupidamistel.

Kõigil kuuel eespool mainitud juhul aitas Eurojust jõuda osalevatel liikmesriikidel üksmeelele küsimuses, millist Euroopa vahistamismäärust tuleb eelistada, ning vajaduse korral, kuidas toimub isiku edasine üleandmine või ajutine üleandmine. Kõigil kuuel

Ajal, kui Belgia ametiasutused käsitlesid Kreeka väljastatud kolme Euroopa vahistamismäärust seoses Rootsi kodanikuga, said nad veel ühe Euroopa vahistamismääruse, mille olid sama isiku kohta väljastanud Küprose ametiasutused. Uue taotluse tõttu olid ametiasutused sunnitud peatama Kreeka väljastatud Euroopa vahistamismääruse menetlemise (mille Belgia apellatsioonikohus oli juba heaks kiitnud).

Belgia riiklik prokuratuur küsis Eurojustilt nõu, mis liikmesriigile tuleks isik üle anda. Belgia esindus konsulteeris nii Kreeka kui ka Küprose esindustega, et saada teavet juriidiliste võimaluste kohta, nagu võimalus viia isik üle teise liikmesriiki uurimise, kohtumenetluse või karistuse kandmise ajal. Belgia esindus konsulteeris osalevate liikmesriikidega ka seoses sealsete riiklike ametiasutuste arvamustega.

Saadud teabe alusel soovitas Belgia esindus anda isik üle Kreekale. Belgia ametiasutused olid soovitussega nõus. Pärast Kreeka väljastatud uue, neljanda Euroopa vahistamismääruse heakskiitmist anti isik üle Kreekale, mis omakorda tagas Küprose Euroopa vahistamismääruse täitmise. Eurojusti abiga suutsid kolm osalevat liikmesriiki koordineerida taotluste rahuldamise kiiresti ja tõhusalt.

juhul järgiti Eurojusti nõuannet. Kohaldati Eurojusti 2011. aasta juunis vastu võetud juhendit sisemenetluse kohta Eurojusti arvamuse esitamisel seoses konkureerivate Euroopa vahistamismäärustega. Ühel juhul lepit prioriteetsus kokku koordineerimisnõupidamisel ja küsimust otsustava liikmesriigi kohus järgis Eurojusti nõuannet, tsiteerides otsuses Eurojusti koordineerimisnõupidamisel saavutatud kokkulepet.

Tähtaegade rikkumisega seotud juhtumid

Kui erandjuhul ei saa liikmesriik järgida Euroopa vahistamismäärust käsitleva raamotsuse artiklis 17 sätestatud tähtaegu, teatab ta sellest Eurojustile ja põhjendab viivitust. 2012. aastal registreeriti Eurojustis 94 tähtaegade rikkumist. Kahel juhul oli vaja tarvitusele võtta lisameetmed. Sarnaselt eelmiste aastatega esines kõige rohkem tähtaja rikkumisi Iirimaa. Ülejäänud rikkumised esinesid Tšehhi Vabariigis, Bulgaarias, Sloveenias ja Hispaanias. Nagu on täheldatud ka varem, esineb Euroopa Liidu statistika kohaselt rikkumisi rohkem, kui neid registreerib Eurojust.

Ühe juhtumi kohta, mis oli seotud Euroopa vahistamismäärust käsitleva raamotsuse artikli 28 lõike 2 tõlgendamisega, langetas 28. juunil 2012 otsuse Euroopa Liidu Kohus (C-192/12). Euroopa vahistamismäärust menetlev Soome prokurör palus Eurojusti kaudu Ühendkuningriigilt teavet, kuidas kiirendada menetlust, kui isiku üleandmiseks Soomelt Prantsusmaale on vaja Ühendkuningriigi nõusolekut. Eurojust soovis, et Soome ei rikuks Euroopa vahistamismäärust käsitleva raamotsuse artikli 17 kohaseid tähtaegu. Eurojust osutas kiiresti vajalikku abi.

Euroopa vahistamismääruste täitmise viivituste peamised põhjused olid apellatsioonimenetluse pikkus, lisateabe küsimine, kautsjoni vastu vabastatud isiku põgenemine ja Euroopa vahistamismääruste suur arv.

Euroopa vahistamismääruse praktilise rakendamise probleemid

Eurojustil oli jätkuvalt oluline roll teabevahetuse korraldamisel, nii määruse väljastanud kui ka seda täitva asutuse õiguslike nõuete selgitamisel ja Euroopa vahistamismääruste täitmise üldises kiirendamises. Eriti oluliseks osutus Eurojusti abi kiireloomulistel juhtudel. Ühel sellisel juhul anti kiiresti abi kolleegiumi plenaaristungis raames, teisel korral õnnestus Eurojustil anda nõu ja suuniseid erakorralise koordineerimise kaudu, mille tulemusena toimus üleandmine õigeaegselt.

16. oktoobril 2012 jõustusid Põhjamaades (Taani, Soome, Island, Norra ja Rootsi) Põhjamaade vahis-

tamismääruse kohased üleandmismenetlused, mis tähendab, et Soome, Taani ja Rootsi vaheliste üleandmismenetluste korral kasutatakse pigem Põhjamaade vahistamismäärust kui Euroopa vahistamismäärust käsitlevat raamotsust. Seni ei ole teatatud selle kasutamisest.

Praktikuteel tekib Euroopa vahistamismääruse rakendamisel endiselt praktilisi ja juriidilisi probleeme. Eurojust on oma tegevusega seoses leidnud järgmisi probleeme:

- ▶ Euroopa vahistamismääruste tõlgete halb kvaliteet.
- ▶ Viivitused, mille põhjus on, et Euroopa vahistamismäärus sisaldab liiga vähe või liiga ebatäpset teavet järgmise kohta: i) asjaolud, sealhulgas tagaotsitava isiku ja kuriteo seos, ii) kuriteod, iii) kehtestatud või ettenähtud karistus kõikide või osade kuritegude eest ja iv) karistuste koondamine lõplikuks karistuseks pärast mitme karistuse kohaldamiseks väljastatud Euroopa vahistamismääruse täitmist.
- ▶ Aeglane teabevahetus pädevate asutuste vahel.
- ▶ Viivitused transiidiloo menetlemisel, sest liikmesriikides kehtivad eri eeskirjad ja tähtajad.
- ▶ Juhud, kus Euroopa vahistamismääruse tõlke originaali või kinnitatud koopiat nõutakse Eurojusti kaudu vahetult enne Euroopa vahistamismäärusega seotud ülekuulamist.
- ▶ Viivitused, kui oma riigi kodanike üleandmisel nõutakse tagatise ja sellise tagatise väljastamise õigusega asutus (Justiitsministeerium) on teine kui asutus, kes on pädev väljastama Euroopa vahistamismäärust ja esitama sellega seoses lisateavet (prokuratuur).
- ▶ Viivitused määrust täitvates õigusasutustes teabe esitamisel vastavalt Euroopa vahistamismäärust käsitleva raamotsuse artikli 26 lõikele 2, mille tagajärjel nõutud isikut peetakse vahi all kauem, kui on määruse väljastanud liikmesriigis kohaldatavate õigusaktidega lubatud.
- ▶ Juriidilised küsimused seoses sellega, kas Justiitsministeeriumi peetakse õigusasutuseks Euroopa vahistamismäärust käsitleva raamotsuse artikli 6 lõike 1 tähenduses ja seega pädevaks väljastama Euroopa vahistamismäärust.
- ▶ Proportsionaalsusküsimused määrust täitvas liikmesriigis seoses kohustusliku kohtumenetlusega

määruse väljastanud liikmesriigis, mis põhjustab Euroopa vahistamismääruste liigset väljastamist, tekitades lisaraskusi, sellega, et topeltkaristatavuse vältimise nõue ei ole täidetud (Euroopa vahistamismäärust käsitleva raamotsuse artikli 2 lõige 2).

- ▶ Üleandmise kulud.
- ▶ Viivitused nõusoleku saamisel lisakuritegude korral kohtumenetluste algatamiseks (erikohustuse reegel, Euroopa vahistamismäärust käsitleva raamotsuse artikkel 27).
- ▶ Eri lähenemised seoses tagaseljaotsustega ja õigusega uuele menetlusele, sest kõik liikmesriigid ei ole rakendanud nõukogu raamotsust 2009/299/JSK, millega muudetakse Euroopa vahistamismääruse raamotsust seoses õigusega uuele menetlusele, millega võib kaasneda Euroopa vahistamismääruse täitmisest keeldumine.
- ▶ Eri kanalite kasutamine Euroopa vahistamismääruse edastamiseks (riiki sisenemise lisateabetaotluste süsteem (SIRENE), Interpol, sidekohtunikud, Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ja Eurojust), esitamata teavet, millise kanali kaudu Euroopa vahistamismäärus saadetakse.
- ▶ Juhud, kus isik, kelle üleandmist nõutakse, on vabastatud kautsjoni vastu, kuid on seejärel põgenenud.
- ▶ Mitu Euroopa vahistamismäärust, mille on väljastanud sama liikmesriigi eri õigusasutused, tekitavad ebakindlust, millise Euroopa vahistamismääruse alusel toimub üleandmine.

Euroopa arestimismäärused

Kuigi nõukogu raamotsus 2003/577/JSK vara või tõendite arestimise otsuste täitmise kohta Euroopa Liidus (2003. aasta raamotsus) on enamikes liikmesriikides üle võetud, kasutatakse seda ikka veel vähe. Seetõttu satuvad õigusasutused, kes kasutavad arestimismäärust ja hindavad muu hulgas tänu selles sätestatud rangetele tähtaegadele tekkivat lisaväärtust, tihti konflikti teiste liikmesriikide õigusasutustega, kes seda vahendit ei tunne või ei oska seda kasutada. Viimased tuginevad tavaliselt hoopis tavapärastele õigusabitaotlustele, mis on esitatud kooskõlas 1959. aasta ja vastastikuse õigusabi konventsiooniga ning Euroopa Nõukogu 1990. aasta rahapesu ning kriminaaltulu avastamise, arestimise ja konfiskeerimise konventsiooniga ja mis võivad si-

saldada varade tuvastamise, arestimise ja konfiskeerimise taotlusi.

Eurojusti 2012. aastal käsitletud juhtumitest ilmneb, et selline olukord püsib järgmiste asjaolude tõttu: i) 2003. aasta raamotsuse piiratud rakendusala (see ei võimalda taotleda sama taotlusega tuvastamist, arestimist ja konfiskeerimist), ii) arestimismääruste kasutamise raskus, kui arestitavad tõendid, mida määrust väljastav asutus taotluse koostamise ajal ei tea, ilmnevad uurimise hilisemas järgus, ja iii) üldine arusaam, et 2003. aasta raamotsus sisaldab koormavaid lisaformaalsusi.

Mõnikord tekitab lisaraskusi mõne liikmesriigisisene jurisdiktsioonide jaotus, kui arestimismäärused on väljastatud eri jurisdiktsioonides asuvate varade kohta.

Mõnikord, kui erinevad ja teineteisest sõltumatud arestimismäärused käsitlevad samu varasid, tekib probleeme ka sellega, et puudub riiklik toimuvate menetluste keskregister/andmebaas.

2003. aasta raamotsust ei rakendata ega kasutata ühtviisi ja selle tõttu on olukord veelgi raskem, sest kõik liikmesriigid ei kaalu endiselt kuigi tihti varade arestimist (ja konfiskeerimist) raskete piiriüleste kuritegude uurimise või kohtumenetluse varajases etapis. Seda olukorda peegeldab Eurojustile esitatud suhteliselt väike arestimismääruste täitmisega seotud abitaotluste arv.

Eurojust on käsitletud juhtumite põhjal tuvastanud parima praktika: i) lisada algsesse arestimismäärusesse taotlus arestitud vara varajase müügi kohta enne konfiskeerimist (kui vara on kiiresti riknev, kaotab ajas väärtust või sellega kaasnevad suured halduskulud), ii) mõelda varakult lõplikku otsust ootavate vahendite haldamise üle ning iii) meenutada riiklikele asutustele 2003. aasta raamotsuse kohast teatamiskohustust. Ühel juhul tagas Eurojusti abi arestimismääruse täitmise ühes liikmesriigis samal päeval, kui teises liikmesriigis toimus mitu vahistamist ja läbiotsimist.

2012. aastal tegeles kolleegium arestimismäärustega seotud üldküsimusega, kogudes riiklikes õigusaktides sisalduvat teavet vara arestimise võimaluse kohta, mida saab kasutada tsiviilmenetlustes, ja selle kohta, kas 2003. aasta raamotsus oleks kohaldatav. Eurojust osales kriminaaltulu jälituse talituse kontaktisiku kaudu ka kriminaaltulu jälituse talituste platvormi hiljutistes aruteludes ning vaatlejana finantskuritegude ja finantsuurimiste vastastikuse hindamise viiendas etapis.

Konfiskeerimine ja kriminaaltulu jälitamine

Raamotsust 2006/783/JSK konfiskeerimisotsuste suhtes vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta ja raamotsust 2005/212/JSK, mis käsitleb kuritegevusega seotud tulu, kuriteovahendite ja omandi konfiskeerimist, ei rakendata kõikides liikmesriikides täielikult, mis muudab ebakindlaks ühised konfiskeerimise ja konfiskeerimisotsuste tunnistamise alused. Konfiskeerimist puudutavad õigusaktid on endiselt liikmesriigiti üsna erinevad, samuti on erinevad konkreetset mõisted, nagu laiendatud konfiskeerimine, tsiviilkonfiskeerimine ja asenduskonfiskeerimine.

Eurojusti kogemus seoses konfiskeerimise ja kriminaaltulu jälitamise kriminaalasjadega on endiselt piiratud ja näitab, et menetlused kestavad endiselt kaua. Eurojusti roll sellistes juhtumites seisneb peamiselt toetamises ja vahendamises. Eurojust aitab selgitada eri jurisdiktsioonide õigusnõudeid ja edastada taotlusi. 2012. aastal osutus Eurojusti abi määravaks mitmes edukas juhtum. Ühel juhul toimus liikmesriigis kaks süüdimõistmist üksnes tänu Eurojusti edastatud teabele. Liikmesriigi maksuametitel õnnestus leida 295 500 eurot kriminaaltulu ja süüdimõistetud pidid maksma maksuametitele kokku ligikaudu 900 000 eurot. Teisel juhul konfiskeeriti Eurojusti abi tulemusena liikmesriigis kümme luksuskorterit.

Arestitud varade haldamise küsimuses aitas Eurojust vahetada kahe liikmesriigi vahel maksuametite eksperdiarvamusi seoses juhtumiga, mis hõlmas 110 000 euro väärtuses arestitud vara. Kriminaalasjas, mis hõlmas konfiskeerimist ilma süüdimõistva kohtuotsuseta, tehti Eurojusti abiga konfiskeerimisotsus 580 000 euro kohta.

Korduvaid raskusi tekitab vajadus tõestada varade kuulumist kahtlusalusele (välja arvatud laiendatud konfiskeerimise korral, kui tõendite nõue on leebem) ja konfiskeeritud vara müümise seotud menetluste pikk kestus, mida süvendab haldusasutuste osalemine ja ebavajalikuna näiv bürokraatia. Eurojusti käsitletud asjadest nähtub, et kahtlusaluse nõusolek (jurisdiktsioonides, kus on lubatud kokkuleppeme-

netlus) ja teatud liiki arestitud vara varajane müük enne konfiskeerimist võivad konfiskeerimismenetlust kiirendada.

Hetkel arutamisel oleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi ettepanekuga kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise kohta Euroopa Liidus üritatakse ühtlustada teatud raskete kuritegude määratlusi ja ühtlasi asendada osaliselt 2005. aasta raamotsus kuritegevusega seotud tulu, kuriteovahendite ja omandi konfiskeerimise kohta. Eurojust esitas 2012. aastal Euroopa Parlamendi kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonile õigusakti eelnõu kohta arvamuse (vt ka punkt 2.1). Eurojust jätkas ka toe pakumist kriminaaltulu jälitamise asutuste Camdeni võrgustiku kaudu, milles ta osaleb vaatlejana.

Kontrollialused saadetised

Kontrollialuseid saadetisi peetakse eelkõige narkokaubanduse kriminaalasjades kasulikuks menetlustoiminguks. Eurojusti otsuses on sätestatud, et liikmesriikide liikmeid võib volitada lubama ja koordineerima kontrollialuseid saadetisi. Praeguse seisuga on see volitus antud mõnele üksikule liikmesriigi liikmele.

Ka 2012. aastal aitas Eurojust leida pädeva asutuse ja/või lahendada viivitustega seotud probleeme, saada lube, tõlkida õigusabitaotlusi, kõrvaldada menetlusraskusi või korraldada keerukatel juhtudel uurimist koordineerimisnõupidamiste abil. Eurojust on aidanud ka ennetada *ne bis in idem* juhtumeid ja olnud üldiselt abiks kiireloomuliste juhtumite korral.

Raskusi on tekitanud järgmised asjaolud: i) kontrollialuse saadetise loa andmise materiaal- ja menetlusõiguste erinevused, ii) ajasurve kontrollialuse saadetiste korraldamisel ja teostamisel ning iii) kontrollialuse saadetise jaoks kohtu loa andmiseks pädeva riikliku asutuse leidmine, mis on keerukas siis, kui luba on vaja ka transiidiks läbi liikmesriikide, mis kriminaalasjas otseselt ei osale. Kontrollialuse saadetise kui spetsiifilise menetlustoimingu lube annavad mõnes liikmesriigis kohtud, kuid teistes annab politsei.

1.3 Ülevaade Eurojusti tegevusest prioriteetsetes kuritegevuse valdkondades

Terrorism

Kuritegevuse statistika	2012	2011
Registreeritud juhtumite arv	32	27
Koordineerimisnõupidamiste arv	3	1

Kõige sagedam kuritegu Eurojusti terrorismijuhtumite hulgas oli kuuluvus terroristlikku organisatsioon. Eurojustile 2012. aastal edastatud juhtumid ei näi olevat seotud ühegi kindla kuritegevuse kategooriaga, vaid kuriteoliike oli väga erinevaid, sealhulgas elu-, isiku- ja vabadusevastased kuriteod.

Eurojusti riiklike terrorismivastaste korrespondentide seisukohtade ja soovitude alusel arendas Eurojust edasi terrorismiga seotud kohtuotsuste seire põhimõtteid ja sisu, pakkudes ülevaadet terrorismiga seotud kohtupraktika suundumustest liikmesriikides, samuti valitud kohtuasjade õigusanalüüsi. Erilist tähelepanu pöörati analüüsi konkreetsetele aspektidele, aruande järgmiste väljaannete jaoks on valitud

täiendavad kesksed valdkonnad. Terrorismiga seotud kohtuotsuste seire põhineb teabel, mida jagatakse Eurojustiga nõukogu 20. septembri 2005. aasta otsuse 2005/671/JSK rakendamise alusel, ja avalikest allikatest saadud teabel. 2012. aastal avaldati terrorismiga seotud kohtuotsuste seire kolm väljaannet.

Eurojust osales Europoli TE-SAT-aruande koostamises, esitades kvantitatiivseid ja kvalitatiivseid analüüse terrorismiga seotud kohtuotsuste kohta ning ülevaate terrorismiga seotud õigusaktide muudatustest liikmesriikides.

Sõltumatu algatuse „World Justice Project” raames, mis keskendub õigusriigi põhimõtte tugevdamisele kogu maailmas, koostas Eurojust artikli „*Strengthening Inter-State Cooperation – the Eurojust Experience*” („Riikidevahelise koostöö tihendamine – Eurojusti kogemus”), mis avaldati 2012. aasta jaanuaris väljaandes „Counter-Terrorism: International Law and Practice”. Artiklis esitatakse soovitusi, kuidas tuleks õigusosalast koostööd riiklike ja piirkondlike turvanõuete tagamisel korraldada, arvestades samas õigusriigi põhimõtet.

22. juulil 2011 Norras toimunud pommirünnakus ja massilises tulistamises põhjustas üksinda tegutsenud isik 77 inimese surma. Alustati uurimist seoses Euroopas toimunud esimese suure ühe inimese poolt sooritatud terrorirünnakuga ja suuruselt neljanda terrorirünnakuga Euroopas pärast Teist maailmasõda.

Eurojusti abi oli juhtumi uurimise ja kohtumenetluse ajal väärtuslik mitmes aspektis. Eurojusti Norra sideprokuröri ning Läti ja Ühendkuningriigi esinduste osalusel saadi Lätist, Antigualt ja Barbudalt kiiresti pangaandmed. Poola esindus tegi järelepärimisi seoses taotlusega kuulata üle tunnistaja. Hispaania ja Ühendkuningriigi esindused jagasid abivalmilt oma kogemusi selliste suurte terrorismijuhtude käsitlemisel. Otsekontakt Prantsuse esinduse ja Norra sideprokuröri vahel aitas tõhusalt täita kahte Prantsusmaale saadetud õigusabitaotlust seoses tunnistaja tuvastamise, asukoha määramise ja ülekuulamisega. USA sideprokurör aitas täita kiireloomulist taotlust kuulata kohtumenetluste ajal videokonverentsi kaudu üle USAs asuv tunnistaja.

Eurojusti osutatud abi oli selle juhtumi raames rahvusvahelise koostöö oluline osa. Abi koosnes vastastikuse õigusabi taotluste pidevast vahendamisest ning võimaldas luua Eurojusti riiklike esinduste ja sideprokuröride kaudu isiklike kontakte liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel. Eurojusti tegevus aitas kaasa tõhusale, tulemuslikule ja aega säästvale õiguskooostööle riiklike pädevate asutuste vahel.

Kohtuprotsess toimus Norras 2012. aasta aprillist juunini. 24. augustil 2012 mõisteti kohtualune süüdi ja talle määrati Norras kehtiv maksimaalne vanglakaristus 21 aastat ühes karistusjärgse kinnipidamisega, kusjuures minimaalne karistus oleks olnud 10 aastat.

20. juunil korraldas Eurojust iga-aastase strateegilise terrorismiteemalise nõupidamise, millel keskenduti üksi tegutsevatele terroristidele (nn üksikutele huntidele) ja sotsiaalvõrgustikele terrorismi kontekstis. Esitleti teemat käsitleva küsimustiku tulemusi ning õigustöötajatele tutvustati ja nendega arutati asjakohaseid näidisjuhtumeid mitmest liikmesriigist ja Norrast.

11. ja 12. detsembril kogunesid Eurojusti ja Europol'i ühiselt korraldatud seminarile terrorismivastase võitluse eksperdid Indiast ja Euroopa Liidust. Seminari eesmärk oli edendada õiguskooostööd, määrares kindlaks ühised huvid ja arutades koostöö standardeid. Õiguskooostöö küsimustele ja ühistele terrorismivastase võitluse juhtumitele pühendati terve päev. Et koguda enne arutelu asjakohast teavet õigustegevuse kohta, oli Eurojust saatnud liikmesriikide terrorismi vastu võitlemise asutustele küsimustiku.

Narkokaubandus

Kuritegevuse statistika	2012	2011
Registreeritud juhtumite arv	263	242
Koordineerimisnõupidamiste arv	59	50
Ühiste uurimisrühmade arv	13	7

Kuriteoliikide analüüs kinnitab, et Eurojustile edastatud narkokaubanduse asjadega on väga tihti seotud kuritegelikud organisatsioonid ja rahapesu. Seda liiki kuritegevusega seoses küsisid Eurojustilt õiguskooostööd liikmesriikidest kõige enam Rootsi, Prantsusmaa ja Itaalia ning kõige enam taotleti koostööd Madalmaade, Hispaania ja Belgiaga.

Endisest Jugoslaavia Makedoonia Vabariigist pärit kuritegelik ühendus oli loonud Austriasse, Saksamaale, Belgiasse ja Madalmaadesse mitu narkokaubanduse võrgustikku. Endisest Jugoslaavia Makedoonia Vabariigist veeti Belgiasse ja Madalmaadesse suurtes kogustes heroini. Kui narkootikumid olid jõudnud Lääne-Euroopasse, viidi heroini kuni 5 kg suurustes kogustes Frankfurti ja Viini. Võimalikud sidemed näisid olevat Ühendkuningriigi, Rootsi, Taani, Prantsusmaa ja Šveitsiga.

Tänu Austria ja Saksamaa politsei koostööle ja intensiivsele uurimisele konfiskeeriti mõlemas riigis suures koguses heroini. Vahistati küll kuritegeliku ühenduse mitu väheolulist liiget, kuid need asendati 2–3 päevaga. Et tõhustada ühistegevust ühenduse vastu võitlemisel, lepiti kokku, et Eurojust peaks koordineerima uurimisi liikmesriikides ning toetama uurimiste algatamist ja süüdistuste esitamist endises Jugoslaavia Makedoonia Vabariigis.

Kui Eurojusti uurimistesse kaasati, ei olnud Madalmaad ega endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik kriminaalmenetlust veel algatanud. Et endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik ei anna oma kodanikke välja ja enamik kahtluselustest elas seal, korraldas Eurojust kaks koordineerimiskoosolekut, et innustada sealset asutusi uurimistes osalema ja neid kiirendama. Eurojusti esimese koordineerimiskoosoleku tulemusena algatas endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik kriminaalmenetluse. Koordineeritud uurimiste tulemusena vahistati ja mõisteti süüdi peamised kahtluselused ning mitu muud kurjategijat.

Pärast seda taastas kuritegelik ühendus võrgustiku ja Eurojust korraldas kolmanda koordineerimisnõupidamise, et arutada koostöö tõhustamise võimalusi. Potentsiaalsetele partneritele kogu teabe avaldamist ja nende täielikku kaasamist takistas mitu õigusprobleemi, mis tulenesid osalevate riikide õigussüsteemide erinevusest. Kolmandal koordineerimisnõupidamisel arutati põhjalikult õigusprobleemide lahendamise võimalusi ja leiti võimalikud lahendused, mis sisaldasid mitme õigusvahendi ühiskasutamist. Pärast konsulteerimist ja kokkulepet, kuidas võtta kavandatud meetmeid riikide tasandil, loodi Eurojusti neljanda koordineerimisnõupidamise tulemusena praeguseni toimiv ühine uurimisrühm, milles osalevad Austria, Saksamaa, Madalmaad ja endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik. Ühine uurimisrühm sai rahalist tuge Eurojusti ühiste uurimisrühmade rahastamise projekti kaudu.

Jaauanaris avaldas Eurojust strateegilise projekti „*Enhancing the work of Eurojust in drug trafficking cases*” („Eurojusti tegevuse tõhustamine narkokaubanduse asjades”) lõpparuande, milles rõhutas kõrgetasemeliste narkokaubanduse kriminaalasjade uurimise koordineerimiseks vajaliku tegevuse keerkukust. Projekti esialgseid tulemusi arutati 2011. aasta oktoobris Krakówis toimunud strateegilisel seminaril. Lõpparuandes käsitletakse teabevahetuse ja koordineerimise probleeme, jurisdiktsioonikonflikte, vastastikuse õigusabi taotluste ja Euroopa vahistamismääruste täitmist, ühiseid uurimisrühmi, kontrollialuseid saadetisi, kriminaaltulu jälitamist ja suhteid kolmandate riikidega. Aruande põhjal koostatud põhisoovitusi tegevuseks narkokaubanduse vastu võitlemisel tutvustati juunis Euroopa Liidu sisejulgeolekualase operatiivkoostöö alalisele komisjonile (COSI). Analüüsi alusel koostas Eurojust aastate 2012–2013 tegevuskava koos soovitustega tegevuse parandamiseks koostöös riiklike asutustega.

Euroopa kuritegevusohutude vastu võitlemise valdkonnaülese platvormi (EMPACT) raames osales Eurojust muu hulgas neljas narkokaubandusega seotud projektis, milles eritählepanu all olid sünteetilised narkootikumid, Lääne-Aafrika organiseeritud kuritegelike ühenduste narkokaubandus, Lääne-Balkani riikide kaudu toimuv narkokaubandus ja konteiner-saadetisi kasutatav narkokaubandus.

Eurojusti esindajad aitasid koostada uue, nõukogu raamotsust 2004/757/JSK (ebaseadusliku uimastikaubanduse kohta) asendava õigusvahendi mõju hindamise ettevalmistavat uuringut.

Eurojust osales novembris Lissabonis toimunud Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskuse (EMCDDA) teisel Euroopa konverentsil narkootikumide pakkumise näitajate kohta. 2012. aasta lõpus alustati ametlikke läbirääkimisi seoses Eurojusti ja EMCDDA vahelise vastastikuse mõistmise memorandumiga.

Ladina-Ameerika riikidega tehtava koostöö raames osales Eurojust veebruaris Mehhikos Euroopa – Ladina-Ameerika parlamentaarse assamblee kõrgetasemelisel seminaril, millel käsitleti narkokaubanduse ja organiseeritud kuritegevuse vastast võitlust Euroopas ning Ladina-Ameerikas. Uuriti ka koostöövõimalusi Kesk-Ameerika organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise prokuröride võrgustikuga, mis on ÜRO narkootikumide ja organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise büroo algatus.

Viljakaks osutus koostöö Ladina-Ameerika rahvusvahelise õigusalse koostöö võrgustikuga (IberRed).

Inimkaubandus

Kuritegevuse statistika	2012	2011
Registreeritud juhtumite arv	60	79
Koordineerimisnõupidamiste arv	20	24
Ühiste uurimisrühmade arv	6	6

Kuriteoliikide analüüs näitab, et ligikaudu pooltes asjades esines inimkaubandus eraldi kuriteoliigina. Eurojustile edastatud inimkaubanduse asjad olid tihhti seotud kuuluvusega kuritegelikku organisatsioonini ja ebaseadusliku sisserändega. Seda liiki kuritegevusega seoses algatasid Eurojustis kõige rohkem asju Saksamaa ja Ühendkuningriik, kellele järgnesid Bulgaaria ja Hispaania. Kõige rohkem taotleti koostööd Rumeenia, Bulgaaria ja Madalmaadega.

2011. aastal võeti justitiis- ja siseküsimuste asutuste ühisavalduses eesmärgiks käsitleda inimkaubandust koordineeritult, sidusalt ja põhjalikult, mille alusel võttis Eurojust kohustuseks tõhustada enda tegevust, et aidata koostöös teiste asutustega liikmesriike inimkaubandusjuhtumite uurimistel ja kohtumenetluse algatamisel ning piiriülese tegevuse koordineerimisel.

Lähtuvalt ühisavaldusest ja kooskõlas inimkaubanduse kaotamist käsitleva Euroopa Liidu strateegiaga aastateks 2012–2016 algatas Eurojust strateegilise projekti „Eurojust inimkaubanduse vastu”, et suurendada ja parandada riiklike õigusasutuste koostööd inimkaubanduse vastu võitlemisel, tõhustada olemasolevate õigusvahendite kasutamist, tõhustada tegevust selliste kuritegude kohtumenetluste algatamisel liikmesriikides ja tugevdada Eurojusti osalemist inimkaubandusjuhtumites. Projekti aluseks on i) kõikidele liikmesriikidele, Horvaatialle ja Norrale saadetud küsimustiku vastuste analüüs, ii) Eurojusti inimkaubandust käsitlevate kriminaalasjade analüüs ajavahemiku kohta 1. jaanuarist 2008 kuni 31. detsembrini 2011 ning iii) Eurojusti 2012. aasta aprillis korraldatud inimkaubandust käsitleval strateegilise kohtumise kokkuvõtlikud järeldused. Tulemuste alusel koostatud lõpparuannet ja tegevuskava aastateks 2012–2016 tutvustati inimkaubanduse vastu võitlemise Euroopa päeval Brüsselis 18. oktoobril 2012.

Eurojust toetas Frontexi ja CEPOLi korraldatud koolitusalgatusi, jagades kogemusi ja eriteadmisi. Eurojust sõlmis sidemed ÜRO inimkaubanduse vastu võitlemise mitteametliku töörühma ja rahvusvahelise prokuröride liidu inimkaubanduse platvormiga.

Eurojust osales EMPACTi inimkaubanduse projektis ja projektis „Kagu-Euroopas inimkaubanduse vastu võitlemise ühiste uurimisrühmade loomise nõuete kehtestamine”, mida juhtisid Bulgaaria ja Sloveenia ning mis keskendus nii õiguskoostööle ja koordineerimisele kui ka ohvrite kaitsmisele.

Prantsusmaa algatas inimkaubanduse kriminaalasja, mis hõlmas Bulgaaria kodanike seksuaalset ärakasutamist. Kuritegeliku ühenduse liikmed värbasid Bulgaariast ohvreid ja sundisid neid töötama prostituudina mitmes Euroopa riigis.

Prantsuse ametiasutused palusid Eurojustilt abi võimalike paralleelmenetluste tuvastamiseks Belgias ja ühise uurimisrühma loomiseks. Pärast Eurojustis toimunud koordineerimisnõupidamist alustasid Belgia ametiasutused eeluurimist seoses kahe kahtlusosalusega, kes olid seotud Prantsusmaal toimuva menetlusega.

Loodi Prantsusmaad, Bulgaariat, Eurojusti ja Europolit hõlmav ühine uurimisrühm, et hõlmutada teabe ja tõendite vahetamist. Ühine uurimisrühm sai rahalist toetust Eurojusti ühiste uurimisrühmade rahastamise projektist. Uurimises keskenduti nii kuritegeliku tegevusega seotud inimkaubandusele kui ka sellest tulenevale rahavoole. Viimases aspektis oli eriti palju abi Eurojusti analüüsist Western Unioni kaudu toimunud finantstehingute kohta, aidates tuvastada Prantsusmaalt Bulgaarias elavatele peamistele kahtlusosalustele saadetud kriminaaltulu.

Pärast ühise uurimisrühma korraldatud põhjalikku uurimist algatas Prantsusmaa ühise realiseerimise. Kuritegeliku ühenduse suure liikuvuse tõttu osalesid realiseerimises ka Belgia ja Poola ametiasutused. Eurojustis loodi koordineerimiskeskus, milles osalesid juhtumisse kaasatud Eurojusti riiklikud esindused, juhtumianalüüsi osakond ja Europol, tagades pideva otsustamise ja teabevahetuse. Koordineerimiskeskus aitas ka väljastada realiseerimise päeval neli Euroopa vahistamismäärust ning esitas analüüsi ja ristkontrolli teavet, millega tuvastati seosed teiste uurimistega Euroopa Liidus. 13 läbiotsimisel konfiskeeriti dokumentaalseid tõendeid ja mobiiltelefone, täideti 6 Euroopa vahistamismäärust ja vahistati 9 inimest.

Pettused

Kuritegevuse statistika	2012	2011
Registreeritud juhtumite arv*	382	218
(*2012. aasta ja eelmiste aastate arve ei saa võrrelda – vt selgitus allpool)		
Koordineerimisnõupidamiste arv	33	58
Ühiste uurimisrühmade arv	11	4

2012. aastal esines kõige rohkem kelmusi (86 juhtumit) ja käibemaksupettusi (58 juhtumit). Kuriteoliikide analüüsi järgi esines kriminaalasjade enamikus (256) pettus eraldi kuriteoliigina. Ülejäänud juhtudel oli see kõige sagedamini seotud organiseeritud kuritegevuse, dokumentide võltsimise ja rahapesuga. Kõige rohkem algatasid liikmesriikidest pettustega seoses asju Austria ja Tšehhi Vabariik; kõige sagedamini taotleti abi Ühendkuningriigilt, Hispaanialt ja Saksamaalt.

2012. aastal võttis Eurojust kasutusele Eurojusti asjade kuriteoliigi järgi statistilise klassifitseerimise uued kriteeriumid, mille tõttu pettusejuhtumite arv näiliselt suurenes.

Rootsi õigusasutused palusid Eurojusti Rootsi esindusel korraldada koordineerimisnõupidamine, et arutada mitmeid õiguslikke takistusi seoses suuremahulise telefonimüügi- ja investimispettuse uurimisel. Juhtum oli seotud Soome, Islandi, Küprose ja Ühendkuningriigiga. Rootsis oli 19 ohvrit, kellelt oli kokku välja petetud 800 000 eurot.

Eurojustis toimunud koordineerimisnõupidamise eesmärgid olid vahetada teavet osalevates riikides kogutud tõendite ja kriminaalteabe kohta ning otsustada, kus riigis on kõige sobivam algatada kohtumenetlus ning kas saab pikendada Soome ja Rootsi kahepoolse ühise uurimisrühma lepingut. Koordineerimiskoosoleku tulemusena pikendati nimetatud lepingut ja lisati sellele Ühendkuningriik, Küpros ja Island. Eurojust aitas ühise uurimisrühma lepingut muuta ja tagas ühiste uurimisrühmade rahastamisprojekti kaudu vajaliku rahastamise Euroopa Liidu kaudu. Koordineerimiskoosolekul leppisid riigid kokku, et Rootsi võtab pettusejuhtumi korral uurimise juhtimise ja kohtumenetluse algatamise enda peale, et vältida jurisdiktsioonikonflikti.

Eurojust osales ka Europolit korraldatud ekspertide nõupidamisel vaheltvõtvate ettevõtjatega (varifirmadega) seotud ühendusesiseste pettustega tegeleva Europolit teabekeskuse raames.

Korruptsioon

Kuritegevuse statistika	2012	2011
Registreeritud juhtumite arv	30	26
Koordineerimisnõupidamiste arv	7	19
Ühiste uurimisrühmade arv	3	1

Enamik juhtumitest oli seotud rahapesu ja pettusega.

Eurojust käsitles mitut Euroopa Liidu vahendeid või hankemenetlust hõlmavate riigihangetega seotud juhtumit.

Soomussõidukeid tootva Soome ettevõtte esindajaid kahtlustati altkäemaksu andmises Horvaatia valitsusametnikele ja poliitikutele. Soome ametiasutused algatasid uurimise seoses raskendavatel asjaoludel toimunud altkäemaksu kahtlusega, kui olid avastanud, et tehinguga seotud rahaülekanded sarnanesid sama ettevõtte teise tehinguga Sloveenia ametiasutustega. Osapoolte vahelisi ülekandeid vahendas Austria ettevõtte, kes sai makseid sõidukitootjalt. Soome ametiasutustel oli alust arvata, et altkäemaksu toimus tehinguga seotud ettemaksete raames.

Eurojusti abiga loodi ühine uurimisrühm, mis võimaldas Soome, Austria ja Horvaatia pädevatel asutustel korraldada ühise töhüsa eeluurimise. Ühise uurimisrühma raames said riiklikud asutused korraldada ka vajalikke vestlusi, kasutada sunnimeetmeid ja teostada muid vajalikke menetlustoiminguid. Eurojust korraldas kaks koordineerimisnõupidamist, kus said ühise uurimisrühma liikmed kokku leppida tegevuskava, mille allkirjastasid rühma kõik osalised. Eurojusti toetus oli uurimise osaliste töhüsa koostöö võimaldamisel ja vastastikuse usalduse saavutamisel oluline. 2012. aastal jätkas Eurojust juhtumiga seoses riiklike asutuste tegevuse toetamist.

Eurojust osales eksperdirühmas, mis uuris komisjoni rahastatud uurimuse „Euroopa Liidu hindamismehhanismi väljatöötamine korruptsioonivastase võitluse valdkonnas, keskendudes eelkõige korruptsiooni kulu kindlakstegemisele ja vähendamisele Euroopa Liidu vahendeid hõlmavates riigihangetes” tulemusi. Eurojust jagas uurimise ja süüdistuse esitamise eriteadmisi.

Eurojust osales 2012. aasta septembris Euronewsi korruptsiooniteemalises arutelusaates. Selles rõhutati Eurojusti rolli korruptsiooni vastu võitlemisel ja tehti konkreetseid ettepanekuid, kuidas lahendada probleeme, millega prokurörid puutuvad kokku korruptsiooni uurimisel ja kohtumenetlustes. Probleeme ja Eurojusti ettepanekuid käsitleti Eurojustis toimunud arutelul pärast Euroopa Liidu korruptsioonivastase paketi vastuvõtmist Euroopa Liidu liikmesriikide peaprokuröride ja riiklike prokuratuurijuhtide konsultatiivfoorumil 2011. aastal. Peamine sõnum oli, et Eurojust osaleb aktiivselt korruptsioonivastases võitluses ja Euroopa Liidu toimimise lepingu alusel kavatakse Eurojusti edasises arengus suurendada sellise tegevuse tõhusust ja tulemuslikkust.

Küberkuritegevus

Kuritegevuse statistika	2012	2011
Registreeritud juhtumite arv	42	24
Koordineerimisnõupidamiste arv	5	10
Ühiste uurimisrühmade arv	2	2

Kuriteoliikide analüüsi järgi olid Eurojustile edastatud küberkuritegevuse juhtumid tihti seotud organiseeritud kuritegevuse, pettuse ja rahapesuga. Suur osa sellistest juhtumitest käsitles andmepüüki või laste kuritarvitamist kujutavat veebipõhist visuaalmaterjali. Kõige rohkem esitasid sellist liiki kuritegevusega seotud taotlusi liikmesriikidest Rumeenia, Belgia, Eesti, Saksamaa, Prantsusmaa ja Itaalia; kõige enam õiguskoostöö taotlusi esitati seoses Itaalia, Ühendkuningriigi ja Saksamaaga, kellele järgnesid Hispaania ja Madalmaad. Aruandes käsitletaval perioodil tegutses Eurojusti juures üks küberkuritegevusega seotud koordineerimiskeskus.

Eurojust osales jälle küberkuritegevuse vastase võitluse Euroopa süsteemis, sealhulgas internetikuritegevusest teatamise veebisüsteemis (I-CROS) ja Europolit Cyborgi teabekeskuses.

Kooskõlas nõukogu järeldustega küberkuritegevuse vastase võitluse Euroopa keskuse (EC3) asutamise

Alates 2010. aasta augustist oli organiseeritud kuritegelik ühendus kasutanud Saksa veebilehtedelt ostetud kauba eest maksmiseks võltsitud ja varastatud krediitkaartide andmeid. Kaubad, peamiselt kvaliteetsed elektroonikaseadmed, nagu tahvelarvutid, digikaamerad, lameekraantelerid ja mobiiltelefonid, samuti disainerrõivad ja kellad, saadeti Saksamaa kaubavahendajatele, kes seejärel edastasid pakid Põhja-Euroopasse (eelkõige Eestisse).

Eurojustis korraldati kaks koordineerimisnõupidamist. 2011. aastal toimunud esimesel nõupidamisel allkirjastati ühise uurimisrühma leping Eesti ja Saksamaa vahel, et tuvastada kahtlusalused ja likvideerida organiseeritud kuritegelik ühendus. Ühtlasi vahetasid ühise uurimisrühma liikmed teavet, et lihtsustada mõlemas riigis kohtu alla andmist. Eesti õigusasutused vajasisid Saksa ametiasutuselt teavet Saksamaal sooritatud rahapesuga seotud eelkuritegude kohta. Kriminaalõiguse erinevuste tõttu olid Saksamaa ametiasutused koostanud teabe Saksamaa menetluste alusel, mis ei vastanud aga Eesti õigusnõuetele. Ühise uurimisrühma raames probleemid lahendati ja Saksamaa ametiasutused koostasid kiiresti lisadokumendid, mis täitsid Eesti kriminaalmenetluse nõudeid tõendite kohta.

Uurimiste tulemusena konfiskeeriti 2011. aastal Saksamaal ligikaudu 250 000 euro väärtuses kaupu. Kokku tekitasid kurjategijad kahju hinnanguliselt kolme miljoni euro ulatuses. Eesti kohtumenetluses tuvastati 27 kahtlusalust ja neile esitati süüdistus rahapesus.

2012. aastal korraldati Eurojustis teine koordineerimisnõupidamine, kus teatasid asjaomaste riikide ametiasutused, et uurimistes olid selgunud sidemed Venemaa, Itaalia, Ühendkuningriigi, Austria ja Leeduga.

kohta, milles rõhutati EC3 ja Eurojusti tiheda koostöö tähtsust, nimetas Eurojusti kolleegium 2012. aasta detsembris esindaja EC3 programminõukogusse. EC3 programminõukogu esimesel koosolekul tegi Eurojust ettepaneku toimida õiguslaste sidusrühmade teabekeskusena ja uurida kõiki võimalikke seoseid EC3 ja kohtunike küberkuritegevuse koolituse vahel liikmesriikides. Eurojusti kolleegium otsustas luua Eurojusti juurde küberkuritegevuse ja kübervaldkonna kuritegevuse töörühma ning lähetada kohtuliku mõõtmekäsitlemise tagamiseks EC3 juurde töötaja.

Et Eurojusti tegevusvaldkond hõlmab ka koostööd kolmandate riikidega, korraldas Eurojust 25.–26. oktoobril ürituse „Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vastastikuse õigusabi ning väljaandmislepingute rakendamine” raames toimunud küberkuritegevuse seminari.

Rahapesu

Kuritegevuse statistika	2012	2011
Registreeritud juhtumite arv	144	122
Koordineerimisnõupidamiste arv	34	27
Ühiste uurimisrühmade arv	8	4

Hispaania ja Ühendkuningriigi ametiasutused uurisid keerukat rahapesuskeemi. Ebaseaduslik tegevus hõlmas kontrollitavate narkootikumide importi, hankimist ja levitamist. Organiseeritud kuritegelik ühendus kasutas üle kahe miljoni euro rahapesuks muu hulgas hüpoteegipettusi, pettust sõidukite müügil ning varade hankimist Hispaanias ja Ühendkuningriigis.

Uurimise eesmärk oli tuvastada organiseeritud kuritegeliku ühenduse investeringud Hispaanias ja konfiskeerida varad. Eurojust aitas vahetada teavet Hispaania ja Ühendkuningriigi vahel, mis võimaldas Hispaania ametiasutustel tuvastada Hispaanias tegutseva ühenduse liikmetele kuluva täiendava vara. Europoli analüüs aitas tuvastada ühenduse liikmete ja kaasosaliste seosed. Kahe koordineerimisnõupidamise tulemusena vahistasid Hispaania ametiasutused mitu kahtlusalust ja konfiskeerisid nende vara.

Analüüs näitab, et oluline osa rahapesuga seotud juhtumitest (64) käsitles rahapesu eraldi kuriteoliigina. Ülejäänud juhtudel oli see kõige sagedamini seotud pettuse, organiseeritud kuritegevuse ja narkokaubandusega. Liikmesriikidest algatasid kõige rohkem juhtumeid Austria, Küpros ja Ühendkuningriik; kõige rohkem taotlusi esitati seoses Itaalia, Madalmaade ja Prantsusmaaga.

Eurojust osales rahapesuvastase töörühma koosolekul ja Europoli Sustransi teabekeskuse raames korraldatud ekspertide koosolekul.

(Liikuvad) organiseeritud kuritegelikud ühendused

Kuritegevuse statistika	2012	2011
Registreeritud juhtumite arv	231	197
Koordineerimisnõupidamiste arv	43	56
Ühiste uurimisrühmade arv	5	6

Kuriteoliikide analüüsi järgi käsitles oluline osa organiseeritud kuritegevusega seotud juhtumitest/asjadest (68) organiseeritud kuritegevust eraldi kuriteoliigina. Ülejäänud juhtudel oli see kõige sagedamini seotud narkokaubandusega, millele järgnesid pettus, elu-, isiku- ja vabadusevastased kuriteod ning inimkaubandus. Liikmesriikidest teatasid organiseeritud kuritegevusega seotud juhtumitest kõige sagedamini Itaalia, Austria ja Bulgaaria. Kõige sagedamini esitati koostöotaotlusi seoses Itaalia, Belgia ja Ühendkuningriigiga.

Organiseeritud kuritegelikud ühendused esinevad jätkuvalt Eurojusti asjades, seda mitte üksnes eraldi kuriteoliigina, vaid ka muid kuritegusid raskendava asjaoluna.

Kooskõla tagamiseks Euroopa Liidu prioriteetidega määratleti kolleegiumi 2012. aasta oktoobri otsusega Eurojusti operatiivtegevuse prioriteetide kohta aastatel 2012–2013 liikuvad organiseeritud kuritegelikud ühendused organiseeritud kuritegevuse erikategooriaks. See kategooria hõlmab liikuvaid kuritegelikke võrgustikke, mis tegutsevad üle Euroopa Liidu ja on tavaliselt spetsialiseerunud sellistele kuritegevuse valdkondadele nagu vargus, soomussõidukite rööv ja metallivargus.

Eurojust edendas organiseeritud kuritegevusega seoses valdkonnaülel lähenemist. Koos Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi Taaniga korraldati 2012. aasta märtsis Kopenhaagenis strateegiasemi-

nar „Valdkonnaülel lähenemine organiseeritud kuritegevusele: haldusmeetmed, kohtulikud järelmeetmed ja Eurojusti roll”.

Eurojust osales mitteametliku võrgustiku koosolekul, millel käsitleti haldusmeetodite kasutamist organiseeritud kuritegevuse ennetamisel ja selle vastu võitlemisel, ning osales võrgustiku põhirühma liikmena aktiivselt valdkonna töötajate jaoks loodud virtuaalse kooskonna väljatöötamisel.

Eurojust käsitles organiseeritud kuritegevuse kriminaalkulu kõrvaldamist 2012. aasta mais Palermos toimunud seminaril „Konfiskeerimine ja organiseeritud kuritegevus: rahvusvahelise õiguskooostöö menetlused ja väljavaated”.

Itaalia ametiasutused uurisid raskesõidukite (traktorid, poolhaagised, veoautod jt) omandamisega seotud organiseeritud kuritegeliku ühendust, kes kasutas pettust ja varguste matkimist liisinguettevõtjate kahjustamiseks, tekitades mitme miljoni euro väärtuses kahju. Numbrimärke ja tehasetähiseid muudeti ning sõidukid müüdi seejärel Ida-Euroopas, Põhja-Aafrikas, Albaanias, Türgis, Poolas ja Saudi Araabias. Ühendus tegutses Itaalias, Austrias ja Saksamaal. Itaalia ametiasutused palusid Eurojusti Itaalia esinduselt abi, et laiendada uurimist mainitud riikidesse.

Eurojustil paluti korraldada Euroopa vahistamismääruste ja läbiotsimismääruste üheaegne rakendamine. Osalevad riiklikud esindused koordineerisid oma riigi ametiasutuste tegevust ja leppisid 2011. aasta detsembriks kokku ühise realiseerimise. Sel päeval vahistati Itaalias 13 isikut, Austrias ja Saksamaal 1 ning korraldati arvukalt läbiotsimisi. Pärast neid meetmeid vajati Eurojusti abi täiendavate vastastikuse õigusabi taotluste täitmisel ning arutamiseks, kuidas oleks kõige parem koordineerida kriminaalmenetlusi asjaomastes jurisdiktsioonides, et vältida *ne bis in idem* probleeme. Üks kahtlusalustest vahistati koduriigis, kuid vastavalt riigi õigusele ei tohtinud teda välja anda, ning seega tuli ta kohtu alla anda samas jurisdiktsioonis. Selliste küsimuste käsitlemiseks korraldati 2012. aasta märtsis koordineerimisnõupidamine, kus osapooled leppisid kokku, et viivad Itaalia menetlused Austriasse üle.

Kuritegevuse statistika	2012	2011
Registreeritud juhtumite arv	29	31
Koordineerimisnõupidamiste arv	18	13
Ühiste uurimisrühmade arv	4	2

Kuriteoliikide analüüs näitab, et ligikaudu pool ebaseadusliku sissereandega seotud asjadest käsitles ebaseaduslikku sissereannet eraldi kuriteoliigina. Ülejäänud juhtudel oli see kõige sagedamini seotud inimkaubanduse, organiseeritud kuritegevuse ja dokumentide võltsimisega. Liikmesriikidest algatasid kõige rohkem juhtumeid Prantsusmaa, Austria ja Itaalia. Kõige sagedamini taotleti koostööd Itaalia, Madalmaade ja Ühendkuningriigiga.

Nagu eespool märgitud, on Eurojusti tegevusprioriteetid kooskõlas Euroopa Liidu prioriteetidega ja hõlmavad nüüd ebaseaduslikku sissereannet. Seda kuriteoliiki käsitletakse meie aastaaruandes esimest korda.

Eurojust osales ebaseadusliku sissereande projektis EMPACT.

Kuritegevuse statistika	2012	2011
Registreeritud juhtumite arv	27	21

Eurojust pööras erilist tähelepanu kuritegudele, mis kahjustavad Euroopa Liidu finantshuve. Nagu ka teiste kuritegevuse valdkondade korral, pakkus Eurojust riiklikele asutustele abi, toetades õigusabitaotluste kiiret täitmist ning koordineerides uurimise ja süüdistuste esitamise meetmeid. Eurojust korraldas näiteks koordineerimisnõupidamisi, toetas kuritegeliku tulude arestimis- ja konfiskeerimismenetlusi ning tegeles kiirete taotlustega, eelkõige kui riiklikud kohustuslikud tähtajad olid lõppemas.

2012. aasta juuni vastuses Euroopa Komisjoni avalikule konsultatsioonile „Euroopa Liidu finantshuvide kaitsmine ja süüdistuste esitamise tõhustamine” rõhutas Eurojust, et õiguskooostöö aspektist võivad Euroopa Liidu finantshuvide kaitsmisel ilmnenud probleemid tuleneda liikmesriikide kriminaalmenetluste erinevusest, näiteks kohustuslikest piirangutest ja eeskirjadest tõendite kogumisel. Samuti võib Euroopa Liidu finantshuve riivavate kuritegude vas-

Soome piirivalveasutused algatasid 2010. aasta detsembris uurimise, kui Soome lennujaama oli saabunud India kodanikust mehe saatel kaks võltsitud India passiga naist. Eeluurimise tulemusel avastasid ametiasutused väga aktiivse organiseeritud kuritegeliku ühenduse, kes vahendas ebaseaduslikku rännet Sri Lankast Euroopa Liitu. Soome ametiasutused kahtlustasid, et ühendus vahendas Sri Lankalt pärit ebaseaduslikult sisenevaid inimesi Prantsusmaale, kasutades sageli marsruuti läbi Araabia Ühendemiraatide, Keenia, Tansaania, Türgi ja Soome. Osa ebaseaduslikest sissereändajatest kasutas Kanadasse reisimiseks võltsitud Briti passe, mis olid valmistatud Tais.

Soome ametiasutused palusid Eurojustilt abi Prantsusmaaga ühise uurimisrühma loomiseks. Kuigi kumagi liikmesriigi ühise uurimisrühma heakskiitmise menetlused erinesid, asutati 2011. aasta septembris Eurojustis toimunud koordineerimiskoosolekul ühine uurimisrühm. Ühise uurimisrühma õigusraamistik võimaldas vahetada õiguslastel eesmärkidel kiiresti teavet ilma vajaduseta järgida aeganõudvaid õigusabitaotluse menetlusi. Takistusi oleksid võinud tõenäoliselt tekitada nii keelebarjäär kui ka tõlkevajadus. Eurojust korraldas kolm koordineerimisnõupidamist, mis aitasid luua vastastikust usaldust, vahetada teavet ja ületada keelebarjääri.

Lisaks loodi 2012. aasta veebruaris Eurojustis koordineerimiskeskus, et toetada operatsioonide samaaegset korraldamist Soomes, Prantsusmaal ja Belgias. Koordineerimiskeskus oli vahetus ühenduses Europoli Pariisis asuva operatiivkeskusega. Mõlemad keskused võimaldasid vahetada asjaomaste riikide politsei ja õigusasutuste vahel reaajas teavet ja tõendeid ning analüüsida kogutud andmeid kohe. Ühise tegevuspäeva ajal korraldati 23 läbiotsimist ja vahistati 27 inimest. Pärast koordineeritud realiseerimist jätkas Eurojust arengute jälgimist, et tagada parim võimalik tulemus kohtulikul tasandil.

Itaalia ametiasutused uurisid kuritegelikke seoseid mitme Itaalia kahtlusluse vahel, kes olid seotud maksudest kõrvalehoidumisega. Kahtluslused olid eri välisettevõtete nimel tegutsedes allkirjastanud Sienas tegutseva Itaalia ettevõtte aktsiate üleandmise akti Bermudal registreeritud ettevõttele, et vältida maksude tasumist Itaalias. Maksudest kõrvalehoidumise kava hõlmas ka USA ja Portugali ettevõtteid, kes tegutsesid mõlemad Bermudal asuva emaettevõtte tütarettevõtetenä. Mõlema ettevõtte kapitalitulu kanti üle Bermudal asuvale ettevõttele.

Itaalia ametiasutused taotlesid Eurojustilt abi vastastikuse õigusabi taotluste täitmisel, mis olid suunatud USA ja Portugali pädevatele asutustele kõikide asjakohaste dokumentide saamiseks, mis tõestaksid mõlema tütarettevõtte fiktiivsuse. Tänu Eurojusti kiirele sekkumisele vastasid Portugali ametiasutused kiiresti Itaalia vastastikuse õigusabi taotlusele, mille tulemusena maksis uuritud Itaalia ettevõtte kõik kohustuslikud maksud Itaalia eeluurimise tähtaja jooksul. Eurojusti ja Portugali ametiasutuste kiire reageerimine võimaldas Itaalia ametiasutustel sisse nõuda 67 miljonit eurot maksmata makse.

tu võitlemisel tekitada praktilisi raskusi vahendite ja eriteadmiste puudumine riiklikul tasandil. Rasketel juhtudel on riiklike pädevate asutuste varajane koostöö ja koordineerimine väga oluline. Vajaduse korral pakub Eurojust riiklikele pädevatele asutustele abi.

Eurojustil oli raskusi selliste kuritegude kohta usaldusväärse statistika kogumisega, peamiselt seetõttu, et see kuriteoliik ei ole Euroopa Liidu tasandil selgelt määratletud ning selle määratlus tekitab erimeelsusi nii liikmesriikides kui ka riikide esindustes.

Probleemi käsitlemiseks võttis kolleegium 2012. aasta detsembris vastu meetmed Euroopa Liidu finantshuve kahjustavate kuritegude statistiliste andmete kogumise ja Eurojusti sellekohaste kriminaalasjade analüüsime parandamiseks. Eurojust jälgib huvi- ga, kuidas areneb ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, milles käsitletakse liidu finantshuve kahjustava pettuse vastast võitlust kriminaalõiguse abil.

14. septembril 2012 esitas Eurojust üksikasjaliku vastuse dokumendile „*House of Lords: Call for evidence*

on EU Policies and actions to combat fraud against the financial interest of the EU” („Lordide koja kutse tõendite esitamiseks Euroopa Liidu poliitika ja meetmete kohta Euroopa Liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu võitlemiseks”).

Eurojusti lastekaitse kontaktisik - lastevastased kuriteod

Eurojusti asjade järgi olid kõige sagedamad lastevastased kuriteod lapsporno, laste seksuaalne kuritarvitamine, lapsrerööv, inimkaubandus ja eluvastased kuriteod.

Eurojustil oli rahvusvahelistes uurimistes teabe koordineerimisel ja võimalike meetmete soovitamisel ning raskete lastevastaste kuritegude kohtu alla andmisel Eurojustile abi saamiseks edastatud asjades jätkuvalt juhtiv roll. Selline tegevus sisaldas tihedat kontakti liikmesriikide esindustega, et muu hulgas vahetada teavet ja julgustada riiklikke pädevaid asutusi edastama rohkem piiriüleste lastevastaste kuritegude juhtumeid Eurojustile.

Eurojust käsitles 27 lastevastase kuriteo juhtumit, sealhulgas kolme Norras registreeritud juhtumit. 2012. aasta lõpus osales kontaktisik kahe olulise Euroopa Liidu ja rahvusvahelise vahendi ametlikul tutvustamisel, mis töötati välja laste paremaks kaitsmiseks raskete kuritegude eest: 1) uus Euroopa finantskoalitsioon laste kaubanduslikul eesmärgil seksuaalse ärakasutamise vastu võitlemiseks veebis – projekt, mis on suunatud laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava visuaalse materjali veebipõhise kaubandusliku levitamise vanadele ja uutele meetoditele, käsitledes makseid ja ebaseadusliku tegevuse IKT-süsteeme, ning 2) rahvusvaheline liit laste seksuaalse kuritarvitamise vastu võitlemiseks veebis, mille eesmärk on lapsohvreid paremini tuvastada ja aidata ning võtta kurjategijad tõhusalt kriminaalvastutusele. Eurojust osales Europoli iga-aastaselt seksuaalse kuritarvitamise vastu võitlemise ekspertide konverentsil ja rahvusvahelise kriminaalõiguse võrgustiku (ICLN) küberkuritegevuse vastu võitlemise 11. aastakonverentsil.

Eurojusti otsuses on sätestatud liikmesriikide kohustus teatada Eurojustile keerulistest piiriülestest juhtumitest, mis sisaldavad laste seksuaalset ärakasutamist ja lapspornot. Alates 2004. aastast on Eurojust registreerinud 187 lapsohvritega seotud kriminaalasja, lisaks 9 Norra registreeritud juhtumit ja 1 USA registreeritud juhtum.

Itaalia esindus taotles 11 liikmesriigilt ning Norralt, USA-lt, Europolilt ja Interpolilt tuge seoses uurimisega, mis käsitles alaealisi kujutava pornograafilise materjali levitamist. Itaalia kahtlusalune juhtis sotsiaalvõrgustikku, mida majutati USAs asuvates serverites ja mis toimis alla 14-aastasi lapsi kujutavate videote ja fotode vahetamise ülemaailmse keskkonnana.

Eurojust korraldas 2012. aastal kaks koordineerimiskoosolekut, ühe jaanuaris ja teise veebruaris, ning nende tulemusena lepidi kohe kokku koordineeritud tegevuses ja ajakavas. Kasutajad tuvastati nende IP-aadresside kaudu 12 liikmesriigis, Norras, Türgis, Ukrainas, USAs ja Aasias.

Eurojustil paluti koordineerida liikmesriikides toimuvaid läbiotsimisi rahvusvaheliste õiguskooostöö vahendite kaudu ning teda toetasid Europol ja Interpol, et säilitada tõendid ja lammutada võrgustik.

Eurojustis loodi koordineerimiskeskus, milles osalesid Prantsusmaa, Portugal, Saksamaa, Hispaania, Rootsi ja Itaalia.

Nende jõupingutuste tulemusena tuvastati 112 inimest ja neile esitati kuritegelikkus ühendusse kuulumise süüdistus, üle maailma vahistati 10 isikut, korraldati rohkesti läbiotsimisi ja konfiskeeriti tõendeid. USA ametiasutused sulgesid sotsiaalvõrgustiku ja konfiskeerisid selle sisu, et seda saaks kasutada tõendina.

1.4 Ühised uurimisrühmad

2012. aastal jätkas Eurojust õiguskaitseasutuste toetuse ja abi pakkumist ühiste uurimisrühmade loomisel ja juhtimisel. Aruandlusperioodil tegutses aktiivselt 78 ühist uurimisrühma, millest 62 rühma rahastas Eurojust. Liikmesriikide liikmed osalesid 47 äsja asutatud ühises uurimisrühmas, millest osa tegeles mitme kuriteoliigiga. Liikmesriikide liikmed osalesid kas riiklike pädevate asutuste või Eurojusti esindajatena. Ühistes uurimisrühmades tegeleti kõige raskemate kuriteoliikidega, nagu narkokaubandus, rahapesu, inimkaubandus ja pettused. Lisaks sai Eurojust liikmesriikidelt 14 Eurojusti otsuse artikli 13 lõike 5 kohast teadet.

Eurojusti toetatavate ühiste uurimisrühmade kasutamine näitab, et õiguskaitseasutused teavad ühise uurimisrühma vahendit üha paremini, tunnistavad Eurojusti pädevust valdkonnas ja ühiste uurimisrühmade rahastamisprojekti tähtsust.

Eurojusti eriroll ühiste uurimisrühmade asutamisel ja nõuetekohasel toimimisel on jätkuvalt seotud peamiselt järgmisega: i) ühise uurimisrühma lepingute ja tegevuskavade koostamise toetamine, eriti kui standardtekstidesse on vaja lisada eriklausleid, ii) riiklike asutuste nõustamine seoses vahendi sobivusega konkreetsetel juhtudel, iii) ühiste uurimisrühmade jaoks sobivate kriminaalasjade leidmine, iv) menet-

lussüsteemide kohta teabe andmine, v) ühiste uurimisrühmade toetamine koordineerimisenõupidamiste kaudu ja vi) operatiivtegevuse koordineerimine realiseerimisel.

Eurojusti käsitletud kriminaalasjadest nähtub, et ühiste uurimisrühmade kui töövahendi nõuetekohast toimimist segavad endiselt õiguslikud ja praktilised probleemid. Esinesid järgmised takistused: i) ühises uurimisrühmas osalevate liikmesriikide juhitavate uurimiste eri tase või tempo, ii) paralleelse uurimise puudumine liikmesriikides, kus ühises uurimisrühmas osalemiseks oleks uurimist vaja, ning iii) õigussüsteemide erinevused, eriti seoses menetluste salastatuse eeskirjadega, juurdepääsuga kriminaalasja dokumentidele (avaldamisprobleemid), andmete säilitamise ajapiirangute ja tõendite edastamisega videokonverentside kaudu või seoses kohtliku kontrollimehhanismiga. Taas tegeles Eurojust korduvate probleemidega seoses tõendite lubatavuse ja teabe avaldamisega ning tal õnnestus edukalt aidata valdkonna töötajatel neid lahendada.

Eurojust teadvustas jätkuvalt õiguskaitseasutustele ühiseid uurimisrühmi, rõhutades töövahendi lisaväärtust eelkõige liikmesriikides, kellel on ühiste uurimisrühmadega vähem kogemusi.

Eurojust ja liikmesriikide töötajad toetavad kindlalt ühise uurimisrühma vahendi süstemaatilist hindamist, et parandada selle kasutamist ja toimimist. Eurojusti 2012. aasta kriminaalasjad näitavad teatavat osalemist ühiste uurimisrühmade hindamises nii enne rühma laiendamist kui ka pärast rühma tegevuse lõppu.

Ühise uurimisrühma hindamist arutati ühiste uurimisrühmade riiklike ekspertide 8. kohtumisel, mille Eurojust ja Europol korraldasid 18.–19. oktoobril. Ekspertid olid üksmeelel, et ühiste uurimisrühmade teabe süsteemne ja tsentraliseeritud kogumine on oluline, rõhutades vajadust töötada välja standardmudel või kontroll-loetelu, mis aitaks valdkonna töötajatel ühiseid uurimisrühmi hinnata.

Hindamismenetluse juures peeti väga oluliseks ühiste uurimisrühmade riiklike ekspertide võrgustiku (ühiste uurimisrühmade võrgustiku) riiklike kontaktasutuste osalemist kas toetamise või hindamistulemuste kogumise ja nende keskasutusele, näiteks ühiste uurimisrühmade võrgustiku sekretariaadile, edastamise kaudu. Sellise hindamise jaoks oleks väga hea veebipõhine platvorm, mille kaudu saaks anda valdkonna töötajatele ajakohast teavet ja tuge. Lisaks leidsid eksperdid, et peale riikliku hindamise on vaja hinnata ka ühiste uurimisrühmade vahendi kasutamist Euroopa Liidu tasandil.

Eurojusti rahaline toetus ühiste uurimisrühmade tegevusele

Nagu liikmesriikide õigustöötajad on rõhutanud, on rahaline ja logistiline abi ühistele uurimisrühmadele Euroopa Liidus ühiste uurimisrühmade asutamisel ja toimimisel äärmiselt oluline. Eurojust on saanud laialdase tunnustuse kui ühiste uurimisrühmade peamine rahaline toetaja.

Eurojust jätkas 2012. aastal ühiste uurimisrühmade rahastamise projekti „Ühiste uurimisrühmade suurema kasutamise toetamine”. Euroopa Komisjoni programmi „Kuritegevuse ennetamine ja selle vastu võitlemine aastatel 2007–2013” alusel eraldatavatel toetustel põhinev projekt algas 2010. aasta oktoobris. Projekt võimaldab Eurojustil rahaliselt toetada ühiste uurimisrühmade operatiivtegevust ja see lõpeb 30. septembril 2013. Eurojust tegeleb aktiivselt alternatiivsete rahastamisvahendite otsimisega, et jätkata ühiste uurimisrühmade rahalist toetamist.

Eurojust toetas 2012. aastal kokku 62 ühist uurimisrühma, milles osales 22 liikmesriiki. Kõige sa-

Eurojust sõlmis ühise uurimisrühma lepingu, et toetada Ühendkuningriigis ja Madalmaades toimuvaid uurimisi seoses ebaseadusliku sisse-
sõrände vahendamise ning inimeste salaja riiki toimetamisega, milleks kasutati muu hulgas fiktiivabielusid, dokumentide võltsimist ja organiseeritud kuritegelike rühmituste või üksikisikute sooritatud narkokuritegusid.

Madalmaades tegutsev organiseeritud kuritegelik rühmitus värbas Hollandi Antillidelt naisi, et nad abielluksid Ühendkuningriigis Nigeeria kodanikega, andes viimastele seadusliku sisse-
rändaja staatuse.

Eurojustis toimus kolm koordineerimisnõupidamist, et vahetada teavet Ühendkuningriigis ja Madalmaades toimuvate uurimiste hetkeolukorra kohta, arutada taktikalisi valikuid seoses vahistamisetapiga Madalmaades, uurida võimalusi strateegilise nõupidamise korraldamisega fiktiivabielude teemal ja teadvustada sellist liiki kuritegusid.

Ühise uurimisrühma kaheaastase tegevuse tulemusena teatasid mõlemad liikmesriigid väga edukast partnerlusest. Ühendkuningriigis toimus tegevuskava tulemusena 68 vahistamist ja 56 süüdimõistmist summaarse vanglakaristusega üle 72 aasta. Madalmaades vahistati peamine kahtluslune ja anti üle Ühendkuningriigile.

Hindamismenetluses peeti väga oluliseks ühiste uurimisrühmade riiklike kontaktasutuste osalemist kas toetamise või hindamistulemuste kogumise ja nende keskasutusele, näiteks ühiste uurimisrühmade võrgustiku sekretariaadile, edastamise kaudu. Sellise hindamise jaoks oleks väga hea vahend veebipõhine platvorm, mille kaudu esitada valdkonna töötajatele ajakohast teavet ja tuge.

gedamini käsitleti toetatud ühistes uurimisrühma-
des narkokaubandust ja inimkaubandust. Kõige rohkem taotlesid ühiste uurimisrühmade toetamist Ühendkuningriik, Belgia, Saksamaa, Madalmaad ja Eesti. 2012. aastal laekunud 143 rahastamisaotluse (kaks korda rohkem kui 2011. aastal) alusel aitas

Eurojust tasuda ühiste uurimisrühmade tegevusega seotud reisi-, majutus- ja tõlkekulusid. Samuti laenati ühiste uurimisrühmade liikmetele teabevahetuse toetamiseks mobiiltelefone, sülearvuteid, mobiilseid printereid ja skännereid. Saadud rahastamisaotluste

arvu suurenemine näitab, kui oluline on rahastamise kättesaadavus.

Ühiste uurimisrühmade rahastamise projekti lisateave on Eurojusti veebilehel.

Tõendite alusel, mis saadi Bulgaaria inimkaubanduse ohvrit, kes oli toodud ähvarduste abil Kreeka kaudu Ühendkuningriiki ja keda sunniti töötama ligikaudu kuu aega Ühendkuningriigis prostituudina, algatas Ühendkuningriik uurimise. Leiti teisigi ohvreid, kelle olid ebaseaduslikult riiki toonud samad kahtlusalsused, ning Ühendkuningriigi ametiasutused asutasid Bulgaariaga ühise uurimisrühma, mida toetati Eurojusti ühiste uurimisrühmade rahastamise projektist. Ühine uurimisrühm esitas kolm rahastamisaotlust, mille alusel eraldati 98 000 eurot, kaks sülearvutit, üks printer ja skanner.

Enne ühise uurimisrühma lepingu sõlmimist toimus Eurojustis kaks koordineerimisnõupidamist. Peamiselt tekitasid küsimusi jurisdiktsiooniküsimused, sest kuriteod sooritati ning kahtlusalsused ja ohvrid asusid nii Ühendkuningriigis kui ka Bulgaarias. Kriminaalõiguse erinevused, näiteks tõendamisnõuded, tekitasid ühises uurimisrühmas probleeme tõendite kogumisel. Tänu mõlemapoolsele huvile ühise uurimisrühma vastu ja rühma tegevuse kasulikkusele probleemid aga ületati ning tulemuseks oli viljakas tegevus nii Ühendkuningriigis kui ka Bulgaarias.

Ühise uurimisrühma tegevus ja Eurojusti koordineerimiskoosolekutega lihtsustatud koostöö võimaldas tuvastada mitu kahtlusalsust ja organiseeritud kuritegeliku rühmituse teisigi ohvreid. Peamine kahtlusalsus anti kohtusse ja talle määrati kuueaastane vanglakaristus.

1.5 Eurojusti kolmandate riikidega seotud asjad

2012. aastal palus Eurojust kolmandatelt riikidelt abi 242 korral, mida on rohkem kui varem. Kõige sagedamini paluti abi Šveitsilt, Norralt, USA-lt, Horvaatialt, Serbialt, Albaanialt, Brasiilialt ja Ukrainalt. Juhtumid käsitlesid peamiselt narkokaubandust, pettust ja rahapesu. Eurojustilt paluti abi ka seoses küberkuritegevuse, korruptsiooni, organiseeritud röövi, ebaseadusliku sisse- ja väljarendamise ja salakaubandusega.

Eurojusti koordineerimisnõupidamistel olid kolmandad riigid esindatud 49 korral, mida on rohkem kui 2011. aastal, kõige sagedamini osalesid kolmandast riikides Norra (10 korda), Šveits (9), Türgi (6), USA (5), Albaania (5), endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik (3), Horvaatia (2) ja Serbia (2).

Kõige sagedamini esitas Eurojust kolmandatele riikidele taotlusi seoses väljaandmise või vastastikuse õigusbabi taotluste täitmise kiirendamise või toetamisega (nt arestimis- ja konfiskeerimismääruste täitmine, ülekuulamise videokonverentside kaudu, pealt-

kuulamine, kriminaalmenetluste üleandmine, karistusregistrite andmed), õigusnõuete ja asjakohaste õigusaktide väljaselgitamise või pädevate asutuste kontaktandmete leidmisega.

Eurojusti asjade andmetel on koostöö kolmandate riikidega ja Eurojusti kolmandate riikide kontaktasutustega osutatud abi kasulik ning tulemuslik. Ometi tekitavad raskusi ja viivitusi i) otsekontaktide puudumine mõnes kolmandas riigis, ii) taotluste edastamine keskasutuste asemel diplomaatiliste kanalite kaudu ja iii) õigussüsteemide olulised erinevused. Selliseid probleeme esines eriti kolmandates riikides, kellega asjaomased liikmesriigid ei olnud sõlminud kahe- või mitmepoolseid lepinguid või kellega Eurojustil puudub koostööleping.

Eurojusti ja Ladina-Ameerika rahvusvahelise õigusalsuse koostöö võrgustiku vaheline vastastikuse mõistmise memorandum on tänu parematele teabevahetuskanalitele hõlbustanud liikmesriiki-

de ja Ladina-Ameerika riikide koostööd. Eurojusti Hispaania ja Portugali esindused osalesid aktiivselt vahendajatena Eurojusti asjades, mis hõlmasid Ladina-Ameerika riike. Kõige sagedamini pöördui Eurojusti poole teabe saamiseks seoses õigusnõuete ja õigusaktidega, õigusabi- ja väljaandmistootluste täitmise staatusega ning asjaomaste ameti- ja kon-taktasutuste teabe saamiseks.

Kolmandatest riikidest Eurojusti lähetatud sideprokurörid

Horvaatia, Norra ja USA sideprokuröride kohalolek Eurojustis on hõlbustanud riiklike pädevate asu-tuste õigusala koostööd. 2012. aastal registreeris Horvaatia sideprokurör viis korruptsiooniga seotud juhtumit ja osales kahel koordineerimisnõupidami-sel. Norra sideprokurör registreeris 41 juhtumit, mis käsitlesid narkokaubandust, pettust, mõrva, organi-seeritud röövi, inimkaubandust ja terrorismi, lisaks kolm laste kuritarvitamisega seotud juhtumit. Norra korraldas ühe koordineerimisnõupidamisel seoses narkokaubanduse juhtumiga, osales kümnel koor-dineerimisnõupidamisel ja ühes ühises uurimisrüh-mas. USA sideprokurör osales viiel koordineerimis-nõupidamisel.

Õiguslase koostöö peamised probleemid ja prakti-lised raskused, millega sideprokurörid kokku puutu-sid, olid muu hulgas taotluste täitmise viivitused või nende täitmata jätmine, probleemid tunnistajate üle-kuulamisel videokonverentsi kaudu, kodanike välja-andmine, andmete, teabe ja tõenditega tutvumise või nende hankimise nõuete erinevused, jurisdiktsioo-niprobleemid ja küsimus, kuidas esitada süüdistust, kui uurimises osaleb mitu riiki.

Parim praktika hõlmab tihedaid koostöösuhteid riiki-de esinduste vahel ja sideprokuröridega. Ühe Norrat ja USA-d hõlmanud juhtumi korral sai USA sideproku-

2009. aastal alustas USA uurimist seoses kõr-getasemelise ja hästi organiseeritud rahvus-vahelise kuritegeliku võrgustikuga, mis tege-les laste seksuaalse kuritarvitamisega laste seksuaalset kuritarvitamist kujutavate foto-de ja videote loomise ning levitamisega üle maailma. USA-s paikneva privaatse veebipõ-hise platvormi kaudu said liikmed kaubelda seksuaalse sisuga fotode ja videotega endast ning teistest täiskasvanutest, kes kuritarvi-tasid, tihti väga vägivaldsel viisil, seksuaal-selt lapsi, kes sageli olid alla 12-aastased. Kurjategijad kasutasid enda isiku peitmiseks mitmesuguseid vahendeid - näiteks varjuni-mesid, puhverservereid, krüptimist ja salasõ-nu. Võrgustik hõlmas Belgia, Kanadat, Taanit, Ecuadori, Prantsusmaad, Saksamaad, Ungarit, Keeniat, Madalmaid, Filipiine, Katarit, Serbiat, Rootsi ja Šveitsi.

2010. aastal laiendas USA uurimist, avades toimiku Eurojustis, et hõlbustada USA ja Euroopa Liidu liikmesriikide uurimiste koor-dineerimist. Uurimistega avastati seosed 45 riigiga ja tulemusi saavutati kogu 2012. aasta sügise vältel.

rör pöörduda otsekohe FBI Euroopa ja USA ametnike poole, et paluda abi tunnistaja asukoha tuvastami-sel, ning ütluste andmine korraldati 48 tunni jook-sul. Eurojusti koordineerimisnõupidamisi peeti väga tähtsate kriminaaluurimiste ja süüdistuste esitamise koordineerimisel äärmiselt tõhusaks. Parima prakti-ka hulka kuuluvad ka varajane kontakt, kui võimalik, et arutada kõige tõhusamaid teabe hankimise viise ja vahetada kiiresti tõendeid.

1.6 Eurojust ja õigustöötajate võrgustikud

Euroopa õiguslase koostöö võrgustik

Eurojust osales Kopenhaagenis Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku 38. üldkoosolekul, kus käsitleti ühiste uurimisrühmade, ühiste uurimisrühmade võr-gustiku ning genotsiidi, inimsusevastaste kuritegude ja sõjakuritegude eest vastutavate isikutega tegele-vate kontaktisikute Euroopa võrgustiku (genotsii-

divõrgustiku) koostööküsimusi. Eurojust osales ka Nicosias Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku 39. üldkoosolekul, kus arutati Euroopa vahistamismää-ruse rakendamise ja eelkõige proportsionaalsuse põ-himõtte küsimusi.

Nagu eelmistelgi aastatel, arendas Eurojust suhteid Euroopa õiguslase koostöö võrgustikuga.

Lisaks palus eesistujariik Taani Euroopa õigusala-se koostöö võrgustiku ja Eurojusti ühisel tööühmal arutada täpsemalt täiendavuse küsimust Euroopa õigusala-se koostöö võrgustiku ja Eurojusti vahel. Euroopa õigusala-se koostöö võrgustiku ja sidekoh-tunike tööühmad aitasid ette valmistada tööühma Kopenhaagenis toimunud koosolekut ja ühisdoku-menti, millega anda liikmesriikide õigustöötajate-le teavet Euroopa õigusala-se koostöö võrgustiku ja Eurojusti tegevuse kohta ning kirjeldada teineteise teenuseid. Arutati tööühma võimalikku tulevast osa-lemist Eurojusti riigisise koordineerimise süsteemi väljatöötamisel ning Eurojusti otsuse artiklite 13 ja 13a rakendamist.

Eurojust korraldas ka Euroopa õigusala-se koostöö võrgustiku kontaktasutuste 33. korralise koosoleku, vahendite korrespondentide 11. koosoleku ja riiklike korrespondentide 4. koosoleku.

Ühiste uurimisrühmade võrgustik

Alates 2005. aastast on Eurojust ja ühiste uurimis-rühmade võrgustik teinud koostööd, et teadvustada liikmesriikidele ühiseid uurimisrühmi ning edendada nende kasutamist ja toetusvahendite väljatöötamist.

Ühiste uurimisrühmade võrgustiku sekretariaadi asutamisega 2011. aastal asutas Eurojust ühiste uuri-misrühmade töötajate jaoks kasuliku koordineerimis-platvormi. 2012. aastal jagas ühiste uurimisrühmade võrgustiku sekretariaat liikmesriikide õigustöötaja-tele ning Euroopa Liidu asjaomastele asutustele ja ametitele üle 3500 eksemplari Eurojusti ja Europoli ühiste uurimisrühmade juhendit.

18.–19. oktoobril 2012 kogunes üle 100 ühiste uu-rimisrühmade töötaja ühiste uurimisrühmade riik-liku ekspertide 8. koosolekule. Aruteludes kesken-duti ühiste uurimisrühmade hindamisele. Lisateave Eurojusti tegevuse kohta ühiste uurimisrühmade valdkonnas on punktis 1.4.

Genotsiidivõrgustik

Eurojust ja genotsiidivõrgustik teevad alates 2004. aastast edukalt koostööd võitluses karistamatu-se vastu seoses peamiste rahvusvaheliste kurite-

gudega. Alates genotsiidivõrgustiku sekretariaadi asutamisest Eurojustis 2011. aastal on genotsiidi-võrgustiku tegevus märkimisväärselt laienenud. Genotsiidivõrgustiku koosolekute ja sekretariaadi töö korraldamisega pakub Eurojust õigustöötajatele kohtumise ja arutamise ning teabe, parima tava ja kogemuste vahetamise võimalust ning koostöö tege-miseks ja üksteise aitamiseks genotsiidi, inimsuse-vastaste kuritegude ja sõjakuritegude uurimisel ning nende sooritajate kohtu alla andmisel.

Eurojustis toimusid genotsiidivõrgustiku 12. ja 13. koosolek. Mõlemale koosolekule kogunesid liikmes-riikide õigustöötajad ja nende Kanada, Norra, Šveitsi, USA, Rahvusvahelise Kriminaalkohtu ja rahvusvahe-liste *ad hoc* kriminaalkohtute kolleegid ning Punase Risti rahvusvahelise komitee, Interpoli ja kodaniku-ühiskonna esindajad.

12. koosolekul arutasid osalejad riiklike immigrat-siooniametite ja õiguskaitseametite/prokuratuuride koostööd Euroopa Liidu territooriumile sisenenud või seal juba elavate oletatavate kurjategijate tuvas-tamisel. Osalejad arutasid ka nõudeid seoses tõhusa uurimise ja süüdistuse esitamisega juhtumite korral, mis põhinevad Genfi 1951. aasta konventsiooni artik-lil 1F põgeniku staatuse kohta.

Teema arutamist jätkati 13. koosolekul, kus osalesid ka Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet ja vaba-ühendused, kes aitavad tuvastada raskete rahvusva-heliste kuritegudega seotud tunnistajaid, ohvreid ja kurjategijaid. Eksperdid arutasid ka järgmisi teema-sid: i) praeguse Süüria konfliktiga seotud kuritegude teabe kogumine; ii) Rahvusvahelise Kohtu otsused küsimustes, mis on seotud kohustusega esitada süü-distus või anda isik välja (Belgia vs. Senegal) ja selle tagajärjed seoses kriminaalasjades toimuva koostöö konventsioonidega; iii) uue rahvusvahelise õigus-raamistiku algatus koostööks genotsiidi, inimsuse-vastaste kuritegude ja sõjakuritegude uurimisel ning iv) võimalused luua ühine uurimisrühm, mis tegeleks raskete rahvusvaheliste kuritegude uurimise ja kohtu alla andmisega. Eurojusti eriteadmised osutusid väga väärtuslikuks.

Eurojust ja genotsiidivõrgustik teevad jätkuvalt ak-tiivselt koostööd, et seada genotsiidivõrgustiku liik-mete vahel sisse teabe vahetamise vahendid.

Suhted Euroopa Liidu institutsioonide
ja partneritega

2.1 Suhted institutsioonidega

Euroopa Parlament

Nagu tavaks on kujunenud, esitas Eurojusti president 2011. aasta aruande juunis kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonile. Arutati Eurojusti tulevikku. Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon teatas kavatsusest Eurojusti külastada. Juunis esitas Eurojust organiseeritud kuritegevuse, korruptsiooni ja rahapesu tõkestamise erikomisjonile tulemused seoses liikmesriikide õigussüsteemide koostöö edendamise ja organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemisel ning Eurojusti rolliga selles.

Eurojust esitas arvamuse ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Liidu direktiiv kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise kohta Euroopa Liidus. See sisaldas mõnes liikmesriigis välja töötatud parimate praktikate ülevaadet ja teavet mõne liikmesriigi süsteemi kohta, kus on võimalik kasutada konfiskeerimist ilma süüdimõistva otsuseta.

Euroopa Liidu Nõukogu

Eurojusti kutsuti osalema mitmes õiguslase kriminaalkoostööga tegelevas nõukogu töörühmas. Eelkõige toetas Eurojust üldküsimuste, sealhulgas hindamiste töörühma, kriminaalkoostöö töörühma ning justiits- ja siseasjade ning välissuhete töörühma tööd. Lisaks osales Eurojust justiits- ja siseasjade nõukogu ja CATSi koosolekul, kui tema kohalolek oli vajalik.

Eurojust osales jätkuvalt sisejulgeoleku komitee koosolekul ja tegevuses ning toetas õiguslasest seisukohast jätkuvalt kriminaalasjades tehtavat operatiivkoostööd. Eelkõige aitas Eurojust koostada Euroopa Liidu sisejulgeoleku strateegia teist rakendusaruannet ja nõukogu dokumenti „Considerations about effectively financing the EU policy cycle” („Euroopa Liidu poliitikatsükli tõhusal rahastamisel arvestatavad tegurid”) seoses ühiste uurimisrühma-

de rahastamisega Eurojustist. Eurojust aitas rakendada poliitikatsükli ja osales kõikides tegevuskavades, mis käsitlesid Euroopa Liidu kuritegevuse vastase tegevuse prioriteete.

Nõukogu töörühmadele esitati Euroopa strateegilise projekti „Eurojusti töö tõhustamine narkokaubanduse juhtumite korral – lõpptulemused” (11483/12) põhijäreldused ja soovitused; koos eesistujariigi Taaniga 11.–13. märtsil 2012 Kopenhaagenis korraldatud strateegilise seminari „Valdkonnaüleline lähene mine organiseeritud kuritegevusele: haldusmeetmed, kohtulik järelevalve ja Eurojusti roll” tulemusaruande (11298/12) ning strateegilise projekti „Eurojusti inimkaubanduse vastane tegevus” lõpparuande ja tegevuskava (16947/12).

Euroopa Komisjon

2011. aastal toimunud läbirääkimiste tulemusena allkirjastasid Eurojust ja Euroopa Komisjon 20. juulil 2012 vastastikuse mõistmise memorandum, millega muudeti teabevahetus ametlikuks ja tõhustatakse koostööd vastastikust huvi pakkuvates küsimustes. Eurojusti juhtkonna ja haldusdirektori ning Euroopa Komisjoni esindajate kohtumised toimusid kogu 2012. aasta vältel ning nendega aidati vahetada strateegia- ja eelarveküsimuste teavet.

Eurojust vastas Euroopa Komisjoni üldsusega konsulteerimisele seoses Euroopa Liidu finantshuvide kaitsmise ja neid kahjustavate kuritegude kohtu alla andmise tõhustamisega. Rõhutati Euroopa prokuratuuri loomisega seotud praktilisi ja õiguslikke aspekte, eelkõige Euroopa prokuratuuri ja Eurojusti tiheda seose tähtsust.

Õigusküsimuste, põhiõiguste ja kodakondsuse voliniku Viviane Redingi kutsel osales Eurojust 26. juunil koos liikmesriikide peaprokuröride ja prokuratuurijuhtidega nõupidamisel, kus arutati Euroopa Liidu finantshuve kahjustavate pettustega seotud süüdistuste esitamist.

2012. aasta oktoobris võttis Eurojust vastu kutse osaleda ja anda oma panus Euroopa Komisjoni ja liikmesriikide ekspertide konsultatiivsel nõupidamisel, millel käsitleti Eurojusti juhtimise reformi, parlamendipoolset kontrolli ja võimalikke lisavolitusi, nagu uurimiste algatamine ja siduvate otsuste väljastamine jurisdiktsioonikonfliktide lahendamisel.

2.2 Suhted õigustöötajate võrgustikega

Euroopa õiguslase koolituse võrgustik

Eurojust osales jätkuvalt aktiivselt Euroopa õiguslase koolituse võrgustiku vahetusprogrammis ja selle toetamises. Aasta jooksul viibis Eurojustis ja osales kolme kuu jooksul oma riigi esinduse igapäevases töös üheksa eri liikmesriikide (Austria, Belgia, Tšehhi Vabariik, Saksamaa, Ungari, Itaalia, Portugal ja Slovakkia) prokuröri ja kohtunikku. Vahetusprogrammis osalejad saavad tutvuda kogu organisatsiooni tegevusega, mis aitab paremini mõista riikide esinduste käsutuses olevate õiguskaitsevahendite kasutamist ja tõhusust.

Eurojust ja Euroopa õiguslase koolituse võrgustik kasutasid ka võrgustiku hiljutist lühiajalist (ühenädalast) praktikaprogrammi. Lühiajalisi praktikante võtsid detsembris vastu kolm liikmesriigi esindust (Ungari, Portugal ja Hispaania). Programm annab prokuröridele ja kohtunikele võimaluse õppida piiratud aja jooksul tundma riiklike esinduste tegevusvaldkonda ja annab Eurojusti tegevusest laiemat ülevaate.

Eurojust toetas aktiivselt koolitust seoses rahvusvahelise õiguslase kriminaalkoostööga, mis sisaldas Euroopa vahistamismääruse ja vastastikuse õigusabi juhtumite teemal õppusi. Koolitused toimusid mitmes Euroopa linnas (Bukarestis, Madridis, Lissabonis, Krakówis, Roomas, Tartus ja Zagrebis).

Euroopa Liidu liikmesriikide peaprokuröride ja prokuratuurijuhtide konsultatiivfoorum

2012. aastal jätkas Eurojust Euroopa Liidu liikmesriikide peaprokuröride ja prokuratuurijuhtide konsultatiivfoorumi tegevuse ulatuslikku õiguslikku ja logistilist toetamist.

Juunis aitas Eurojust koos eesistujariigi Taaniga koostada konsultatiivfoorumi vastust Euroopa Komisjoni algatatud üldsusega konsulteerimisele seoses Euroopa Liidu finantshuvide kaitsmise ja neid kahjustavate kuritegude kohtu alla andmisega, esitades konsultatiivfoorumi paljude liikmete vastuste alusel koostatud ühise seisukoha, milles käsitleti kriminaalõiguse ühtlustamist ja Euroopa prokuratuuri asutamist.

Detsembris toimus Eurojustis eesistujariigi Küprose korraldatud konsultatiivfoorumi koosolek. Osalejad arutasid Euroopa Liidu finantshuve kahjustavate kuritegude uurimisel ja kohtu alla andmisel esinevaid probleeme, uue Euroopa Liidu finantshuve kahjustava pettuse vastast võitlust kriminaalõiguse abil käsitleva direktiivi eelnõu loodavat lisaväärtust ning Euroopa Liidu, Eurojusti ja liikmesriikide rolli. Lisaks arutati Euroopa Liidu finantshuve kahjustavate kuritegude määratlemist, jurisdiktsioonidega seotud probleeme, karistuste ühtlustamist, tähtaegu ja kõigi nende küsimuste tähtsust tulevase Euroopa prokuratuuri loomise seisukohast. Arutati ka arestimise ja konfiskeerimisega seotud õiguskooostöö küsimusi, pöörates erilist tähelepanu takistustele kriminaaltulu jälitamisel, õigustöötajate kogemustele, parimatele tavadele ja vajadustele, olemasolevate Euroopa Liidu vahendite praktilisele kasutamisele ning kriminaaltulu arestimist ja konfiskeerimist Euroopa Liidus käsitleva direktiivi eelnõu võimalikule mõjule. Osalejad arutasid konsultatiivfoorumi tulevikuväljavaateid. Selle raames palusid foorumi liikmed Eurojustil jätkata foorumi tegevuse toetamist. Koosoleku tulemused edastatakse asjakohastele Euroopa Liidu institutsioonidele, et teha teatavaks konsultatiivfoorumi arvamused kõigi arutatud teemade kohta ning toetada Euroopa Liidu tasandi õigus- ja poliitikategevust võitluses raske kuritegevuse vastu.

2.3 Euroopa Liidu asutused ja organid

Europol

Eurojusti ja Europoli operatiivkoostööd tugevdas nende volituste täiendavus ning sellel oli Eurojusti tegevuse jaoks jätkuvalt suur tähtsus kogu aasta jooksul.

Euroopa Liidu toimimise lepingu järgi põhineb Eurojusti koordineerija roll liikmesriikide ametiasu-

tustelt ja Europolilt saadud teabel. Mõlemad organisatsioonid üritasid parandada teabevahetust, et võimaldada Eurojustil täielikult oma ülesannet täita.

Europoli ja Eurojusti vahelisele kriminaalasjadega seotud koostööle tuli kasuks Europoli osalemine Eurojusti koordineerimisnõupidamistel seoses 85 juhtumiga. Vahetu teabevahetuse ning riiklike esinduste ja Europoli sidebüroode koostöö väljatöötami-

ne jätkus ning paljud riiklikud esindused suhtlesid ja kohtusid sidebüroodega regulaarselt.

Eurojusti ja Europolit turvalise teabevahetuskanali kaudu vahetatud operatiivteabe maht oli stabiilne, kokku vahetati 943 sõnumit.

Teabevahetus paranes veelgi, kui 1. aprillil jõustus uuendatud vastastikuse mõistmise memorandum turvalise teabevahetuskanali loomise kohta, millega luuakse õiguslik eeltingimus Eurojustiga teabe vahetamisel SIENA kasutamiseks. SIENA rakendamisega riiklikes esindustes ja juhtumianalüüsi osakonnas ning sellealase koolitusega jõuti aasta lõpuks peaaegu valmis. SIENA kasutamist Europoliga teabe vahetamiseks hinnatakse korrapäraselt, et tagada selle täielik rakendamine.

Eurojust jätkas tegevuse sidumist Europolit 17 teabekeskusega (endised analüüsifailid) ja alustas teostatavusuuringut. Jätkuvad Eurojusti ja teabekeskuste, näiteks islami terrorismi ja riigisise äärmuslaste tegevusega seotud teabekeskuse edasise sidumise arutelud.

2011. aastal alustatud ametitevaheline töötajate vahetusprogramm osutus edukaks ja vastastikuste külastuste ja osalejate arv suurenes. Vastastikku võeti Eurojustis ja Europolis vastu 44 töötajat. Eurojusti külastanud Europolit töötajad osalesid briifingutel, mis korraldati vastavalt nende erialasele taustale ja vajadustele.

Operatiivkoostööd ühistes uurimisrühmades parandati ühises uurimisrühmas osalemisest teatamise mehhanismi väljatöötamisega.

12. aprillil ja 24. novembril toimusid Eurojusti juhtkonna, Eurojusti haldusdirektori ja Europolit direktoradi mitteametlikud kohtumised. See oli tänuväärne algatus, mida jätkatakse tulevikus. Sarnaselt varasemate aastatega osales Eurojust Europolit riiklike üksuste juhtide koosolekul.

Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF)

OLAF on väärtuslik partner pettuste, korruptsiooni ja Euroopa Liidu finantshuve kahjustavate kuritegude vastu võitlemisel. Eurojust avas viis OLAFit kaasavat juhtumit ja kaasas 2012. aastal OLAFi juhtumisse, mis oli Eurojustis avatud juba 2010. aastal. OLAF osales ka viiel koordineerimisnõupidamisel.

Kogu aasta vältel kohtusid Eurojusti ja OLAFi kontaktisikud korrapäraselt, et tugevdada operatiivkoostööd seoses menetluses olevate juhtumitega ning arutada

täpsemalt ühishuvi pakkuvaid küsimusi. Kohtumistel alustati arutelu võimaluse üle luua Eurojusti ja OLAFi vahetusprogramm.

Eurojust osales novembris OLAFi 10. konverentsil pettusejuhtumitega tegelevatele prokuröridele, samuti juunis toimunud konverentsil „Euroopa prokuratuuri kavand? Kriminaalmenetluse Euroopa Liidu näidiseeskirjad“, mille OLAFi toetusel korraldas Luksemburgi Ülikool. Eurojust ja OLAF tõhustasid kogu aasta jooksul kriminaalkoostööd ja väljendasid valmisolekut teha koostööd alati, kui ilmneb koordineerimise vajadus, ka siis, kui juhtum on kahe- või mitmepoolne. Juhtumite ühist loetelu kontrollitakse ja ajakohastatakse pidevalt, lisaks lepitati kokku hinnata ühiselt lõpetatud juhtumeid, milles osalesid nii OLAF kui ka Eurojust.

Põhimõtteliselt jõuti kokkuleppele ka Eurojusti ja OLAFi esindajate ühismissioonis seoses juhtumitega, mille haldusuurimine nõuab kohtulikke järelemeetmeid.

Lisaks loodetakse, et uus OLAFi määrus toetab suurel määral Eurojusti ja OLAFi edasist koostööd, sest see sisaldab konkreetseid sätteid Eurojustile asjakohase teabe esitamise kohta.

Frontex

Eurojust ja Frontex jätkasid läbirääkimisi seoses vahendiga, millega soodustada ja edendada asutuste koostööd ning vastastikku toetada tegevust piiriülese kuritegevuse vastu võitlemisel.

Frontex sai Eurojusti järel justiits- ja siseküsimustega tegelevate asutuste juhtide eesistujaasutuseks. Eurojust osales justiits- ja siseküsimustega tegelevate asutuste tegevuses, keskendudes mitmepoolsele koostööle, ning osales 3. detsembril Frontexis toimunud justiits- ja siseküsimustega tegelevate asutuste juhtide aastakoosolekul.

CEPOL

Eurojust jätkas Euroopa Politseikolledži (CEPOL) tegevuse toetamist, osaledes CEPOLi veebipõhises inimkaubanduse õppemoodulis ning Euroopa Liidu õiguskaitse- ja õiguslase koostöö asutusi käsitleval CEPOLi veebiseminaril, samuti ühiste uurimisrühmade rahastamise koolitusel. Tulevase koostöö tõhustamiseks toimus CEPOLi ja Eurojusti nõupidamine Eurojusti ühise õppekava koostamise teemal, millega tegelemiseks loodi Eurojustis asutusesisene töörühm.

2.4 Suhted kolmandate riikide ja Euroopa Liidu väliste organisatsioonidega

Detsembris esitas Eurojust Euroopa Liidu Nõukogule heakskiitmiseks Eurojusti ja Liechtensteini Vürstiriigi koostöölepingu kavandi ning teatas nõukogule kavatsusest alustada ametlikke läbirääkimisi koostöölepingu sõlmimiseks Moldova Vabariigiga. Taas nimetati prioriteetseks koostöölepingute sõlmimine Venemaa Föderatsiooni ja Ukrainaga. Kohtumistel uuriti võimalusi alustada läbirääkimisi koostöölepingute sõlmimiseks Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Roheneemesaarte, Iisraeli, Montenegro, Serbia ja Türgiga. Koostöölepingute sõlmimise läbirääkimiste prioriteetsete riikide hulka lisati Ladina-Ameerika riigid, eelkõige Brasiilia, Colombia ja Mehhiko. Eurojust lisas kolmandate riikide kontaktasutuste võrgustikku Tuneesia. Lisaks alustasid Eurojust ja Interpol vastastikuse mõistmise memorandumi sõlmimise läbirääkimisi.

Küprosel Limassolis toimus 4.–5. oktoobril strateegiaseminar „Õiguslane kriminaalkoostöö Euroopa Liidu liikmesriikide ja lõunanaabrite (Alžeeria, Egiptus, Iisrael, Jordaania, Liibanon, Liibüa, Maroko, Palestiina omavalitsus ja Tuneesia) vahel”, mille üheskoos korraldasid Eurojust, Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariik Küpros, Küprose Vabariigi

justiitsminister ja Euroopa Komisjon. Seminaril käsitleti parimaid tavasid ja raskusi õiguslase koostöö eri valdkondades, koostöö tugevdamise võimalusi ja Euroopa Liidu lõunanaabrite juurde Eurojusti kontaktisikute määramist.

25.–26. oktoobril toimus Eurojustis seminar Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vaheliste vastastikuse õigusabi ja väljaandmiskokkulepete rakendamise teemal, mille eesistujariigi Küprose, nõukogu peasekretariaadi ja Euroopa Komisjoni toetusel korraldasid Eurojust ja USA. Seminaril käsitleti vastastikuse õigusabi ja väljaandmise valdkonnas esinenud raskusi, samuti konfiskeerimise ja kriminaaltulu jälitamisega seotud küsimusi, küberkuritegevust käsitlevaid uurimisi ja elektrooniliste tõendite vahetamist.

Eurojust jätkas toetusalgatusi Balkanil, sealhulgas Euroopa Komisjoni projekti „Organiseeritud kuritegevuse ja korruptsiooni vastu võitlemine: prokuröride võrgustiku tugevdamine”.

Kolmandaid riike hõlmavate Eurojusti kriminaalasjade ja Eurojusti lähetatud kolmandate riikide sideprokuröridega seotud juhtumite näited on punktis 1.5.

Eurojusti otsus ja tulevik

3.1 Nõukogu Eurojusti otsuse rakendamine

Õigusakte riigisisese õiguse Eurojusti otsusega vastavusse viimiseks 2011. aasta juuniks oli vaja 20 liikmesriigis. 2012. aasta lõpuks olid Eurojusti otsuse täielikult rakendanud siiski ainult 12 liikmesriiki (7 õigusaktiga ja 5 halduskorras), 4 liikmesriiki olid otsuse rakendanud osaliselt ja liikmesriikidelt saadud teabe alusel oli 11 liikmesriigis otsus veel rakendamata.

Eurojustil valmis mitu projekti seoses Eurojusti otsuse asutusesisese rakendamisega. 2011. aastal tegevust alustanud erakorralise koordineerimise süsteem toimib nüüd täielikult ja võimaldab Eurojusti poole pöörduda ööpäev läbi rahvusvahelisel tasuta telefonil.

Eurojust jätkas kriminaalasjade haldamise süsteemi arendamist, samuti arendati edasi artikli 13 kohast nutikat PDF-vormi, mis töötati välja 2011. aastal kasutajate taotluste alusel, et hõlbustada teabe struktureeritud edastamist õigustöötajatelt Eurojustile, ning sellest ilmus 2012. aastal versioon 2.0, mida saab poolautomaatselt importida kriminaalasjade haldamise süsteemi.

2012. aastal oli liikmesriikides üks tähtsaimaid arenguid Eurojusti siseriikliku koordineerimissüsteemi väljatöötamine. Eurojust arendas edasi koordineerimissüsteemi liikmesriikide liikmete ja Eurojusti kriminaalasjade haldamise süsteemi vahelist tehnilist ühendust, et see vastaks paremini kasutajate vajadustele ja teabe edastamine muutuks turvalisemaks ning mugavamaks. Lühiperspektiivis suurendab selline ühendus e-kirjade saatmise turvalisust, pikemas perspektiivis võimaldab aga koordineerimissüsteemi liikmesriikide liikmetel olla ühenduses kriminaal-

asjade haldamise süsteemiga. Ühendus on olemas Bulgaaria ja Rumeeniaga, peagi luuakse ühendus ka teiste liikmesriikidega.

12. novembril toimus Eurojustis riiklike korrespondentide esimene kohtumine, mille eesmärk oli arutada ja vahetada parimat tava ning kogemusi. Kohtumisel keskenduti Eurojusti siseriikliku koordineerimissüsteemi rakendamise hetkeolukorrale liikmesriikides, teabe vahetamisele Eurojusti otsuse artikli 13 alusel, artikli 13 kohase nutika PDF-vormi kasutamisele, Eurojusti tagasisidele artikli 13a alusel ning Eurojusti siseriikliku koordineerimissüsteemi ja Eurojusti kriminaalasjade haldamise süsteemi vahelise tehnilise ühenduse hetkeolukorrale. Eurojusti välja töötatud *fiches suédoises* ülevaate andmiseks Eurojusti siseriikliku koordineerimissüsteemi rakendamisest liikmesriikides valmis 2008. aastal Rootsi eesistumise ajal ja seda on korrapäraselt uuendatud.

Mitu liikmesriiki teatas Eurojusti siseriikliku koordineerimissüsteemi kasutuselevõtmisest, kuid praktiliselt kogemusi on veel vähe, sest vahend on alles uus. Mõnes liikmesriigis järgiti koordineerimissüsteemi väljatöötamisel järgitud rangelt Eurojusti otsuse artiklit 12 (st Eurojusti siseriiklikku koordineerimissüsteemi on kaasatud üksnes Eurojusti otsuses mainitud liikmekategooriad). Teised liikmesriigid on valinud avarama lähenemisviisi ja on koordineerimissüsteemi kas kaasanud või kutsunud selle koosolekutel osalema teistegi asutuste esindajaid, keda ei ole Eurojusti otsuse artiklis 12 mainitud, näiteks finantskuritegusid käsitlevate õiguskaitseasutuste esindajad ning OLAFi ja Europoli kontaktisikud.

3.2 Liikmesriikides Eurojusti otsuse ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku praktilise rakendamise ja toimimise vastastikuse hindamise kuues etapp

2011. aasta juunis otsustas nõukogu üldküsimuste, sealhulgas hindamiste tööühm, et vastastikuste hindamiste kuues etapp tuleks pühendada Eurojusti otsuse ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku otsuse praktilisele rakendamisele ja toimimisele liikmesriikides.

Kõiki liikmesriike hinnatakse kolme aasta jooksul (2012–2014). Iga liikmesriik esitab nõukogu küsimustikule kirjalikud vastused, seejärel külastab riiki hindamisrühm, mis koosneb teistest liikmesriikidest pärit kolmest eksperdist ning komisjoni, Eurojusti ja

Europoli vaatlejatest. Eurojust esitas ka vastused eriküsimustikule, mida liikmesriike külastavad hindamisrühmad arvestavad.

2012. aastal hinnati Rootsit, Leedut, Belgiat, Eestit, Slovakkia, Taanit, Soomet, Ungarit ja Austriat. Pärast

kohapealseid kontrolle liikmesriikides koostavad eksperdid vaatlejate abil hindamisaruande, mille aluseks on liikmesriikide vastused küsimustikele ja külastusel tehtud järeldused. Lõpparuanded esitatakse üldküsimuste, sealhulgas hindamise töörühmale.

3.3 Eurojusti tuleviku töörühm

Eurojusti tuleviku töörühm jätkas arutelu ja tegevust seoses Eurojusti reformiga Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 85 ja 86 valguses ning seoses Eurojusti baasil Euroopa prokuratuuri loomisega, nagu on ette nähtud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 86.

Eurojust koostas oma tulevase struktuuri esialgse analüüsi, mis tugineb usaldusväärse avaliku juhtimise põhimõtetele ja riiklike esinduste operatiivtegevuse sõltumatusele, ning esitas võimalike juhtimisstruktuuride soovitus Euroopa Komisjonile. Teine avaldus käsitles Euroopa Parlamendi ja liikmesriikide parlamentide osalemist Eurojusti tegevuse hindamises.

3.4 Konverents „Kümme aastat Eurojusti: saavutused ja tulevik”

Eurojusti saadud kogemused raskete kuritegude uurimise koordineerimisel viimase kümne aasta jooksul ja asutuse tulevikuväljavaated olid arutlusel novembris toimunud konverentsil „Kümme aastat Eurojusti: saavutused ja tulevik”, mille Eurojust korraldas Euroopa Õiguskadeemia toetusel. Konverentsile tulid kokku Euroopa Liidu institutsioonide ja kriminaalõiguse valdkonna asjaomaste asutuste esindajad, liikmesriikide ja riiklike õigusasutuste esindajad, akadeemilise valdkonna eksperdid ning praegused ja endised liikmesriikide liikmed. Esimest korda oli Eurojusti üritus avatud ka üldsusele.

Osalejad kinnitasid, et koordineerimisnõupidamised, koordineerimiskeskused ja toetus ühistele uurimiserühmadele on tõhusad vahendid, mis aitavad lahendada puudusi raskete piiriüleste kuritegudega seotud rahvusvahelistes uurimistes ja süüdistuste esitamisel.

Osalejad rõhutasid, et Eurojusti sisestruktuuri parandamine ja parlamentaarne kontroll peaksid kaasa

tooma tõhusama tegevustulemuslikkuse uurimiste ja süüdistuste esitamise koordineerimisel ning tulevikus võib Eurojusti tegevus hõlmata uurimiste algatamist ja jurisdiktsioonikonfliktide lahendamist.

Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 86 silmas pidades rõhutati vajadust ühtse raamistiku ja tihedate sidemete järele Eurojusti ja Euroopa prokuratuuri ning muude asjakohaste poolte vahel, nagu OLAF ja Europol, et saavutada ühiseid eesmärke, näiteks et tõhusamalt võidelda Euroopa Liidu finantshuve kahjustavate kuritegude vastu.

Osalejad leppisid kokku, et tulevane Euroopa prokuratuur peab rajanema olemasolevatel struktuuridel, kogemustel ja eriteadmistel ning moodustama osa ühtsest süsteemist vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal. Samuti lepiti kokku, et Eurojustil on juhtiv roll tulevases Euroopa prokuratuuris ning suhetes liikmesriikide ja kolmandate riikide õigusasutustega.

Haldusküsimused

4.1 Haldusküsimused

Iga-aastane töökava ja osakondade tegevuskavad moodustavad Eurojusti strateegilise kavandamise ja programmi tsükli põhiosa ning Eurojusti tegevuspõhise eelarve aluse. Olemasolevaid vahendeid täiustatakse pidevalt, et tagada tõhus kavandamine, kulutasuv eelarvestamine ja tulemusjuhtimine.

Eurojusti 2012. aastaks planeeritud tegevus toimus Haagis tegutseva 274 inimese jõul, kes olid liikmesriikidest Eurojusti lähetatud 45 prokuröri, kohtunikku ja samaväärse pädevusega politseiametnikku, 12 lähetatud riiklikku eksperti ja 217 muud töötajat. Eurojusti 2012. aasta eelarve oli 32 967 000 eurot; eelarve täitmine oli 98%.

Euroopa Komisjoni ja Eurojusti vastastikuse mõistmise memorandumiga raames toimus mitu juhtkonna kohtumist ning komisjoni esindajate, Eurojusti haldusdirektori ning osakondade ja talituste juhtide vahel vahetati korrapäraselt teavet ja peeti nõu. Varasemast ulatuslikum dialoog on olnud vastastikku kasulik, eriti majandusraskuste ajal ja Eurojusti uute eeskirjade arutamisel.

Eurojust osales justitiis- ja siseküsimustega tegelevate asutuste raames strateegilise kavandamise eksper-

tide koosolekutel. Eurojust konsulteeris 2014. aasta tööprogrammi osas ka teiste asutustega.

Eurojust saavutas edu organisatsiooni struktuuri läbivaatamisel, sealhulgas Eurojusti haldusstruktuuri muutmisel. Struktuuri muutmine järgnes töötajate värbamise kavale, mis korraldati mitme asutusesise ja välise valikumenetluse kaudu. Muutusega seotud arvukate valikumenetluste raames valiti ka operatiivtoe osakonna juht.

Kolleegiumi 2012. aasta oktoobris vastu võetud Eurojusti teabevahetuse strateegia rakendamise tegevuskava hõlmas mitmesugust tegevust suhete parandamiseks Euroopa Liidu partnerite, sidusrühmade ja meediaga ning selle alusel loodi Eurojusti kriminaalasjade nähtavuse suurendamiseks näidisjuhtumite andmebaas. 2012. aasta veebruaris avati Eurojusti kümnenenda aastapäeva tähistamiseks Eurojusti uus veebileht.

Eurojust ja asukohariik valisid 2012. aasta alguses välja uute ruumide projekterija ning jätkasid uute ruumide projekti nõuete väljatöötamist, mis peaks valmima 2013. aasta lõpuks. Planeerimiskava kohaselt valmivad Eurojusti uued ruumid 2015. aasta lõpuks.

4.2 Avalik juurdepääs dokumentidele

Eurojusti dokumentidega tutvumise taotluste arv 2012. aastal suurenes, kokku laekus 17 esmast taotlust ja 1 kordustaotlus. 14 esmast taotlust esitati otse Eurojustile. Ülejäänud 3 juhul konsulteeriti riiklikele või rahvusvahelistele organisatsioonidele laekunud taotluste asjus Eurojusti kui kolmanda isikuga.

Seitsmel juhul kaheksast kriminaalasjaga mitteseotud juhust rahuldati taotlus täies ulatuses. Ühe taotluse korral keelduti juurdepääsu lubamisest osaliselt, sest täielik avaldamine oleks kahjustanud avalikku julgeolekut, Eurojusti ülesannete täitmist seoses raske kuritegevuse vastu võitlemise tugevdamisega ja erialase konfidentsiaalsuse eeskirjade täitmist (üldsuse juurdepääsu Eurojusti dokumentidele käsitlevate eeskirjade vastuvõtmise otsuse artikli 4 lõike 1 punkti a esimene, viies ja seitsmes taane).

Kuuest kriminaalasjaga seotud dokumentidega tutvumise taotlusest rahuldati üks osaliselt. Mõne taotletud dokumendi (või selle osa) avaldamisest keelduti üksikisikute eraelu ja puutumatus ning Eurojusti otsustamisprotsessi kaitsmise alusel (üldsuse juurdepääsu Eurojusti dokumentidele käsitlevate eeskirjade vastuvõtmise otsuse artikli 4 lõike 1 punkti b ja artikli 4 lõige 3). Teise taotluse korral ei olnud taotletud dokumendid enam Eurojusti valduses. Ülejäänud nelja kriminaalasjadega seotud dokumentidega tutvumise taotlust ei rahuldatud, sest dokumentide avaldamine oleks kahjustanud avalikke huve seoses Eurojusti ülesannete täitmisega raske kuritegevuse vastu võitlemisel, riiklikke uurimisi ja süüdistuste esitamisi, mida Eurojust toetas, ning erialase konfidentsiaalsuse eeskirjade täitmist (üldsuse juurdepääsu Eurojusti dokumentidele käsitlevate eeskirja-

de vastuvõtmise otsuse artikli 4 lõike 1 punkti a viies, kuues ja seitsmes taane), üksikisikute puutumatust (üldsuse juurdepääsu Eurojusti dokumentidele käsitlevate eeskirjade vastuvõtmise otsuse artikli 4 lõike 1 punkt b) ja/või Eurojusti otsustamisprotsessi (üldsuse juurdepääsu Eurojusti dokumentidele käsitlevate eeskirjade vastuvõtmise otsuse artikli 4 lõige 3).

Ülejäänud kolm dokumentidega tutvumise taotlust käsitlesid kriminaalasju või kriminaaluurimisi üldiselt, kuid ei olnud kas Eurojusti pädevusallas või olid seotud juhtumitega, milles Eurojust ei osalenud. Seetõttu teatas Eurojust taotlejatele, et Eurojusti dokumendid puuduvad.

Eurojusti üksuste ja talituste juhatajad

Vasakult paremale: Jacques Vos (üldteenused), Joannes Thuy (pressiesindaja), Diana Alonso Blas (andmekaitseametnik), Carla Garcia Bello (kolleegiumi õigussekretär), Alinde Verhaag (juhtumianalüüs), Anna Baldan (ühiste uurimisrühmade võrgustiku sekretariaadi koordineerija), Klaus Rackwitz (haldusdirektor), Catherine Deboyser (õigustalitus), Jon Broughton (teabehaldus), Mike Moulder (eelarve-, -rahandus- ja hankeosakond), Linda Scotts (personaliosakond), Matevž Pezdirc (genotsiidivõrgustiku koordineerija), Fatima Martins (Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku sekretär).

Eurojusti haldustöötajad 2013

Nõukogu järelduste alusel
võetud meetmed

6. juunil 2012 võttis justiits- ja siseküsimuste nõukogu vastu järeldused Eurojusti kümnennda aastaaruande kohta (10360/12). Sarnaselt eelmiste aastatega kirjeldab Eurojust nende järelduste rakendamist. Järgmises tabelis on üksikasjalik teave valdkondade kohta, mille kohta nõukogu soovitusi andis.

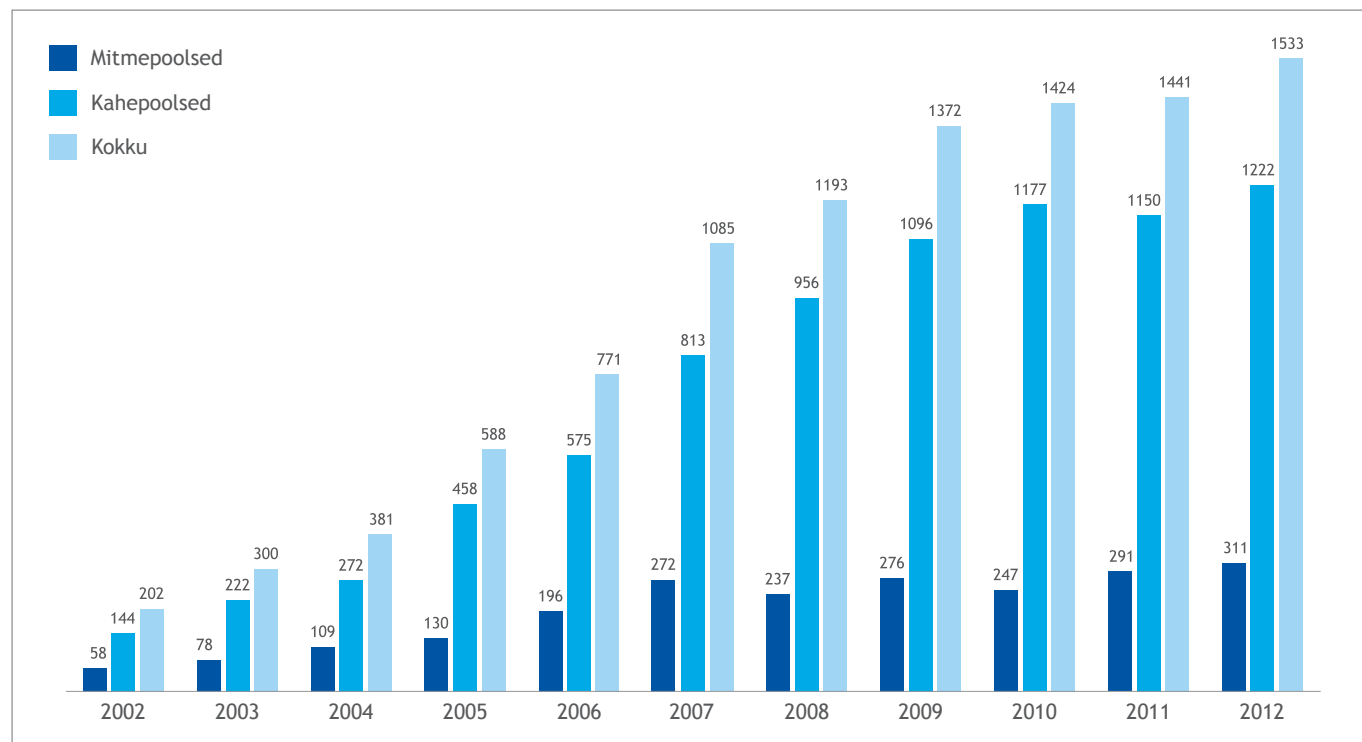
Nõukogu soovitused	Järelmeede
Tõhustada videokonverentside kasutamist.	Kuigi statistika puudub, on täheldatud, et riiklikud esindused kasutavad videokonverentse koordineerimiskoosolekutel, koordineerimiskeskustes ja koduasutustega suhtlemisel sagedamini.
Arendada koordineerimiskeskuste kasutamist ja kirjeldada selle praktilist kasutamist ning saadud kasulikkust uurimiste korraldamisel.	2012. aastal loodi seitse koordineerimiskeskust. Vt punkt 1.4.
Toetada rohkem ühiste uurimisrühmade loomist ja kasutamist, et arendada parimat tava ja jagada õiguskaitsekogemuste ja kriminaalasjade tulemuste teavet.	Eurojust osales 2012. aastal 47 ühises uurimisrühmas ja rahastas 62 rühma. Vt punktid 1.4 ja 1.6 (ühiste uurimisrühmade võrgustik).
Jätkata Europolit kaasamist koordineerimisprotsessi.	Europol osales Eurojusti koordineerimiskoosolekutel seoses 85 juhtumiga. Vt punkt 2.3.
Kirjeldada Eurojusti otsuse artikli 7 lõike 3 rakendamist seoses Euroopa vahistamismäärusega.	Vt punkt 1.2.
Täiustada suutlikkust teatada raskustest, lahendustest ja suundumustest õigusalasest kriminaalkoostöös.	Vt 1. peatükk.
Kirjeldada PDF-vormi kasutamist seoses Eurojusti otsuse artikliga 13 ja täpsustada teabe vahetamise ulatust.	Välja on töötatud elektrooniline vorm. Viimane versioon võimaldab sisestada andmeid automaatselt kriminaalasjade haldamise süsteemi. Vt punkt 3.1.
Tagada projekti EPOC IV õigeaegne valmimine.	Projekt lõppes lõppkonverentsiga 29.–30. märtsil 2012 Madalmaades Noordwijkis.
Saada valmis kriminaalasjade haldamise süsteemile riiklikul tasandil turvalist juurdepääsu võimaldava ühenduse rakendamine.	Ühenduse peavad veel rakendama 11 liikmesriiki. Vt punkt 3.1 (turvaline ühendus kriminaalasjade haldamise süsteemiga riiklikul tasandil).
Teatada artikli 13a rakendamisest seoses riiklikele ametitele esitatud teabe ja tagasisidega.	Tagasiside antakse aastaaruande ja raskeid kuritegusid (narkokaubandus, inimkaubandus) käsitlevate strateegiliste aruannete kaudu, samuti koordineerimiskoosolekutel seoste avastamise ja ristvõrdlusanalüüside ning teabe vahetamise kaudu. Vt punkt 3.1.

Lisa: 2012. aasta statistika

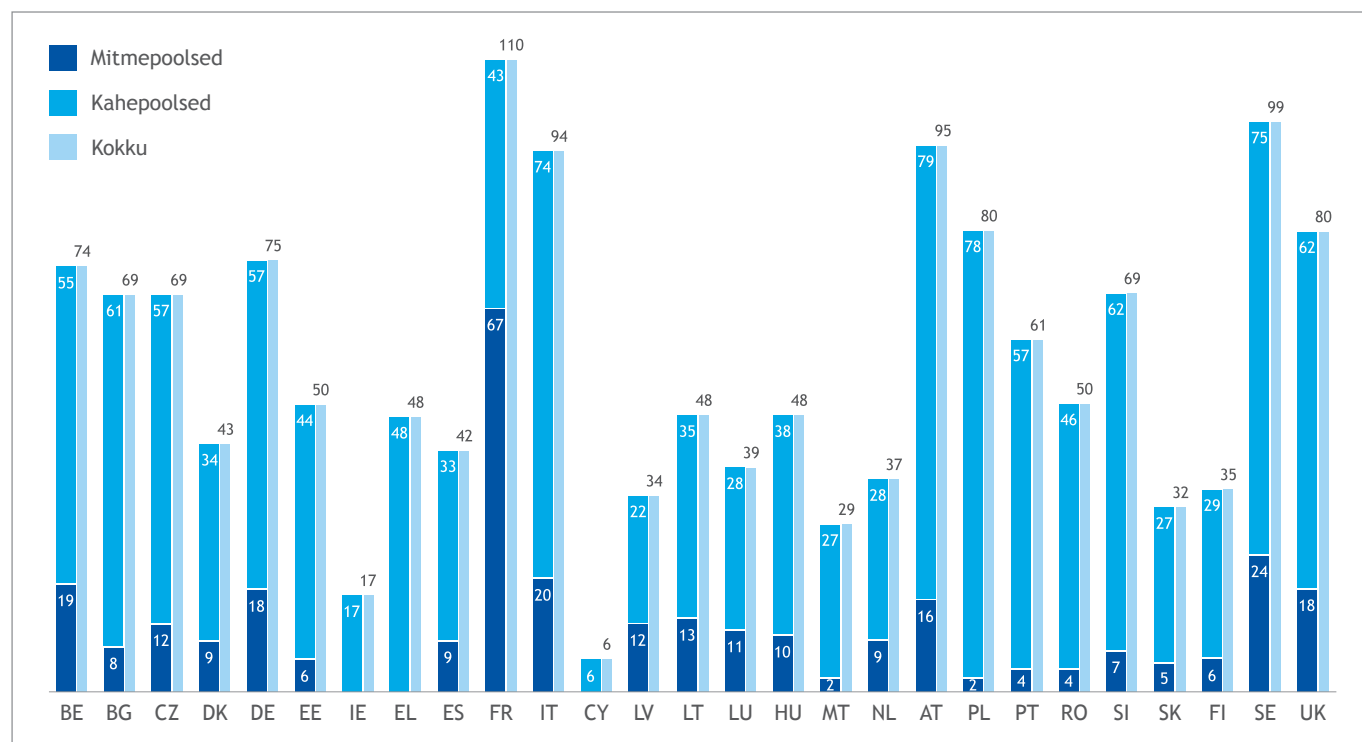
Joonis 1. Kriminaalasjade arv aastatel 2002-2012

2012. aastal registreeris Eurojust 1533 kriminaalasja. Alates 2002. aastast on liikmesriikide abitaotluste arv järjest suurenenud. Ligikaudu 20% juhtumitest hõlmas kolme või enam riiki.

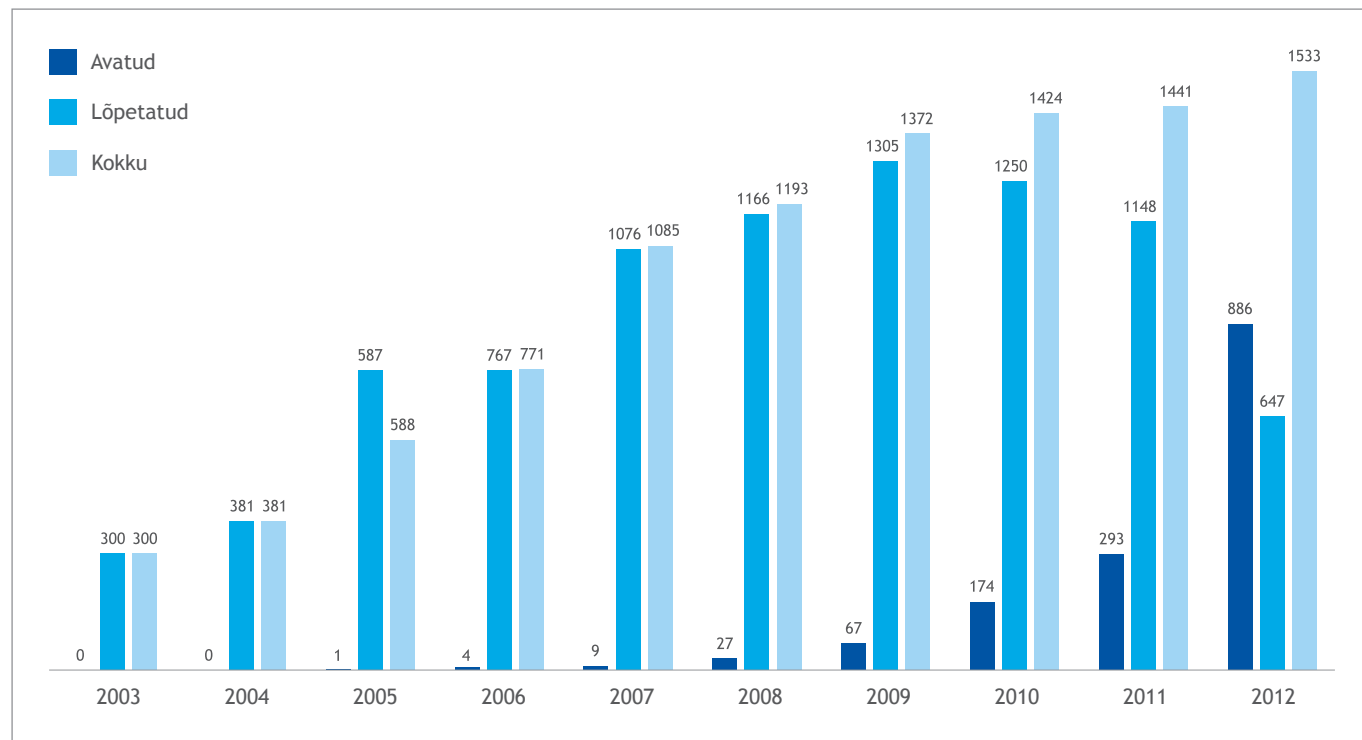
Joonis 2. Kahe- ja mitmepoolsed kriminaalasjad 2012. aastal riiklike esinduste järgi

Joonisel on näidatud 2012. aastal riiklike esinduste registreeritud kahepoolsed ja mitmepoolsed kriminaalasjad. Kahepoolne kriminaalasi ei tähenda, et see käsitleb kergemat kuritegu või et Eurojust peaks selles vähem osalema. Eurojusti kahepoolne kriminaalasi võib olla liikmesriigis mitmepoolne.

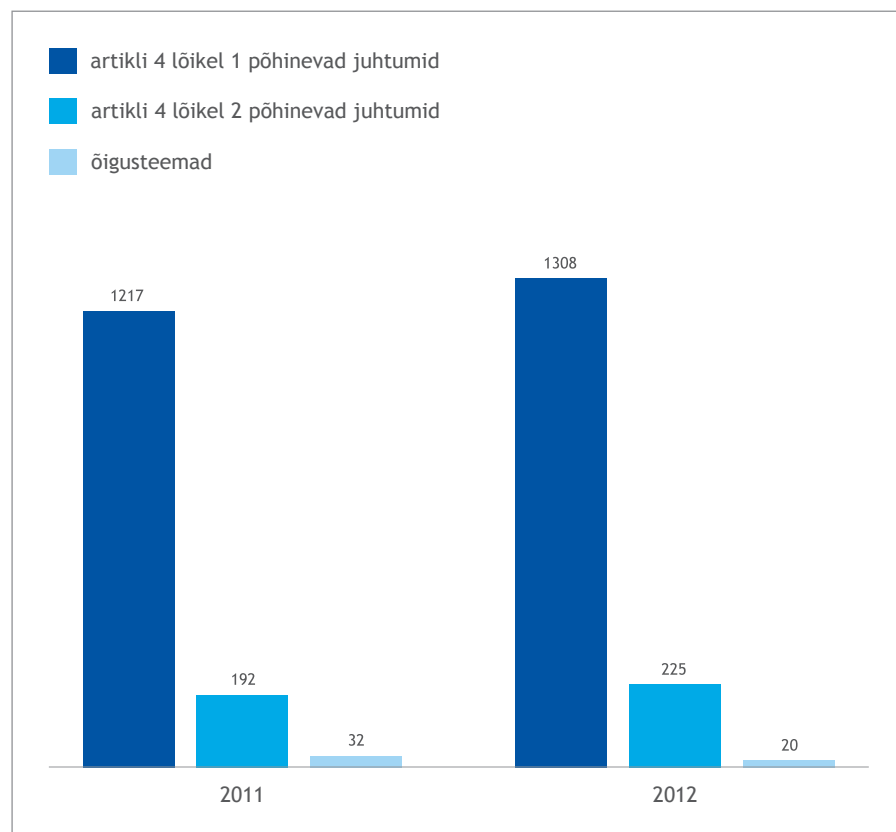

Joonis 3. Aastatel 2003-2012 alustatud ja lõpetatud kriminaalasjad

Riiklike esinduste töökoormust mõjutab peale aastas registreeritud kriminaalasjade arvu ka eelmistest aastast jätkuvad juhtumid. Eurojustil on varasematest aastatest (2003–2011) pooleli 575 juhtumit, mis vajavad endiselt tähelepanu ja abi.

Joonis 4. Kriminaalasjade üldine jaotumine

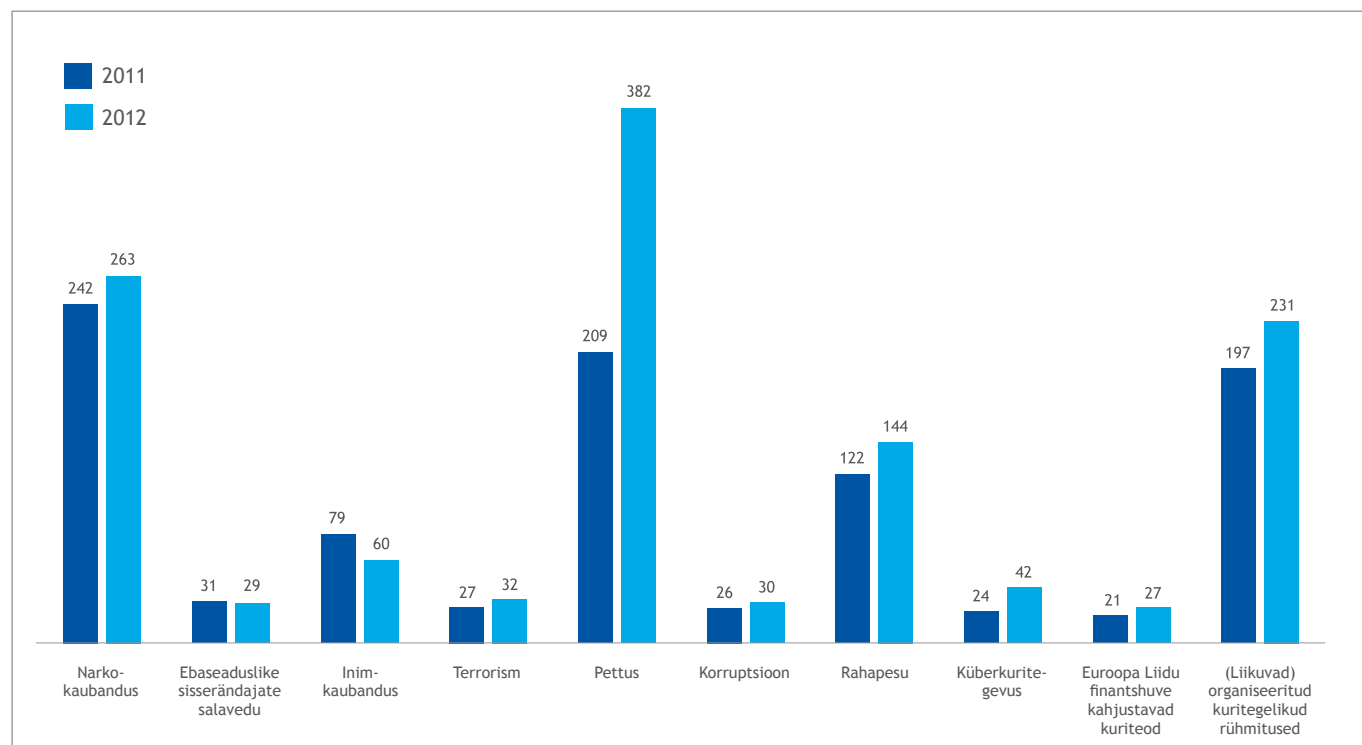

Eurojusti otsuse artikli 4 lõike 1 kohaselt on Eurojusti üldises pädevuses seda liiki kuriteod ja süüteod, mis on alati Europoli pädevuses, ja muud süüteod, mis on sooritatud koos selliste kuritegude ja süütegudega. Muud liiki süütegude korral võib Eurojust artikli 4 lõike 2 kohaselt vastavalt oma eesmärkidele abistada uurimist ja kohtu alla andmist liikmesriigi pädeva asutuse taotlusel. Eurojustilt võib liikmesriik abi taotleda ka üldisemat liiki küsimuste korral, mis ei pruugi olla tingimata otsest seotud poolelioleva operatiivjuhtumiga, näiteks seoses riiklike õigusaktide või menetlustega (õigusteemad).

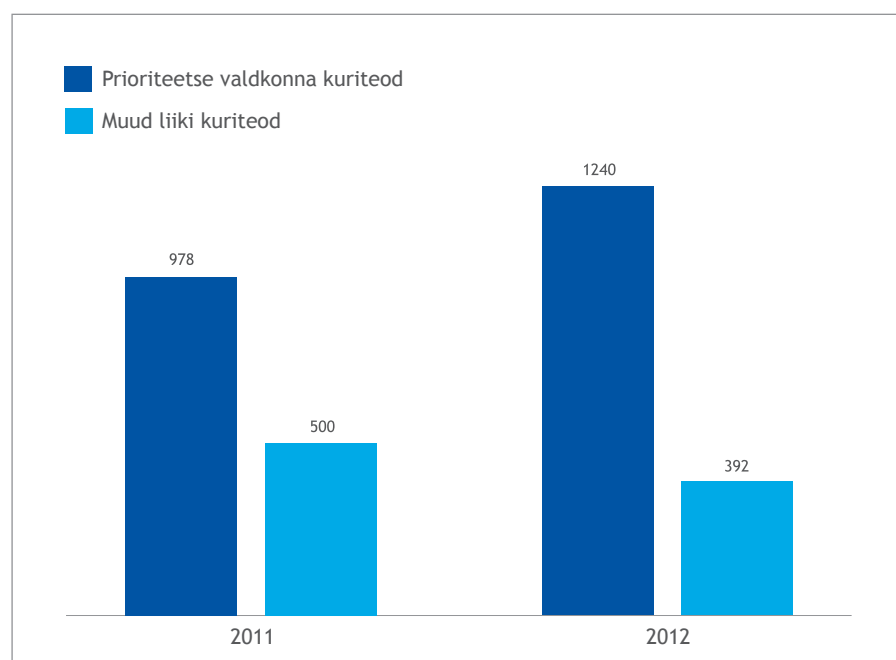
Joonis 5. Prioriteetsed kuriteoliigid Eurojusti kriminaalasjades

Eurojusti operatiivtegevuse aastate 2012–2013 prioriteetsed valdkonnad on narkokaubandus, ebaseaduslike sisseändajate salavedu, inimkaubandus, terrorism, pettus, korruptsioon, rahapesu, küberkuritegevus, Euroopa Liidu finantshuve kahjustavad kuriteod ja muu tegevus seoses organiseeritud kuritegelike rühmituste majandustegevusega.

Joonisel on näidatud, mitu korda esinesid need kuriteod 2011. ja 2012. aastal Eurojustis registreeritud kriminaalasjades. Sama kriminaalasi võib hõlmata mitut kuriteoliiki. Lisateave on 1. peatüki asjakohastes alpunktides.

Joonis 6. Prioriteetsed kuriteoliigid ja muud kuriteoliigid Eurojusti kriminaalasjades

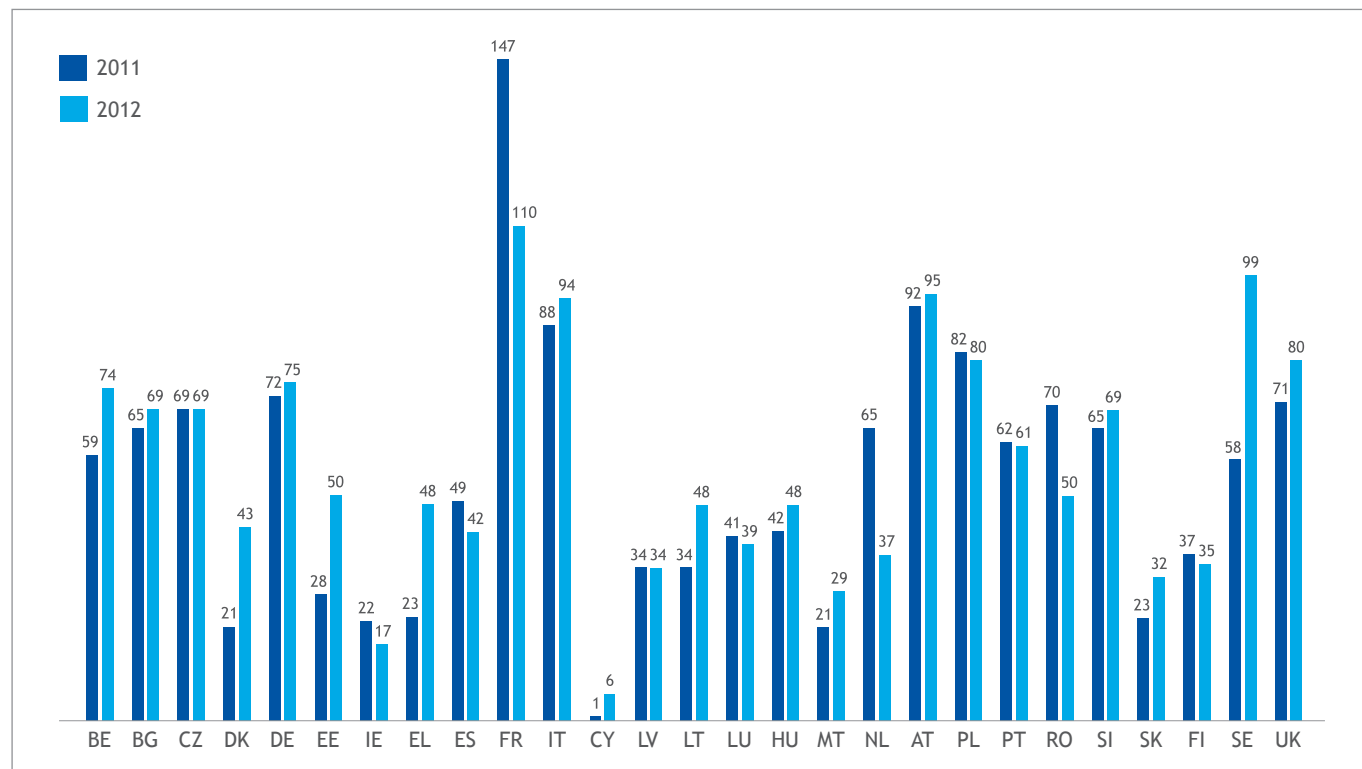

Eurojusti operatiivtegevuse aastate 2012–2013 prioriteetsed valdkonnad on narkokaubandus, ebaseaduslike sisseändajate salavedu, inimkaubandus, terrorism, pettus, korruptsioon, rahapesu, küberkuritegevus, Euroopa Liidu finantshuve kahjustavad kuriteod ja muu tegevus seoses organiseeritud kuritegelike rühmituste majandustegevusega.

Joonisel on näidatud, mitu korda esinesid prioriteetsed ja muud liiki kuriteod 2011. ja 2012. aastal Eurojustis registreeritud kriminaalasjades. Sama kriminaalasi võib hõlmata mitut kuriteoliiki.

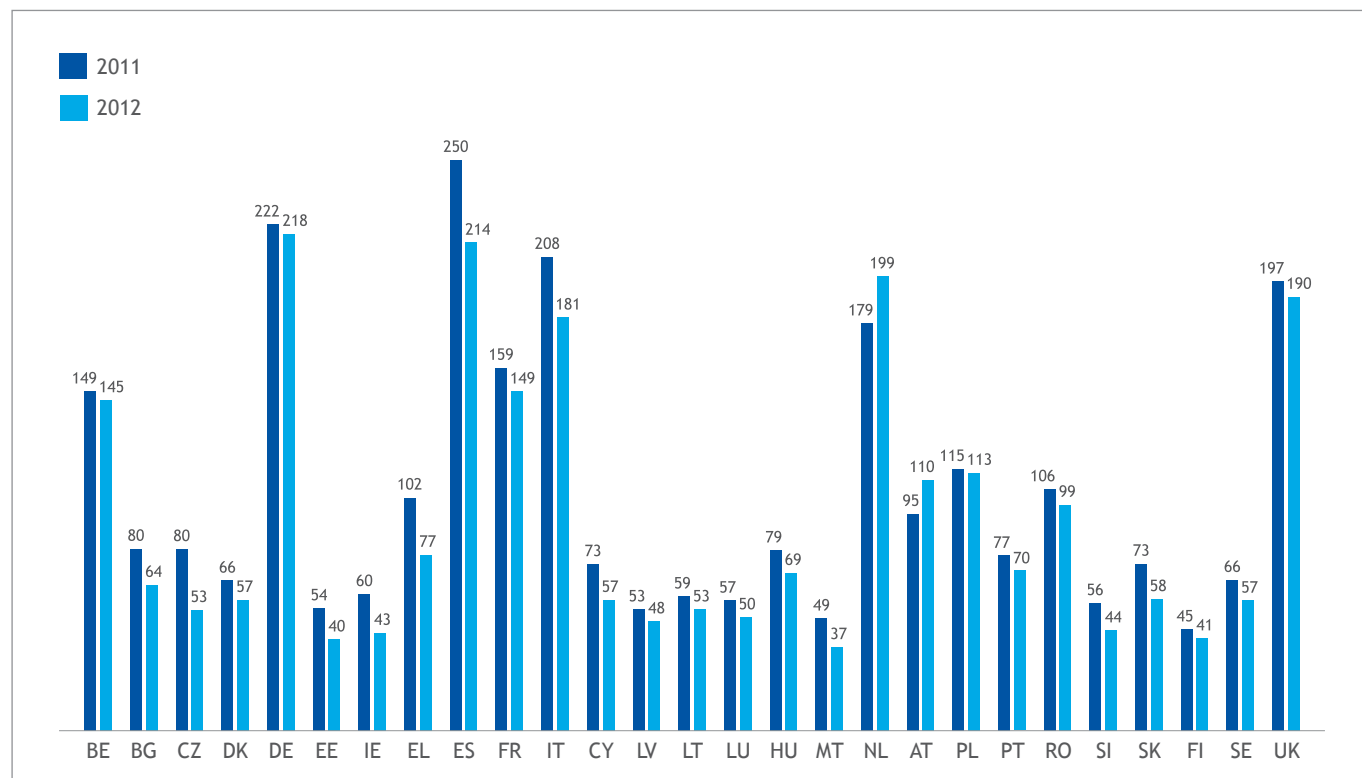
Joonis 7. Eurojusti kriminaalasjad - abi taotlenud riigid

Joonisel on kujutatud, mitu korda taotlesid liikmesriigid Eurojustilt abi 2011. ja 2012. aastal.

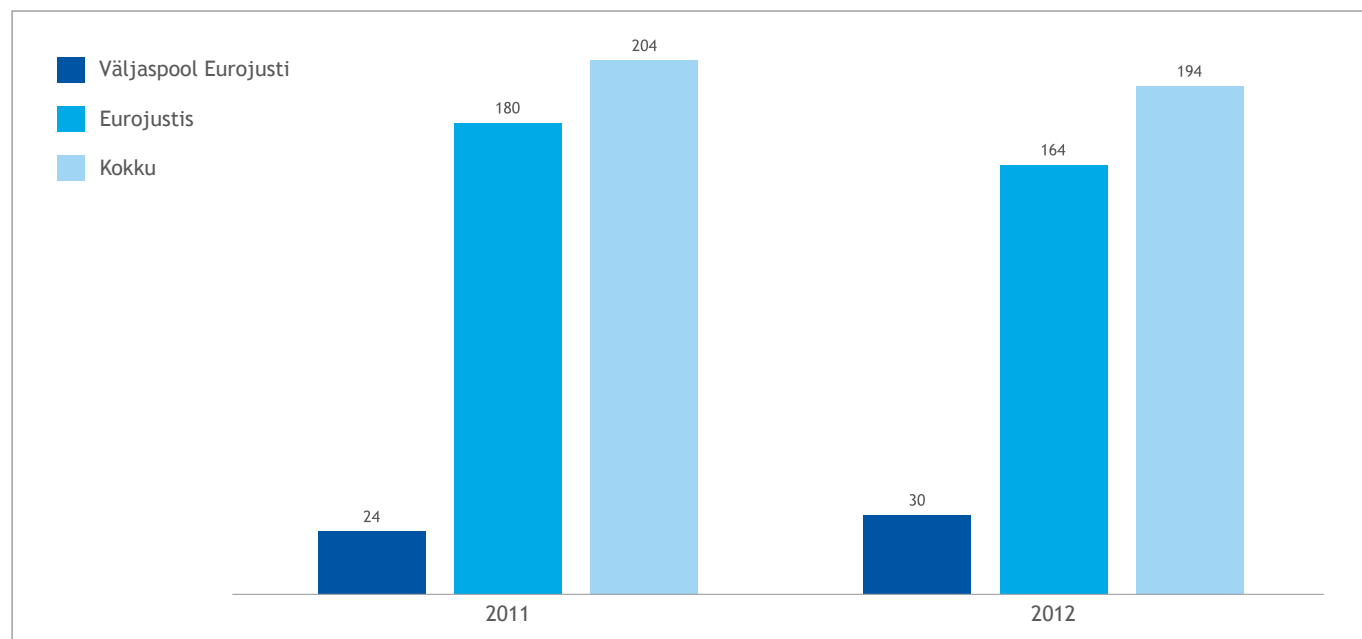
Joonis 8. Eurojusti kriminaalasjad - riigid, kellega seoses abi taotleti

Joonisel on näidatud, mitu korda taotleti Eurojusti kaudu 2011. ja 2012. aastal liikmesriikide ametiasutuste abi.

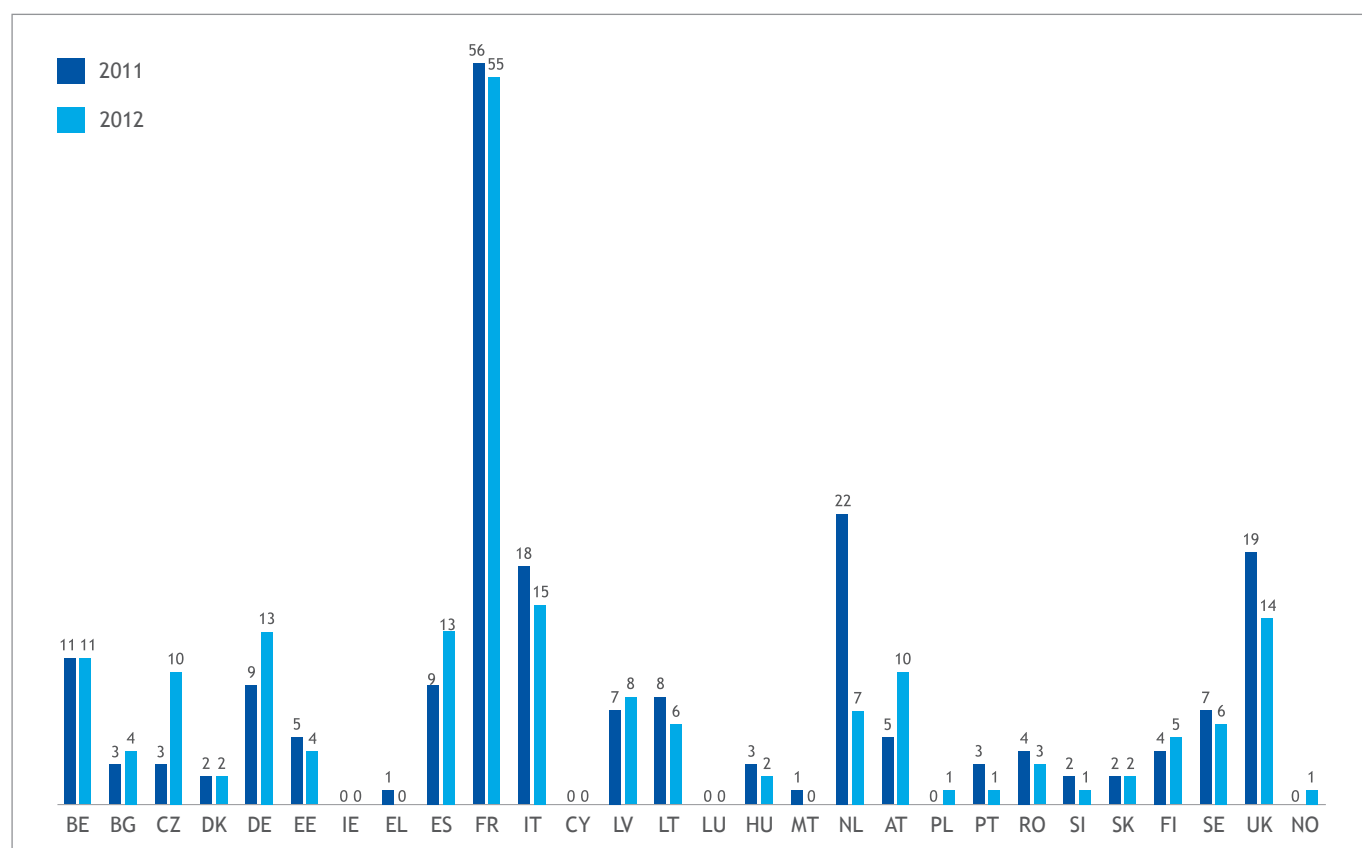
Joonis 9. Koordineerimiskoosolekute koguarv

Joonisel on näidatud, mitme kriminaalasja korral oli vaja korraldada koordineerimiskoosolek. Koordineerimiskoosolekud toimuvad tavaliselt Eurojusti ruumides Haagis. Teatud juhtudel korraldatakse koordineerimiskoosolekuid väljaspool Eurojusti, liikmesriigis või kolmandas riigis.

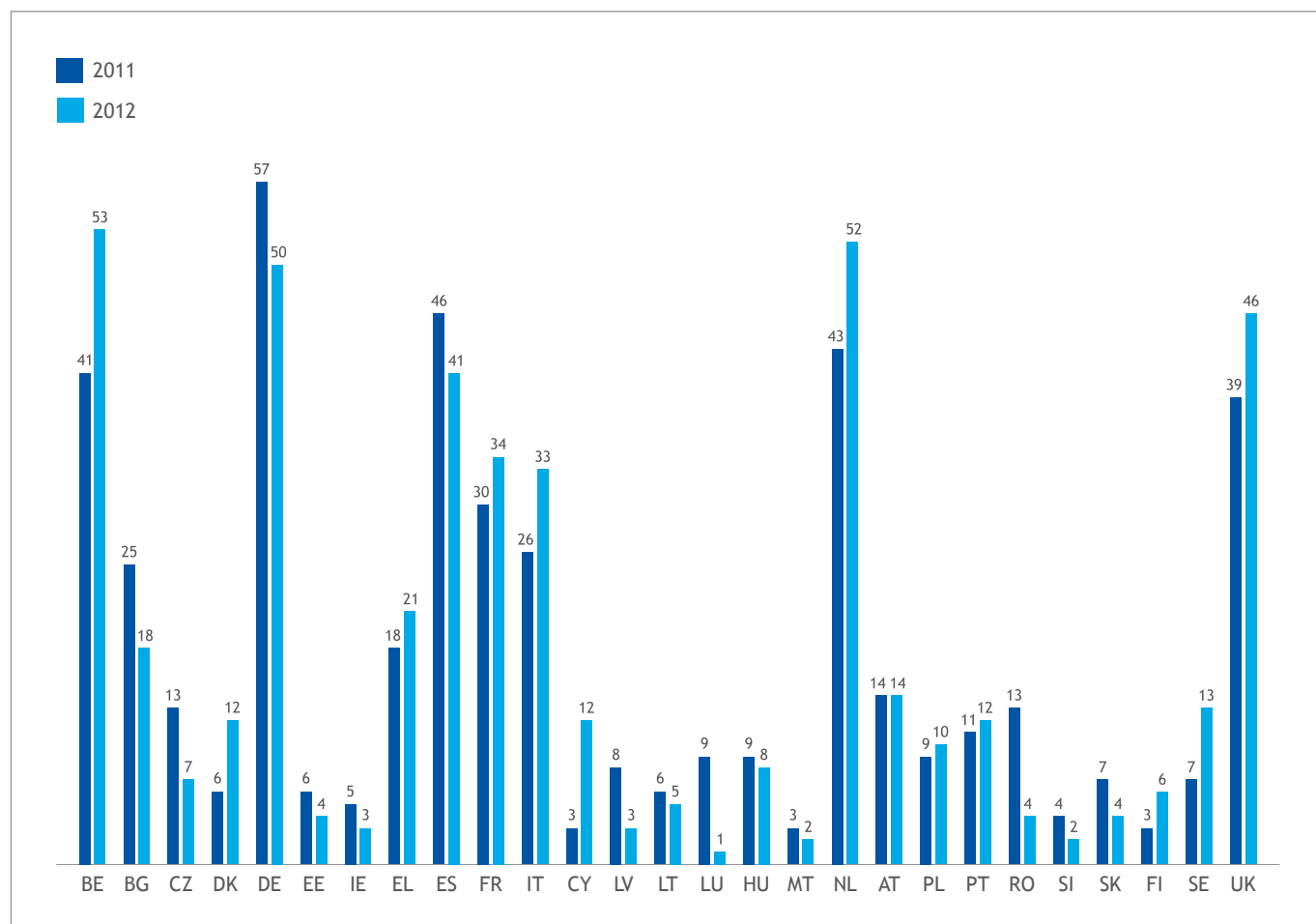
Joonis 10. Koordineerimiskoosolekud - abi taotlenud riigid

Joonisel on näidatud, mitme juhtumi korral korraldati liikmesriigi või kolmanda riigi abitaotluse alusel koordineerimiskoosolek.

Joonis 11. Koordineerimiskoosolekud - riigid, kellega seoses abi taotleti

Joonisel on näidatud, mitu korda osalesid liikmesriikide ametiasutused Eurojusti koordineerimiskoosolekul kriminaalasjades, mis vajasisid koordineerimist abitaotluse alusel.

© 2013 Eurojust

Kõik õigused kaitstud. Ühtki väljaande osa ei tohi Eurojusti loata mis tahes viisil või vormis graafiliselt, elektrooniliselt või mehaaniliselt, sealhulgas valguskoopiatena, salvestistena, helisalvestistena või andmesalvestus- ja otsingusüsteemides reprodutseerida ega kasutada.

Toimetajad:	Deborah de Jonge, Jacalyn Birk
Kujundus ja küljendus:	Michèle Wilks-Speer
Fotod:	Michel Mees, Joannes Thuy, Leen De Zutter

EUROJUST

Maanweg 174, 2516 AB The Hague, Netherlands

Phone: +31 70 412 5000 - E-mail: info@eurojust.europa.eu - Website: www.eurojust.europa.eu